

การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม
ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตสำหรับนักเรียน

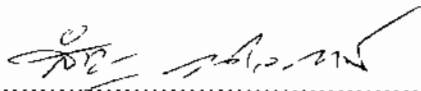
พระมหาประโยชน์ ต๊ะพงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2549

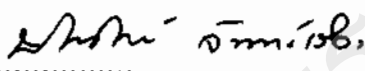
ISBN 974-283-156-4

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

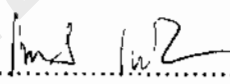
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่องการประเมินโครงการฝึกอบรม
ศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน เสนอโดย
พระมหาประโยชน์ ต๊ะพงษ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ พงษ์ไธมาส)
วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2549

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราโมทย์ จันทร์เรือง)

.....กรรมการ
(ดร. ทรงศรี ตุ่นทอง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุดา เพชรใส)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พระสมคิด บุญเรือง)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. ทรงศรี ตุ่นทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพชรสุดา เพชรใส
ชื่อนักศึกษา	พระมหาประโยชน์ ต๊ะพงษ์
สาขา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ในองค์ประกอบ 4 ด้าน ต่อไปนี้ 1) เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ 2) เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ 3) เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการ 4) เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน พระวิทยากร นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ผู้ผ่านการอบรม ที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งสิ้น 239 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบสอบถาม ผู้บริหาร ครูผู้สอน และพระวิทยากร เกี่ยวกับ สภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการของโครงการ 2) แบบสอบถาม ผู้ปกครอง และนักเรียน เกี่ยวกับผลผลิตของโครงการ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.91 และ 0.87 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. ด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และพระวิทยากร พบว่า โดยภาพรวมผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า ความต้องการจำเป็น ความเป็นไปได้ และวัตถุประสงค์ของโครงการอยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ

2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และพระวิทยากร พบว่า โดยภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรฝึกอบรม และด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ

3. ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และพระวิทยากร พบว่า โดยภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า กิจกรรมการฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ

4. ด้านผลผลิตของโครงการ ตามความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนผู้ผ่านการอบรม พบว่า นักเรียนผู้ผ่านการอบรมนำหลักธรรม ได้แก่ ศีล 5 และหน้าที่ 6 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก

5. ข้อเสนอแนะต่อโครงการของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน พระวิทยากร นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนผู้ผ่านการอบรม โดยภาพรวม ดังนี้ 1) ควรจัดโครงการทุกปี และควรติดตามพฤติกรรมของนักเรียนผู้ผ่านการอบรมอย่างต่อเนื่อง 2) กิจกรรมการฝึกอบรม ควรเน้นการฝึกปฏิบัติการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน มากกว่าเน้นการอบรมภาคทฤษฎี เพราะทฤษฎีเป็นเรื่องที่นักเรียนได้ศึกษาในห้องเรียนอยู่แล้ว 3) ไม่ควรให้นักเรียนเข้ารับการอบรมมากกว่า 1 ครั้ง เพราะกิจกรรมในการฝึกอบรมเหมือนเดิม จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่าย 4) ควรประสานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูผู้ดูแลนักเรียนให้ชัดเจน เพื่อให้การจัดกิจกรรม โดยเฉพาะเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียนได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 5) ควรมีการแจกเอกสารประกอบการเรียนและสรุปความรู้ หรือประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละวัน เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรือฝึกปฏิบัติในแต่ละวัน 6) ควรมีรถรับส่งพระวิทยากรทุกรูป เพื่อความสะดวกในการเดินทาง และไม่ควรอบรมหลายรุ่นติดต่อกัน เพราะทำให้พระวิทยากรเหนื่อยลำ

Thesis Title	An Evaluation of A Project On Moral Training At A Virtue And Ethics Camp Whose Aim is to Develop the Quality of Students' Lives
Thesis Advisors	Dr. Songsri Toonthong Asst. Prof. Dr. Phedsuda Phedsai
Name	Phrayot Ta-Phong
Concentration	Curriculum and Instruction
Academic Year	2006

ABSTRACT

The purpose of this research aimed to evaluate a project on moral training at a virtue and ethics camp aiming to develop the quality of students' lives in 4 factors: 1) evaluate a project based on surrounding conditions, 2) evaluate a project based on import factors, 3) evaluate a project based on process, and 4) evaluate a project based on product. The samples, obtained by stratified random sampling, consisted of 239 school directors, teachers, monk resource persons, students, and students' guardians who had participated in the project. The research instrument was 2 sets of questionnaires: the former asking directors, teachers, and monk resource persons about surrounding conditions, import factors, and the process of the project; the latter asking students' guardians and students about a product of the project. Regarding gathering data, the researcher himself distributed and collected the questionnaire forms. The certified experts approved the quality of the instrument and the content validity. The reliability of 0.91 and 0.87 respectively was verified by Alpha Coefficient. The data was analyzed to calculate mean ($\bar{X}$), and standard deviation (S.D.).

The results of this study revealed that:

1. the result of project evaluation on surrounding condition in the opinions of the directors, teachers, and monk resource persons was at a high level overall, and by each factor it showed that need, possibility, and objectives of the project were also rated at a high level.
2. in regard to import factor, according to the opinions of directors, teachers and monk resource persons, it was rated at a high level. Furthermore according to the individual aspect; it showed that the aspects of personnel, buildings, training curriculum and material equipment were also at a high level.

3. concerning process according to the opinions of directors, teachers, and monk resource persons overall, it was rated at a high level, and according to individual aspect, it showed that, training activities and training evaluation were rated at a high level.

4. about products of the project according to the opinions of the students and the students' guardians who had participated in the training project, it showed that the participating students brought moral principles for their daily use, i.e. the five commandments of the Buddha and the sixth duty and was rated at a high level.

5. the directors, teachers, monk resource persons, students, and students' guardians participating in the project suggested that 1) the project should be done annually, with regular follow up of the behavior of the students participating in the project, 2) activity practice should be emphasized so that it can be used in daily life instead of the theory practice which they can study in the classroom, 3) students' training should not be more than one time, because the repetition of the activities can make them bored, 4) define the responsibility of the teachers in charge clearly to enhance efficiency of activities on students' discipline, 5) distribute the supplementary learning materials and conclude knowledge or evaluate learning achievement each day for the students to review or practice, 6) transportation for monk resource persons should be provided for traveling and the training should not be done regularly because it would make the monks fatigued.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่ง จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรสุดา เพชรโสกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษาและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณ พระธรรมปิฎก (ชวลิต อภิวิมลฺ) เจ้าอาวาสวัดพระพุทธรูปทรงเครื่องมหาวชิราวุธ เจ้าคณะจังหวัดสระบุรี และหัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ 2 ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์ทุนในการดำเนินการวิจัย พระครูวิบูลรัตนธรรม เจ้าอาวาสวัดสูง อำเภอลำไย จังหวัดสระบุรี ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์เรื่องสถานที่ในการประเมินโครงการ และคณะพระวิทยากร ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการฝึกอบรมตามกระบวนการของโครงการ ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือ พร้อมด้วย นางสาวสุลภรณ์ พงษ์รุ่งเรือง สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระบุรี นางสาวศุภาภรณ์ คุณดิลกรชตะ โรงเรียนเทศบาล 3 (คลองตะเคียน) จังหวัดสมุทรปราการ นางบรรจง กองดาพันธ์ นางสาวไพเราะ ภูจิณญาณันท์ นางสาวสมิตรา ดีแสน และคณะอุบาสก อุบาสิกา ที่มีได้กล่าวนาม ถวายการอุปภัมภ์สนับสนุนเป็นอย่างดี

ขอเจริญพรขอบคุณ คณะอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีทุกท่าน ที่มีได้กล่าวนามไว้ ได้ถวายความรู้ข้อคิดต่างๆ และเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอเจริญพรขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพระยาทต (สุชลิตวิทยา) ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดต้นตาล (ต้นตาลประชาสงฆ์) ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านขี้ (อิสระวิทยา) ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านยาง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันประดู่ (คำประชานุสรณ์) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาหินใต้ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดห้วยหวาย ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์ (นาควิทยานุสรณ์) และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย อำเภอลำไย จังหวัดสระบุรี คณะคุณครูที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือ และขอบใจนักเรียน ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องตอบแทนคุณ แต่พระพุทธรูปศาสนา บิดา มารดา และครูอุปัชฌาย์อาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ความเมตตาวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

พระมหาประโยชน์ ตีะพงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักการ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	10
ความหมายของการประเมินโครงการ.....	11
ความมุ่งหมาย และความสำคัญของการประเมินผลโครงการ.....	13
ประโยชน์ของการประเมินโครงการ.....	14
ประเภทของการประเมินผลโครงการ.....	15
การประเมินความต้องการที่จำเป็น.....	15
การประเมินกระบวนการ.....	16
การประเมินผลผลิต.....	17
การประเมินประสิทธิภาพ.....	18
รูปแบบในการประเมินผลโครงการ.....	20
รูปแบบ และแนวคิดโมเดลการประเมินของไทเลอร์.....	21
รูปแบบ และแนวคิดโมเดลการประเมินของครอนบาค.....	22
รูปแบบ และแนวคิดโมเดลการประเมินของสคริฟเวน.....	23
รูปแบบ และแนวคิดโมเดลชิปปี้ในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม.....	25
โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต	29
หลักการและเหตุผล.....	29
วัตถุประสงค์.....	31
เป้าหมาย.....	32
ขั้นตอนการดำเนินงาน.....	32

	หน้า
ระยะเวลาดำเนินงาน.....	32
ผู้รับผิดชอบโครงการ.....	33
งบประมาณ.....	33
สถานที่จัดโครงการ.....	33
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
งานวิจัยในประเทศ.....	34
งานวิจัยต่างประเทศ.....	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	81
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	81
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	83
อภิปรายผล.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	90
ข้อเสนอแนะในการนำโครงการไปใช้.....	90
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	90
บรรณานุกรม.....	91

	หน้า
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	96
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	110
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ.....	116
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	118

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	กำหนดการเข้าค่ายฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม.....	32
ตาราง 2	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แสดงผลจำนวน และร้อยละ.....	51
ตาราง 3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการประเมิน ด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร.....	53
ตาราง 4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านต้องการจำเป็นของโครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร.....	54
ตาราง 5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านเป็นไปได้ของโครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร.....	55
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านชัดเจนของวัตถุประสงค์ของโครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร.....	56
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร.....	58
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านบุคลากรตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร.....	58
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านอาคารสถานที่ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร.....	59
ตาราง 10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านหลักสูตรการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร.....	60

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านวัสดุอุปกรณ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร.....	61
ตาราง 12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านกระบวนการของโครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร.....	62
ตาราง 13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านกิจกรรมในการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร.....	62
ตาราง 14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านการประเมินผลการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร.....	63
ตาราง 15	การเปรียบเทียบการนำศีล 5 และหลักธรรมหน้าที่ 6 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนผู้ผ่านการอบรม ก่อนการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียนผู้ผ่านการอบรม.....	65
ตาราง 16	การเปรียบเทียบการนำศีล 5 และหลักธรรมหน้าที่ 6 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนผู้ผ่านการอบรม หลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียนผู้ผ่านการอบรม	66
ตาราง 17	การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 1 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของนักเรียนผู้ผ่านการฝึกอบรม...	67
ตาราง 18	การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 2 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของนักเรียนผู้ผ่านการฝึกอบรม...	68
ตาราง 19	การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 3 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของนักเรียนผู้ผ่านการฝึกอบรม...	69
ตาราง 20	การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 4 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของนักเรียนผู้ผ่านการฝึกอบรม...	70
ตาราง 21	การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 5 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของนักเรียนผู้ผ่านการฝึกอบรม...	71

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 22 การเปรียบเทียบการนำหลักธรรมหน้าที่ 6 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของนักเรียนผู้ผ่านการฝึกอบรม..	72
ตาราง 23 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 1 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ผู้ผ่านการฝึกอบรม.....	73
ตาราง 24 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 2 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ผู้ผ่านการฝึกอบรม.....	74
ตาราง 25 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 3 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ผู้ผ่านการฝึกอบรม.....	75
ตาราง 26 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 4 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ผู้ผ่านการฝึกอบรม.....	76
ตาราง 27 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 5 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ผู้ผ่านการฝึกอบรม.....	77
ตาราง 28 การเปรียบเทียบการนำหลักธรรมหน้าที่ 6 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ผู้ผ่านการฝึกอบรม.....	78

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
ภาพ 2 แสดงวงจรการประเมินของ ไทเลอร์ (Tyler).....	21
ภาพ 3 แสดงโมเดลพื้นฐานของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam).....	25
ภาพ 4 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจและประเภทของการประเมินตามโมเดลของ สตัฟเฟิลบีม.....	27

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาพการพัฒนาประเทศมุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จทางเศรษฐกิจมากกว่า 35 ปี และ ปรากฏว่า สภาพการพัฒนาของประเทศตกอยู่ในภาวะไม่สมดุล ดังคำกล่าวที่ว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน” (ชาดิชาย ณ เชียงใหม่, 2540, หน้า 1) และสภาพสังคมไทยปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันว่า มีความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศด้วยเทคโนโลยี ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ประชาชนส่วนหนึ่ง ได้รับความสะดวกสบายทางวัตถุมากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน ความเสื่อมทางจิตใจก็ทวีขึ้นจนเป็นที่ น่าวัดตก ดังจะเห็นได้จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างสลับซับซ้อน เช่น ประชาชนไม่เคารพต่อศีล ธรรม วัฒนธรรม ประเพณี ขาดระเบียบวินัย มีค่านิยมในทางฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เห็นแก่ตัว เป็นต้น จนกล่าวได้ว่า “พัฒนาแต่ไม่เจริญ” (พระปลัดนอบ รุกขิตสีโล, 2536, หน้า 19) นั่นคือ พัฒนาแต่เพียงด้านวัตถุ โดยขาดการพัฒนาทางด้านจิตใจ

การพัฒนานี้ก็มิได้มองข้ามสภาวะแวดล้อมอื่นๆ ไปแต่ต้องพัฒนาอย่างบูรณาการไป พร้อมกันทั้งสิ่งที่ป็นรูปธรรมและทางด้านกายภาพ (วัตถุ) ต่างๆ และพร้อมกันนั้น ก็พัฒนาสิ่งที่ เป็นนามธรรม (จิตใจ) และสติปัญญาควบคู่กันไป ไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคล สังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้น โดยไม่มุ่งที่จะพัฒนาโดยแยกส่วน ทั้งภายในและภายนอกกระบวนที่มีผล กระทบอันจะเป็นข้อสมมุติฐานแห่งปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (พุทธทาสภิกขุ, 2536, หน้า 38) พฤติกรรมของเยาวชนที่เบี่ยงเบนไปจากหลักธรรมของศาสนาในขณะนี้เป็นที่น่าวิตกอย่างยิ่ง เพราะมีผลสะท้อนถึงความมั่นคงของสังคมโดยตรง การห่างเหินจากศาสนาของเยาวชนยิ่งเห็น ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นระหว่างมีการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม หลังจาก สงครามโลกครั้งที่สอง ภาวะเช่นนี้ทำให้สิ่งแวดล้อมในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แนวความคิดและปรัชญาชีวิต ของเยาวชนผิดไปจากเดิมมาก ระบบการศึกษาก็มีการจัดระบบที่ ผิดพลาด ดังที่ท่านพุทธทาสภิกขุ (2536, หน้า 8) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาตามแผนปัจจุบัน ละเลยบทเรียนทางศีลธรรม การศึกษาที่ไม่มีบทเรียนทางศีลธรรมไม่เป็นภาคจริยศึกษาย่อมไร้ ประโยชน์ และอาจเป็นอันตรายของสังคมอีกด้วยศาสตร์ทั้งหลายที่มนุษย์กำลังเรียนอยู่ในโลกนี้ เรียนเพื่อจะไปเป็นเครื่องมือ หรือเป็นอุปกรณ์ของเทคโนโลยีไม่เคยนำไปใช้เป็นอุปกรณ์ของ ความสว่างไสวทางวิญญาณ ซึ่งเป็นมรดกของชาวตะวันออก ปู่ ย่า ตา ยาย ของเราไม่เคย ประสบความทุกข์หรือปัญหายุ่งยากทางศีลธรรม เพราะเขายึดในหลักความสว่างทางวิญญาณ

คือ พระธรรม หรือ ศาสนา การศึกษาแผนปัจจุบันของไทย ตามแบบแผนฝรั่งเลยเป็นเรื่องของ วัดอุปถัมภ์ และกลายเป็นเงื่อนไขสร้างปัญหาให้กับเยาวชน

ความสำคัญของโครงการอันเกิดมาจาก สภาพสังคมโดยทั่วไปมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม คนส่วนใหญ่จึงยึดติดอยู่กับความสำเร็จทางวัตถุกันมากจนขาดความเอาใจใส่ในเรื่องของ ศิลธรรมคุณธรรม ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะปัญหาเยาวชน ส่วนหนึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขด้วยศีลธรรมและคุณธรรม หากเยาวชนได้รับการเรียนรู้และอบรมสั่งสอนในเรื่องศีลธรรม และคุณธรรมด้วยความสมบูรณ์แล้ว เยาวชนก็จะสามารถเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ “เก่ง ดี และมีสุข” ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ปัญหาก็ไม่ถูกสร้างขึ้นแก่สังคม เท่ากับเป็นการลดปัญหาอีกทางหนึ่ง

พระพุทธศาสนาเป็นแหล่งแห่งวัฒนธรรมความดีงามคู่ชาติไทยมาแต่โบราณ ระบบ พุทธธรรมได้มีบทบาทช่วยจรรโลงจิตใจชาวไทยมาช้านาน คำสอนทางพระพุทธศาสนาจึงมีความหมายมากในการที่บัณฑิตชนทั้งหลายจะน้อมนำมาเป็นแสงสว่างช่วยนำทางชีวิต นำมาช่วยแก้ไขสังคม ดังนั้น การปลูกฝังศีลธรรมและคุณธรรม ให้เกิดขึ้นในตัวเยาวชนนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องสร้างสรรค์ให้เกิดตลอดเวลา อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และไม่ตัดขาดออกจากการให้ความรู้ทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การเข้าค่ายฝึกอบรมศีลธรรม “ค่ายคุณธรรม” เป็นวิธีหนึ่งในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาเผยแผ่ให้เยาวชนในวัยเรียนได้ดี เพื่อสร้างความศรัทธา ความตระหนัก และมุ่งมั่นที่จะกระทำความดี (บุญมี แท่นแก้ว, และอุดมลักษณ์ แท่นแก้ว, 2547, หน้า 86)

การจัดค่ายฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรม “หลักสูตรพัฒนาคุณภาพชีวิต” ของคณะสงฆ์อำเภอเสนาห์ โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน วิธีการดำเนินงาน กระบวนการฝึกอบรม ที่เป็นแม่แบบมาจาก วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร และเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหลายๆ สถานที่ ซึ่งนำมาประยุกต์และปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของชุมชนในอำเภอเสนาห์ โดยเจาะจง ณ วัดสูง อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ระยะเวลา 2 คืน 3 วัน บนพื้นฐานของการศึกษาเรียนรู้จากชีวิตสมณะ ที่ได้อุดมการณ์ในการดำเนินชีวิตไว้ว่า “อยู่อย่างเรียบง่าย ปฏิบัติอย่างผู้รู้” อยู่อย่างเรียบง่าย หมายถึง เพื่อสร้างลักษณะนิสัยให้คุ้นเคยกับธรรมชาติ ด้วยการใช้หนทางการประพฤติปฏิบัติของพระพุทธเจ้า ในเรื่องของการอยู่อย่างเรียบง่าย และปรับให้เป็นรูปธรรม ในการอยู่ร่วมกัน ปฏิบัติอย่างผู้รู้ หมายถึง การสร้างลักษณะนิสัย 6 ประการ ได้แก่ 1) ตรงต่อเวลา 2) วาจาไพเราะ 3) สงเคราะห์ช่วยเหลือ 4) ทำความเชื่อให้ตรง 5) ดำรงตนให้น่ารัก 6) รู้จักละวางเพื่ออนาคต หลักสูตรจะมุ่งประเด็น เนื้อหาสาระ 3 ส่วน ได้แก่ วัฒนธรรม คุณธรรม และกิจกรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2546, หน้า 3)

โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยคณะสงฆ์วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหารและคณะสงฆ์

จัดทำโดยโดยบูรณาการหลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมศีลธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง และสร้างเสริมประสบการณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับชีวิต โดยได้ดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ปี 2548 จำนวน 6 รุ่น นักเรียน จำนวน 1,414 คน แต่ยังไม่มีการประเมินโครงการที่เป็นระบบ เพราะการประเมินโครงการจะทำให้ได้ข้อมูลสำหรับผู้บริหารโครงการนำไปใช้ในการพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้เกี่ยวข้องให้การเห็นชอบโครงการนี้ จึงมีความสนใจที่จะประเมินผลโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งมุ่งประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) 3) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) 4) ด้านผลผลิต (Product Evaluation) เพราะเป็นรูปแบบการประเมินที่ให้ความสำคัญของการดำเนินงานในทุกขั้นตอนของโครงการ ผลจากการประเมินโครงการฝึกอบรมครั้งนี้ จะทำให้ได้ข้อมูลนำไปใช้ในการแก้ไขปรับปรุงพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพขึ้น หรือเพื่อนำไปขยายผลในการดำเนินงานต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ใน 4 ด้าน ต่อไปนี้

1. เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการ
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการ

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงผลการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ในด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการนำไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาโครงการฝึกอบรม ศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจทั่วไปนำไปใช้ในการประเมิน โครงการอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งประเมินฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ที่มาเข้ารับการฝึกอบรม ณ วัดสูง ตำบลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2549 โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ประเมิน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context Evaluation)
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation)
3. ด้านกระบวนการของโครงการ (Process Evaluation)
4. ด้านผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation)

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน เป็นการประเมินโครงการฝึกอบรมใน รุ่นที่ 14 มี โรงเรียนเข้าร่วมโครงการ 8 โรงเรียน ดังนี้ 1) โรงเรียนวัดพระยาทต 2) โรงเรียนบ้านซุง 3) โรงเรียนวัดบ้านยาง 4) โรงเรียนบ้านสันประดู่ 5) โรงเรียนบ้านเขาดินไต้ 6) โรงเรียนวัดห้วยหวาย 7) โรงเรียนวัดโพธิ์ 8) โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 477 คน ได้แก่

2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 8 คน

2.1.2 ครูผู้สอนในโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 16 คน

2.1.3 พระวิทยากร ที่ให้การฝึกอบรม รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 รูป

2.1.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 219 คน

2.1.5 ผู้ปกครองของนักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 219 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน พระวิทยากร นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 239 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามวิธีของเคริชชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 2.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 8 คน
- 2.2.2 ครูผู้สอนทั้ง จำนวน 16 คน
- 2.2.3 พระวิทยากร จำนวน 15 รูป
- 2.2.4 นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 100 คน
- 2.2.5 ผู้ปกครองของนักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 100 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

การประเมินในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context Evaluation)

- 3.1.1 ความต้องการจำเป็นของโครงการ
- 3.1.2 ความเป็นไปได้ของโครงการ
- 3.1.3 ความชัดเจนของวัตถุประสงค์โครงการ

3.2 ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation)

- 3.2.1 ด้านบุคลากร
- 3.2.2 ด้านอาคารสถานที่
- 3.2.3 ด้านหลักสูตรฝึกอบรม
- 3.2.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์

3.3 ด้านกระบวนการของโครงการ (Process Evaluation)

- 3.3.1 ด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม
- 3.3.2 ด้านการประเมินผลการฝึกอบรม

3.4 ด้านผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation)

การนำหลักธรรมเรื่องศีล 5 และหน้าที่ 6 ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนผู้ผ่านการฝึกอบรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน หมายถึง โครงการที่คณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ และคณะสงฆ์วัดพระพุทธรักษาธรรมหาวิหาร จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียนโดยบูรณาการหลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมศีลธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถนำ

ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง และสร้างเสริมประสบการณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับชีวิต

การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน หมายถึง กระบวนการในการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งให้ทราบถึงประสิทธิผลของโครงการ ปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ เพื่อยุติโครงการ หรือดำเนินการต่อไป โดยประเมินโครงการ ในแต่ละด้าน ต่อไปนี้ 1) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) 3) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และ 4) ด้านผลผลิต (Product Evaluation)

การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการจำเป็นของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ และความชัดเจนวัตถุประสงค์ของโครงการ

ความต้องการจำเป็นของโครงการ หมายถึง ความต้องการ หรือความจำเป็นของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับโครงการ โดยพิจารณาจากสภาพปัญหาที่ทำให้ต้องดำเนินการโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

ความเป็นไปของโครงการ หมายถึง โอกาสในการจัดทำโครงการ โดยพิจารณาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรค หรือเป็นข้อจำกัดต่อการดำเนินงานโครงการฝึกอบรม ศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

ความชัดเจนของวัตถุประสงค์โครงการ หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการ โดยพิจารณาความสอดคล้องและเหมาะสมของวัตถุประสงค์

การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนโครงการใน ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรฝึกอบรม และด้านวัสดุอุปกรณ์

บุคลากร หมายถึง บุคคลผู้มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้สอน พระวิทยากร นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการตามวันเวลาที่กำหนด

อาคารสถานที่ หมายถึง สถานที่ดำเนินงานโครงการครั้งนี้ ในการจัดฝึกอบรม คือ วัดสูง ตำบลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย สถานที่พัก สถานที่รับประทานอาหาร สถานที่ฝึกปฏิบัติ สถานที่อาบน้ำ และห้องสุขา

หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง หลักสูตรฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น กำหนดระยะเวลาการเรียนการสอน 2 คืน 3 วัน แบ่งเป็น 3 ภาค ได้แก่ 1) ภาคทฤษฎี เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ 2) ภาคปฏิบัติ เพื่อฝึกทักษะปฏิบัติกิจกรรม

3) ภาคกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีปลูกฝังความกตัญญูทวดเวที่ต่อบุพพการี ตามหลักธรรมพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา คือ ศีล 5 และทศ 6 ตามหลักการพัฒนาแบบ ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง เอกสารประกอบการฝึกอบรม สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ เครื่องขยายเสียง คอมพิวเตอร์ Projector เครื่องนอน เป็นต้น ที่ใช้สำหรับฝึกอบรม

การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับด้านการจัดกิจกรรมในการฝึกอบรม และการประเมินผล

การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม หมายถึง วิธีการ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ในการฝึกอบรมแต่ละช่วงเวลาของพระวิทยากร

การประเมินผล หมายถึง วิธีที่พระวิทยากรใช้ในการวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนขณะอบรม ได้แก่ การประเมินก่อนและหลังการฝึกอบรม และการประเมินระหว่างการฝึกอบรม

การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การนำหลักธรรมเรื่องศีล 5 และหน้าที่ 6 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนผู้ผ่านการฝึกอบรม

การนำหลักธรรม ศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน หมายถึง การปฏิบัติตามตามหลัก ศีล 5 ของนักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมศีลธรรม ได้แก่ 1) ปาณาติปาตา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ 2) อทินนาทานา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการลักทรัพย์ 3) กาเมสุ มิจฺฉาจารา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการประพฤติดีกในกาม 4) มุสาวาทา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการพูดเท็จ 5) สุราเมรยมชฺชปมาทฏฺฐานา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการดื่มน้ำเมา คือ สุรา และเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การนำหลักธรรม หน้าที่ 6 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน หมายถึง การปฏิบัติตามที่ตามหลักธรรม หน้าที่ 6 โดยปฏิบัติให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน 4 อย่าง ได้แก่ 1) หน้าที่เป็นลูกที่ดีของบิดมารดา 2) หน้าที่เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ 3) หน้าที่เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน และ 4) หน้าที่เป็นศาสนิกที่ดีของศาสนา ของนักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมศีลธรรม ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้วิจัยสร้างขึ้น

พระวิทยากร หมายถึง พระภิกษุที่ได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรีให้เข้าร่วมดำเนินการฝึกอบรมศีลธรรมจริยธรรมตามโครงการ และปฏิบัติหน้าที่เผยแพร่ให้ความรู้เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตามแผนการจัดกิจกรรมโครงการฝึกอบรมศีลธรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการโรงเรียน ให้กำกับดูแลนักเรียนที่เข้ารับการอบรมตามโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ที่อุปการะ นักเรียนที่เข้ารับการอบรมตามโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ในรุ่นที่ 14 จาก 8 โรงเรียน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี

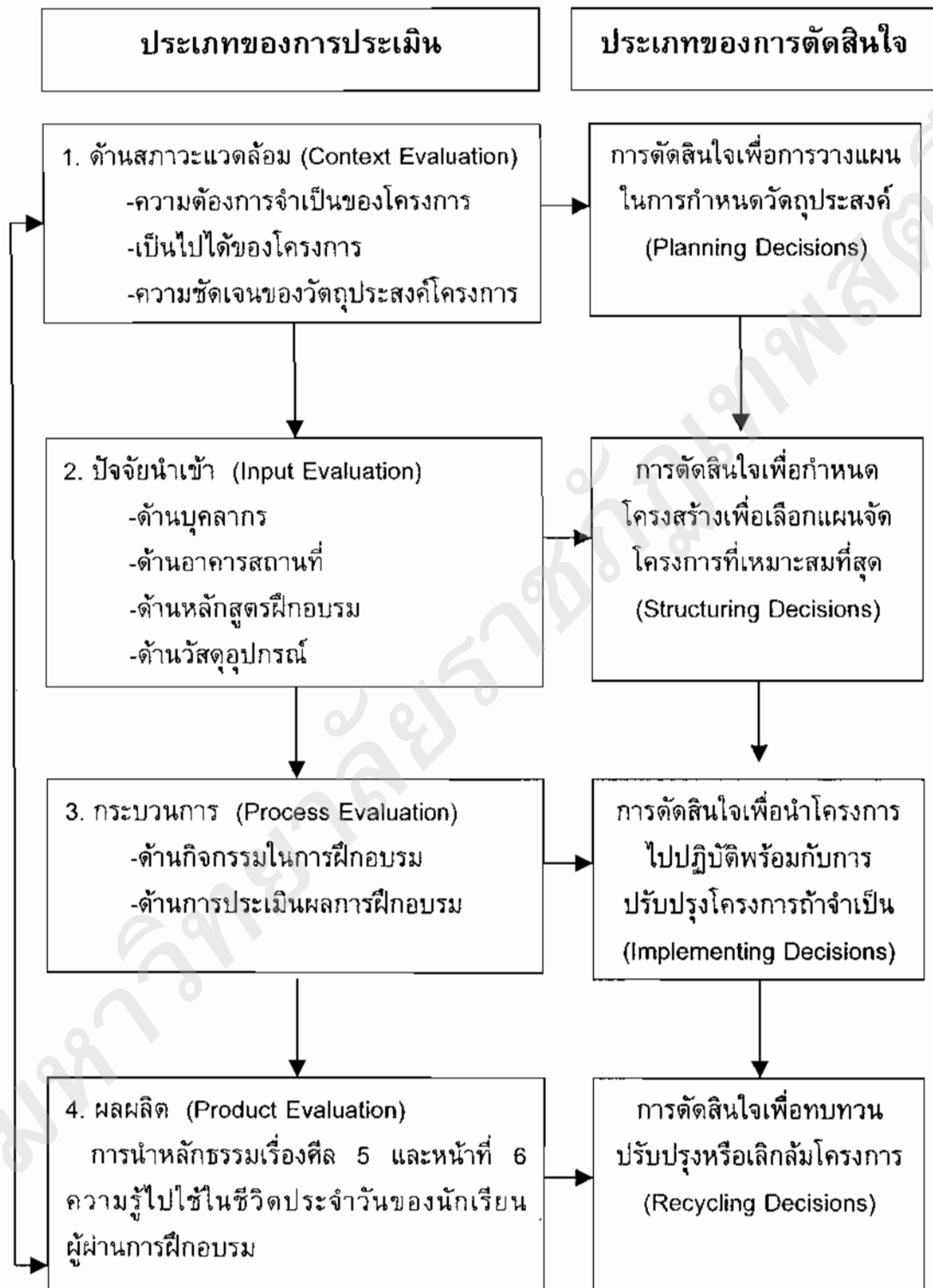
นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เข้ารับการฝึกอบรม ตามโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินสภาวะแวดล้อมก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการจำเป็นของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ และความชัดเจนของวัตถุประสงค์โครงการ
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินเพื่อพิจารณา ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรฝึกอบรม และด้านวัสดุอุปกรณ์
3. ด้านกระบวนการของโครงการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินสภาพด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน และระยะเวลาการดำเนินงานตามโครงการ
4. ด้านผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินงานตามโครงการกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้

ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียนไว้ ปรากฏดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ประเมินผลโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักการ และแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ โดยขอนำเสนอเพื่อแสดงถึงความชัดเจนในการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. หลักการ และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
 - 1.1 ความหมายของการประเมินโครงการ
 - 1.2 ความมุ่งหมาย และความสำคัญของการประเมินผลโครงการ
 - 1.3 ประโยชน์ของการประเมินโครงการ
 - 1.4 ประเภทของการประเมินผลโครงการ
 - 1.5 การประเมินความต้องการที่จำเป็น
 - 1.6 การประเมินกระบวนการ
 - 1.7 การประเมินผลผลิต
 - 1.8 การประเมินประสิทธิภาพ
2. รูปแบบและแนวคิด การประเมินโครงการ
 - 2.1 รูปแบบ และการประเมินโมเดลการประเมินของไทเลอร์
 - 2.2 รูปแบบ และการประเมินโมเดลการประเมินของครอนบาค
 - 2.3 รูปแบบ และการประเมินโมเดลการประเมินของสคริฟเวน
 - 2.4 รูปแบบ และการประเมินโมเดลการประเมินของสตัฟเฟิลบีม
3. โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการ และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

หลักการของการดำเนินงานใดๆ จะต้องมีการติดตามผลงานหรือประเมินผลงานที่ได้ รับมอบหมายไปดำเนินการ การประเมินเป็นวิธีหนึ่งที่จะติดตามผลงาน เพื่อตรวจสอบว่างาน ได้ดำเนินไปอย่างไร เพื่อป้องกันไม่ให้งานแต่ละช่วงแต่ละตอนดำเนินการผิดพลาดประสงค์และ เป้าหมาย เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและสามารถทำให้การดำเนินงานนั้นมี โอกาสประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประเมินโครงการ คือ การหาแนวทางตัดสินใจ (Decision - making) และการประเมินผลโครงการไม่มีเป้าหมาย และช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานได้ใช้เป็นเครื่องมือในการหาคำตอบต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการ ตลอดจนการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบโครงการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมที่รับผิดชอบได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพสูงสุดตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ความหมายของการประเมินโครงการ

การประเมินผลโครงการ (Project Evaluation) ความหมายเดิมของการประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่มุ่งแสวงหาคำตอบว่า นโยบาย แผนงาน โครงการ บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด การประเมินผลเป็นคำที่มีความหมายกว้าง มีผู้ที่ได้อธิบายไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541, หน้า 3) ได้ให้ความหมายการประเมินโครงการว่า หมายถึง การตัดสินใจคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่ง การประเมินเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ สำหรับตัดสินใจคุณค่าของโปรแกรมการศึกษา ผลผลิต กระบวนการจุดมุ่งหมายของโครงการหรือโปรแกรมทางเลือกต่าง ๆ ที่ออกแบบนำไปปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมาย จุดเน้นของการประเมิน คือการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบเพื่อให้ได้สารสนเทศในการ ตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สุภาวดี ขอร่ม (2541, หน้า 9) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ตีค่าและตัดสินใจในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

นุช รัตนวิบูลย์ (2542, หน้า 3) ให้ความหมายของการประเมินผลโครงการ ว่าการประเมินผลเป็น การประเมินผลเป็นการวัดคุณค่าของการดำเนินงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนด

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542, หน้า 73) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินผล (Evaluation) เป็นขบวนการตีความหมาย (Interprctation) และตัดสินใจคุณค่า (Value Judgement) จากสิ่งที่วัดได้จากการวัดผลประเมินผล ต้องอาศัยวิธีการที่มีระบบแบบแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนเหตุผลประกอบการพิจารณา ตัดสินว่ากิจกรรมการศึกษานั้นดีหรือเลวอย่างไร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมประการใด

กรวีร์ ศรีกิจการ (2543, หน้า 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินผลโครงการ เป็นการประยุกต์ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมเพื่อตัดสินและพัฒนาโครงการด้านการวางแผนและการติดตามประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการทางสังคมรวมทั้งการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงจากการนำนโยบายและแผนงาน โครงการไปปฏิบัติ

สุวิมล ติรภานันท์ (2543, หน้า 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถใช้ในการพิจารณาการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างทันท่วงที ในทางตรงกันข้าม ผลการประเมินจะไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร หากผลนั้นไม่สามารถใช้ในเวลาที่เหมาะสมซึ่งการประเมินโครงการมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นความพยายามประยุกต์วิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ด้วยกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. มีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์

3. มีการนำข้อมูลให้ผู้บริหารพิจารณาหาหนทางเลือกเพื่อการตัดสินใจ

4. ได้นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541, หน้า 121) ได้สรุปแนวคิดการประเมินของโปรวัส (Provus) ที่กล่าวถึง ความหมายของการประเมิน คือ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน และการค้นหาช่องว่างระหว่างภาวะที่เป็นจริงกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เพื่อใช้ภาวะดังกล่าวเป็นตัวชี้หรือระบุข้อบกพร่องของกิจกรรมหรือโครงการใด

สุภาวดี ขอร่ม (2541, หน้า 8) ได้สรุปแนวคิดการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นกระบวนการวิเคราะห์ รวบรวม และการอำนวยการข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ

เยาวดี รามชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542, หน้า 12) ได้สรุปการประเมินของครอนบาค (Cronbach) ให้ความหมายของการประเมินโครงการไว้ว่า เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้ข้อมูลนั้นเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

สมชาย สุขสุด (2544, หน้า 12) ได้สรุปการประเมินของอัลคิน (Alkin) ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตของการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลที่เหมาะสมวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการเขียนรายงานสรุปข้อมูลเพื่อให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่าง ๆ

จากความหมายที่กล่าวในเบื้องต้น สรุปได้ว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งให้ได้ทราบถึง ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบของโครงการที่เกิดขึ้นจริง ประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ เพื่อยุติโครงการ หรือดำเนินโครงการต่อไป

2. ความมุ่งหมาย และความสำคัญของการประเมินผลโครงการ

การประเมินโครงการใดๆ จะให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายว่าทำไปเพื่ออะไร งานนั้นมีความสำคัญอย่างไรบ้าง ซึ่งมีผู้ให้ความหมายและอธิบายไว้ ดังนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2539, หน้า 74 - 75) สรุปแนวคิดของมิตเซล (Mitzel) และแนวคิดของน็อก (Knox) ว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมาย 3 ประการ

1. เพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของโครงการ
2. เพื่อช่วยให้ผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้อง
3. เพื่อการบริการข้อมูลแก่ฝ่ายการเมือง เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย

น็อก (Knox) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายเฉพาะ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่ชัดเจนของโครงการอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการตัดสินใจว่า ลักษณะใดของโครงการมีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งจะต้องทำการประเมินเพื่อหาประสิทธิผล และข้อมูลชนิดใดที่จะต้องเก็บรวบรวมไว้เพื่อการวิเคราะห์

2. เพื่อรวบรวมหลักฐานความเป็นจริงและข้อมูลที่จำเป็น เพื่อนำไปสู่การพิจารณาถึงประสิทธิผลของโครงการ

3. เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อไปสู่การสรุปผลของโครงการ

4. เพื่อการตัดสินใจว่าข้อมูล หรือข้อเท็จจริงใดที่สามารถนำเอาไปใช้ได้

สำราญ มีแจ้ง (2543, หน้า 8-9) ได้กล่าวว่า การประเมินโครงการทางการศึกษามีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ช่วยชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ของการดำเนินงานนั้นเหมาะสม และเป็นไปได้เพียงใด การดำเนินงานหรือโครงการใดๆ จะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ของการดำเนินงาน การประเมินจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องดำเนินโครงการนี้ และดำเนินงานนั้นมีความเป็นไปได้เพียงใด

2. ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้น บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การประเมินโครงการนั้นนอกจากประเมินส่วนอื่นๆ แล้วจะต้องประเมินว่าการดำเนินงานนั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่

3. กระตุ้นให้มีการเร่งรัดปรับปรุง การดำเนินงาน การประเมินจะเป็นตัวกระตุ้นผู้ดำเนินงานให้มีการเร่งรัดและปรับปรุงการดำเนินงาน เมื่อพบข้อบกพร่องในการดำเนินงาน

4. ช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงาน แต่ละขั้นตอนซึ่งจะใช้เป็นหลักในการปรับปรุงการดำเนินงาน การประเมินการดำเนินงานทุกขั้นตอนจะทำให้พบข้อบกพร่อง

5. ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการลดความสูญเสียในการใช้ทรัพยากรผู้ดำเนินงานบางคนบางครั้งไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ดีและเต็มความสามารถ ซึ่งการประเมินจะช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพได้

6. ช่วยให้ข้อสนเทศแก่ผู้บริหารในด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารต้องการทราบข้อมูลทุกแง่ทุกมุมของผลจากการประเมินใช้ประกอบพิจารณาวินิจฉัยและตัดสินใจสั่งการได้ถูกต้อง

7. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมในครั้งต่อไป การประเมินผลโครงการที่ดำเนินในปัจจุบันจะทำให้ทราบถึงข้อดี และข้อบกพร่องต่างๆ ของวิธีการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ไขที่จะดำเนินโครงการประเภทนี้ต่อไป

จากความหมายที่กล่าวในเบื้องต้น สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของการประเมินโครงการ คือ เพื่อแสดงผลถึงคุณค่าของโครงการ ช่วยในการตัดสินใจได้ถูกต้อง ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ หรือไม่ความมุ่งหมาย จึงมีความสำคัญที่จะทำให้การประเมินโครงการประสบผลสำเร็จ

3. ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

การประเมินผลในการเปลี่ยนแปลงตามหลักการพัฒนาองค์การย่อมก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้านด้วยกัน กล่าวคือ ข้อสรุปของพระมหาสิงห์ สวัสดิผล ที่นำเสนอแนวคิดของสุนทร เกิดแก้ว (2542, หน้า 12) ว่า

1. เพื่อดูว่าการปฏิบัติงานตามโครงการนั้นจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด
2. เพื่อศึกษาดูว่า วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้แต่เดิมนั้น ยังคงเป็นเป้าหมายที่แท้จริงในปัจจุบันหรือไม่และเป็นเป้าหมายที่เหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ฉะนั้น จากความมุ่งหมาย และความสำคัญดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การประเมินโครงการมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. การประเมินโครงการช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ และมาตรฐานของการดำเนินงานมีความชัดเจนขึ้น เพราะการนำโครงการไปใช้ควรจะมีการตรวจสอบอย่างละเอียดจากผู้บริหารและผู้ประเมินเสียก่อนหากพบว่าวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานในการดำเนินงานส่วนใดที่ไม่ชัดเจน จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องเสียก่อน

2. การประเมินโครงการช่วยในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์สูงสุด เพราะการประเมินโครงการจะต้องวิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการ หากพบว่ามีข้อมูลหรือปัจจัยที่เป็นปัญหาจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานหรือใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม คุ้มค่าทรัพยากรทุกชนิดจะได้รับการจัดสรรให้อยู่ในจำนวน หรือปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอแก่การดำเนินงานทรัพยากรที่ไม่จำเป็นหรือมีมากเกินไปจะได้รับการตัดทอนและทรัพยากรใดที่ขาดจะได้รับการจัดหาเพิ่มเติม

3. การประเมินโครงการช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ เพราะโครงการเป็นส่วนหนึ่งของแผน ดังนั้นเมื่อโครงการได้รับการตรวจสอบวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ดำเนินการไปด้วยดี แผนงานก็จะบรรลุวัตถุประสงค์ไปด้วย

4. การประเมินโครงการช่วยในการแก้ปัญหาอันเกิด จากผลกระทบ (Impact) ของโครงการ และทำให้โครงการเสียหายน้อยลง

5. การประเมินโครงการช่วยในการควบคุมคุณภาพของงาน เพราะการประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบ และควบคุมชนิดหนึ่ง

6. การประเมินโครงการช่วยในการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ เพราะการประเมินโครงการมิใช่เป็นการควบคุมบังคับบัญชาหรือสั่งการ แต่เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและเสนอแนะวิธีการใหม่ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติโครงการอันย่อมจะนำมาซึ่งผลงานที่ดีเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องทั้งปวง

7. ผลของการประเมินโครงการอาจเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผน หรือการกำหนดนโยบายของผู้บริหารและฝ่ายการเมือง

8. การประเมินโครงการช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ กล่าวคือ การประเมินโครงการจะทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงอุปสรรคปัญหาข้อดี ข้อเสีย ความเป็นไปได้และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการโครงการโดยข้อมูลดังกล่าวแล้วจะช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการนั้นต่อไป หรือยุติโครงการนั้น

4. ประเภทของการประเมินผลโครงการ

ประเภทของการประเมินผลโครงการ ตามแนวคิดของเยาเวตี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542, หน้า 96) ที่กล่าวว่า การประเมินโครงการบริการสังคมนั้น สามารถจำแนกประเภทของการประเมินโดยทั่วไปได้เป็น 4 ประเภทคือ 1) การประเมินความต้องการที่จำเป็น 2) การประเมินกระบวนการ 3) การประเมินผลผลิต และ 4) การประเมินประสิทธิภาพ

5. การประเมินความต้องการที่จำเป็น

แนวคิดของการประเมินความต้องการที่จำเป็น (Needs Assessment) ได้เริ่มต้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงกลางทศวรรษที่ 1960 โดยโครงการต่าง ๆ เหล่านั้น มักถูกเรียกร้องให้มีการระบุวิธีการวัดและประเมินความต้องการของโครงการไว้ในเป้าหมายด้วย ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพของการวางแผนโครงการ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นเกณฑ์พื้นฐานสำหรับการพิจารณาอนุมัติเพื่อให้การสนับสนุนโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการต่าง ๆ ทางการศึกษา เช่น โครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวิชาการ โครงการพัฒนาจิตใจและอารมณ์ของเด็กนักเรียน และโครงการฝึกอบรมทางอาชีวศึกษา เป็นต้นโครงการทั้งหลายเหล่านี้ต่างก็ได้ทำการประเมินความต้องการที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และเพื่อใช้ประโยชน์จากผลการประเมินให้กว้างขวาง

มากยิ่งขึ้น ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภาค และระดับชาติ เน้นเกี่ยวกับหลักการและแนวปฏิบัติในการให้การสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงแผนของโครงการด้วย

ในการวัดและประเมินความต้องการที่จำเป็นนั้น ก่อนดำเนินโครงการใด ๆ ก็จะต้องมีการวางแผนของโครงการนั้น ๆ ไว้ล่วงหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตอบคำถามต่าง ๆ ได้ตรงความต้องการที่แท้จริง ในปัจจุบันนักประเมินได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อการประเมิน และเชื่อว่า การวางแผนโครงการจำเป็นต้องจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมิน โดยให้การวางแผนโครงการเป็นขั้นตอนหนึ่งของการประเมินโครงการนั้น ๆ ก่อนนำโครงการไปสู่ขั้นปฏิบัติ ทำให้แผนที่ดีต้องมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการที่เหมาะสมได้ในเชิงปริมาณรวมทั้งอาจใช้เทคนิคอื่นๆ ที่เอื้อต่อการประเมินความต้องการได้ เช่น การใช้ข้อมูลจากระเบียนสะสมที่มีอยู่ หรือการสังเคราะห์สารสนเทศที่มีอยู่เป็นต้น

6. การประเมินกระบวนการ

แนวคิดหลักของการประเมินกระบวนการก็คือ เมื่อโครงการได้รับการพัฒนาและเริ่มดำเนินการแล้ว นักประเมินต้องย้อนกลับไปทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการอีกครั้งเพื่อตรวจสอบว่าโครงการนั้น ๆ ได้ปฏิบัติไปตามทุกขั้นตอนที่ได้ออกแบบไว้หรือไม่ และได้จัดกิจกรรมเพื่อให้บริการต่อกลุ่มเป้าหมายตรงตามที่กำหนดไว้ในโครงการหรือไม่ การประเมินกระบวนการของโครงการเช่นนี้ ถ้าจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการตรวจสอบความพยายามของโครงการว่า ได้ดำเนินการไปอย่างครบถ้วนและตรงตามแผนที่วางไว้ทุกขั้นตอนหรือไม่

ตามปกติแล้ว ข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับการประเมินโครงการ มักจะถูกรวบรวมไว้โดยตัวแทนของหน่วยงาน และมักจะไม่อยู่ในรูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้โดยตรง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับบริการ ก็มักจะปรากฏอยู่ในใบสมัคร ซึ่งไม่มีรายละเอียดเท่าที่ควรเกี่ยวกับการเข้ารับบริการจากโครงการ ในทางกลับกันมักจะเป็นเพียงบันทึกสั้นๆ ของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การที่จะจัดข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่เรียกใช้ได้นั้น คือต้องเสียทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายด้วย ซึ่งนักประเมินกระบวนการควรตระหนักในเรื่องนี้ และควรมีความพยายามที่จะออกแบบการเก็บข้อมูลที่จำเป็นต่าง ๆ อย่างมีระบบ ทั้งนี้เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในด้านการรวบรวมข้อมูลการสรุปข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติโครงการให้มากที่สุด

ถึงแม้ว่าการประเมินกระบวนการ มิได้บ่งชี้ถึงความสำเร็จของโครงการ แต่ก็มีความสำคัญต่อผู้รับผิดชอบโครงการในส่วนที่เกี่ยวกับเงินทุนที่จะนำมาสนับสนุนโครงการ หรือนำมาใช้ในการขยายโครงการ ซึ่งจำเป็นต้องมีข้อมูลเบื้องต้นจากการประเมินดังกล่าว เพื่อจะได้ทราบว่า โครงการสำเร็จหรือไม่ เพราะได้เคยให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายที่วางแผนไว้ก่อน

แล้วเป็นต้น นอกจากนั้น เมื่อมีการประเมินกระบวนการของโครงการแล้ว สิ่งสำคัญก็คือ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้อำนวยความสะดวกโครงการสามารถจะปรับการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการได้อย่างสมเหตุสมผลด้วย

7. การประเมินผลผลิต

เท่าที่ผ่านมา นักประเมินจะเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการจากการประเมินผลผลิตโดยตรงของโครงการนั้น ๆ ซึ่งความจริงแล้วเป็นการยากที่จะระบุ “เหตุ” ซึ่งมักจะหมายถึงปัจจัยนำเข้าในระหว่างการทำโครงการกับ “ผล” ที่เกิดตามมาจากโครงการ ตัวอย่างเช่น เมื่อมีการจัดโครงการพัฒนานิสัยการอ่านสำหรับเยาวชนท้องถิ่น ปรากฏว่ามีคำถามที่น่าสนใจคือ 1) ผู้เข้าร่วมโครงการจะมีนิสัยรักการอ่านมากกว่าผู้ไม่ได้เข้าร่วมโครงการหรือไม่ 2) มีหลักฐานหรือไม่ ที่แสดงว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น

คำถามข้างต้นเป็นคำถามที่ดีและมีเหตุผล แต่ก็ยากที่จะชี้ชัดลงไปในการตอบคำถามที่เกี่ยวกับผลผลิตของโครงการโดยตรง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าอาจจะมียุทธพลจากตัวแปรอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องได้ เช่น สภาพแวดล้อมของผู้รับบริการ

ดังนั้น การประเมินผลผลิตของโครงการที่สำคัญ ก็คือ นักประเมินจะต้องแสดงแนวทางในการวัดผลสำเร็จของโครงการให้แน่ชัดถือ มีการวัดที่แม่นยำ มีผลการวัดที่ตรงกับความ เป็นจริง และมีความคงที่ด้วย สำหรับวิธีการวัดนั้น อาจต้องใช้การออกแบบตามวิธีวิจัยที่ซับซ้อน คล้ายกับการออกแบบโครงการวิจัยเชิงทดลอง ส่วนการกำหนดความสำเร็จของโครงการ ยังมีความเห็นแตกต่างกันตามกลุ่มของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุน บุคลากรของโครงการ และผู้รับบริการ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีระดับของการยอมรับความสำเร็จที่ต่างกัน ไป ดังนั้น นักประเมินจึงต้องหาตัวบ่งชี้ที่สามารถเป็นที่ยอมรับของทุกกลุ่มและมีความเป็นไปได้ สำหรับการประเมินผลผลิตด้วย

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการประเมินโครงการบริการสังคมนั้น มีความซับซ้อนและมีความละเอียดอ่อนมาก ผลผลิตของโครงการจึงอาจจะยังไม่เกิดในระยะสั้น ดังนั้น จึงต้องใช้เวลาในการรอผลผลิตที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยต้องค่อย ๆ พัฒนาไปเรื่อย ๆ เช่น โครงการรณรงค์การปรับเปลี่ยนในการไม่รับประทานปลาดิบของประชาชนภาคอีสาน หรือโครงการรณรงค์ให้เลิกติดยาเสพติด ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลผลิตของโครงการประเภทนี้ คงจะไม่สามารถตัดสินได้เฉพาะในช่วงระยะเวลาที่ผู้ติดยายังอยู่ในความดูแลของโครงการเท่านั้น แต่อาจจะต้องติดตามไปจนถึงสภาพแวดล้อมของผู้ติดยาที่สามารถจะมีอิทธิพลทำให้เขากลับไปติดยาได้อีกก็เป็นได้ ในสถานการณ์เช่นนี้ การประเมินผลผลิตของโครงการ โดยจะตัดสินความสำเร็จหรือความล้มเหลวอย่างง่าย ๆ คงไม่ได้ เพราะฉะนั้น นักประเมินจึงต้องมีวิธีวิเคราะห์และมีบริบทที่จะสนับสนุนผล

การตัดสินใจของตนที่ตรงกับความเป็นจริงให้ได้อย่างสมเหตุสมผลและมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สังเกตได้ด้วย

การประเมินผลผลิตของโครงการ แม้ว่าจะเป็นอย่างที่ยากและซับซ้อนแต่ก็มีความสำคัญ เพราะโครงการทั้งหลายย่อมคาดหวังที่จะทราบสภาพที่แท้จริงว่า มีผลผลิตตามวัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด มีผลข้างเคียงประการใดบ้าง และมีผลกระทบอย่างไรบ้าง อันจะนำไปสู่การตัดสินใจคุณค่าของโครงการที่เกิดขึ้นจากการให้บริการ ด้วยเหตุนี้ นักประเมินที่ดีจึงต้องพยายามประเมินให้ได้ว่า

1. โครงการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด รวมทั้งมีผลข้างเคียงอะไรบ้างที่สามารถจะบ่งบอกถึงผลกระทบของโครงการดังกล่าว
2. มีหลักฐานด้านข้อมูล สารสนเทศ และบริบทที่สนับสนุนผลการประเมิน ซึ่งสามารถนำมาอธิบายหรืออภิปรายได้ ทั้งเชิงประจักษ์และเชิงเหตุผลมากน้อยเพียงใด
3. มีวิธีการและตัวบ่งชี้ของการประเมินที่สามารถชี้แจง หรือยืนยันความเป็นที่ยอมรับกันได้หรือไม่ และเพราะเหตุใด

8. การประเมินประสิทธิภาพ

การประเมินโครงการโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยที่ผ่านมา ยังจำกัดอยู่แต่เพียงการประเมินผลผลิต โดยมุ่งที่จะทราบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ให้บริการหรือผู้ให้ทุนในการยุติหรือขยายโครงการ แต่ในปัจจุบันนักประเมินและผู้บริหารโครงการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินประสิทธิภาพของโครงการด้วย โดยถือว่าเป็นประเภทของการประเมินที่จำเป็นสำหรับโครงการบริการทั่วไป เพราะจะช่วยเสริมให้โครงการเหล่านั้น สามารถดำเนินการอย่างสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่น หรือโครงการที่เป็นตัวกำหนดเกณฑ์สำคัญสำหรับประกันโครงการขนาดใหญ่ระดับชาติ ที่จะไม่ต้องสูญเสียทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดโดยไม่จำเป็น การดำเนินโครงการบริการสังคมนั้น จะไม่มุ่งแต่เพียงความสำเร็จของโครงการเท่านั้น แต่จะต้องให้คําค่าในเชิงของประสิทธิภาพด้วย ตามปกติการประเมินประสิทธิภาพของโครงการมักจะเริ่มจากคำถามต่าง ๆ กัน เช่น 1) ความสำเร็จของโครงการนั้น ๆ เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายแล้วมีความเหมาะสมหรือไม่ 2) ผลผลิตของโครงการเกิดจากปัจจัยที่ลงทุนไปใช้หรือไม่ 3) โครงการนี้มีผลผลิตสูงกว่าโครงการอื่น ๆ เมื่อลงทุนเท่ากันหรือไม่ และเพราะเหตุใด

นอกจากการแบ่งประเภทของการประเมินโครงการบริการสังคมดังที่กล่าวมาแล้ว การประเมินยังอาจแบ่งออกได้อีก 3 ประเภท ตามระยะเวลาที่ทำการประเมิน ดังนี้

1.การประเมินระหว่างการทำงาน เป็นการประเมินเพื่อติดตามดูผลผลิตของโครงการในขณะที่โครงการนั้น ๆ กำลังดำเนินอยู่ การประเมินประเภทนี้ให้ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ที่จำเป็นแก่ผู้จัดการโครงการและผู้ตัดสินใจเพื่อปรับนโยบาย วัตถุประสงค์ ตลอดจนการจัดการทรัพยากรของโครงการผลจากการวางแผนโครงการใหม่ได้ด้วย

2. การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินเพื่อวิเคราะห์ผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ การประเมินประเภทนี้จะให้สารสนเทศที่จำเป็นทั้งหมดแก่ผู้ตัดสินใจและผู้วางแผน สำหรับใช้เพื่อการวางแผนโครงการใหม่ และเพื่อเป็นแนวทางการประเมินผลในอนาคตต่อไป

3.การประเมินย้อนหลัง เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบย้อนหลังเมื่อโครงการสิ้นสุดไปแล้วในช่วงระยะเวลาหนึ่งว่า มีผลกระทบจากโครงการหรือไม่ อย่างไร

และการประเมินผล โครงการนั้น หากจะอาศัยวงจรของโครงการ (Project Life cycle) เป็นเกณฑ์ในการแบ่งการประเมิน ก็จะสามารถแบ่งการประเมินผลโครงการได้เป็น 3 ประเภท คือ ข้อสรุปของพระมหาสิทธิ์ สวัสดิผล (2542, หน้า 12) ที่นำเสนอแนวคิดของ นิศา ชูโต ว่า

1. การประเมินผลก่อนการดำเนินงาน (Pre-evaluation or ex-ante evaluation) เป็นการประเมินผลที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนด และการเลือกทำโครงการ ซึ่งมักจะใช้ในการพิจารณาเรื่องต่อไปนี้

1.1 ความเหมาะสมของการทำโครงการจะประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและความจำเป็นของการทำโครงการ (Need assessment) และการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility) โดยการพิจารณาความเป็นไปได้ในทางเทคนิควิชาการ ความพร้อมในด้านการบริหารโครงการความพร้อมในด้านงบประมาณสนับสนุน เป็นต้น

1.2 การวิเคราะห์ผลตอบแทนของโครงการ (Rate of ratio) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย กับประสิทธิผล (Cost effectiveness analysis) ซึ่งเป็นการพิจารณาว่าการจัดทำโครงการนั้นจะให้ผลคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ซึ่งเป็นการพิจารณาโครงการในแง่เศรษฐกิจสำหรับโครงการด้านพัฒนาชุมชนนั้นจะเน้นในเรื่องการวิเคราะห์ Cost- effectiveness มากกว่า Cost – benefit เพราะผลตอบแทนของโครงการทางด้านการพัฒนาชุมชนนั้น วัดออกมาในรูปหน่วยเงินตราทำได้ยาก

2. การประเมินระหว่างการทำงาน (Implementation evaluation or process evaluation) เป็นการประเมินที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาของ การปฏิบัติโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติงานโครงการ เพื่อตรวจสอบว่า การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การประเมินโครงการในระหว่างการทำงาน จึงเป็นหน้าที่ของ

ผู้รับผิดชอบโครงการที่จะต้องหาข้อมูลต่างๆเพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการ บางครั้งอาจจะเรียกการประเมินผลในขั้นนี้ว่า การประเมินเพื่อปรับปรุง หรือประเมินผลย่อย (Project-evaluation)

3. การประเมินผลหลักการดำเนินงาน (Post – evaluation of end of Project evaluation) เป็นการประเมินที่จัดทำขึ้นเมื่อการปฏิบัติงานโครงการได้เสร็จสิ้นลงแล้วซึ่งจะเป็นการพิจารณาตอบคำถามในเรื่องต่อไปนี้

3.1 เป็นการตรวจสอบดูว่ามีการดำเนินงานของโครงการ สามารถบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงใดหรือกล่าวง่ายๆ ก็คือว่าได้ทำเสร็จตามที่คาดหวังไว้แค่ไหนซึ่งเป็นการพิจารณาผลผลิตของโครงการนั่นเอง

3.2 เป็นการตรวจสอบดูว่ามีผลพลอยได้อีกหรือไม่ นอกเหนือจากที่ได้ระบุไว้ในวัตถุประสงค์บ้างหรือไม่ ซึ่งเรียกว่าเป็นการศึกษาผลกระทบของโครงการทั้งทางด้านดี และ ด้านไม่ดี เช่น ผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ ความเชื่อ ค่านิยม และการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของ ประชาชน

3.3 เป็นการสรุปผลรวมของ การดำเนินงานโครงการ คือ เป็นการมองภาพใน ส่วนรวมว่า วัตถุประสงค์ของโครงการเป็นเช่นไร ทรัพยากรเป็นอย่างไร การดำเนินงานในแต่ละ ช่วงมีปัญหาอะไร ผลผลิตและผลกระทบเป็นอย่างไร การดำเนินงานได้ผลเช่นไร ผลผลิตและ ความล้มเหลวแค่ไหน มีปัญหาและอุปสรรคอะไร หากมีการดำเนินงานในช่วงต่อไป จะมีความ จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขส่วนใด โดยการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่ได้ประเมินไว้แล้วตั้งแต่เริ่ม ดำเนินโครงการ จนถึงสิ้นสุดโครงการนั่นเอง บางครั้งอาจเรียกว่าการประเมินผลสรุป (Summative evaluation)

รูปแบบในการประเมินผลโครงการ

มีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ (Approach of model) ในการประเมินผลไว้ มากมายหลายแบบแต่ละแบบมีความคิด ทฤษฎี เหตุผล และวิธีการประเมินผลที่มีผู้นิยม สนับสนุนทำไปใช้เป็นแบบอย่าง (Model) ในการประเมินผลตามความเชื่อของแต่ละบุคคล และ กลุ่มอาชีพ ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ของปัญหาที่จะประเมินต่างๆ กันไป

ประทุม รอดประเสริฐ (2539, หน้า 74 - 75) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินที่สำคัญๆ และนิยมใช้สรุปสาระสำคัญได้ 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นการวินิจฉัย หรือการตัดสินคุณค่า เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นกระบวนการกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการโดยเปรียบเทียบเกณฑ์ภายในและเกณฑ์ ภายนอก

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย เป็นการประเมินที่เน้นการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจากโครงการว่าสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

อย่างไรก็ตามยังมีรูปแบบของการประเมินโครงการตามแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่นิยมนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายอีกมากมายโดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและสามารถนำมาเสนอรายละเอียดได้จำนวน 4 รูปแบบแนวคิด ดังนี้

1. รูปแบบและแนวคิดโมเดลการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Rationale and Modell of Evaluation)

สุพจน์ สุกมลสันต์, และคณะ (2542, หน้า 30) สรุปแนวคิดทางการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) จัดเป็นแนวคิดของการประเมินที่มุ่งเน้นวัตถุประสงค์ที่กำหนดเอาไว้ โดยไทเลอร์มีความเห็นว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จะมีส่วนช่วยอย่างมากในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยมีขั้นตอนดังนี้

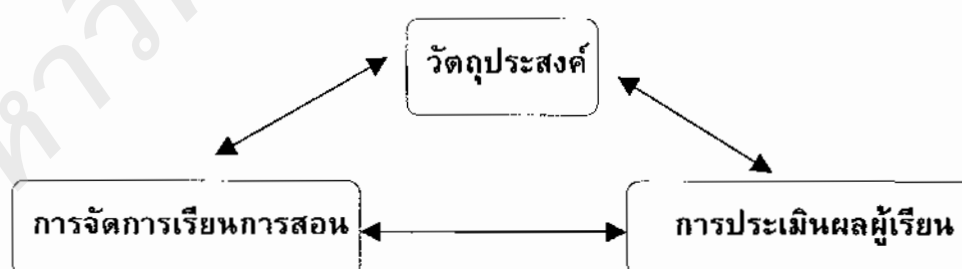
ขั้นที่ 1 มีการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมด้วยข้อความที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง โดยบอกถึงพฤติกรรมที่ต้องการวัดในภายหลังด้วย

ขั้นที่ 2 ระบุเนื้อหาสำหรับผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ขั้นที่ 3 เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา

ขั้นที่ 4 ประเมินผลโครงการโดยการตัดสินใจด้วยการวัดผลทางการศึกษา

แนวคิดดังกล่าวนี้เป็นแนวคิดในช่วงต้นๆ ของไทเลอร์ ต่อมาไทเลอร์ได้สร้างวงจรของวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลขึ้น ซึ่งเขียนเป็นโมเดลพื้นฐานปรากฏดังภาพ 2

ภาพ 2 วงจรการประเมินของไทเลอร์ (Tyler)

ที่มา : (เยาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี, 2542, หน้า 30)

จากโมเดลดังกล่าวจะเห็นว่าหัวลูกศรจะชี้ไปยังทั้งสองทิศทางของทุกองค์ประกอบมีความหมายว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ตามทัศนะของไทเลอร์แล้วองค์ 5 ประกอบทั้ง 3 คือ 1) วัตถุประสงค์ 2) การจัดการเรียนการสอน และ 3) การประเมินผลผู้เรียน จะต้องดำเนินการให้ประสานสัมพันธ์กันไปเสมอ

การประเมินตามแนวคิดของไทยเลอร์เป็นการเปรียบเทียบสิ่งที่ผู้เรียนสามารถกระทำได้จริงหลังจากที่ได้จัดการเรียนการสอนแล้วกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งได้กำหนดขึ้นไว้ก่อนที่จะจัดการเรียนการสอน จากแนวคิดดังกล่าวสามารถนำไปสู่การประเมิน โดยยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลักในการประเมินความสำเร็จของโครงการ เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ แต่โมเดลของไทยเลอร์ยังมีจุดอ่อนคือมุ่งเน้นที่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทำให้การประเมินขาดสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในด้านอื่นๆ

2. รูปแบบและแนวคิด โมเดลการประเมินของครอนบาค (Cronbach's Concepts and Model)

เยาวตี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542, หน้า 33-34) นำเสนอแนวคิดของครอนบาค (Cronbach) ได้พัฒนาโมเดล เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของไทยเลอร์ โดยมีจุดเน้นเพื่อสร้างสารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงรายวิชา การปรับปรุงตัวนักเรียน และการจัดการบริหาร ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อปรับปรุงรายวิชา เช่น การปรับปรุงแผนการสอนตลอดจนการเลือกใช้สื่อการสอนแบบใหม่
2. การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น การจัดกลุ่มนักเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถ รวมทั้งการจัดสอนซ่อมหรือสอนเสริม
3. การจัดการบริหารโรงเรียน เช่น การพัฒนาระบบคุณภาพของโรงเรียนรวมทั้งการคัดเลือกหรือพัฒนาคุณภาพของครู

วิธีการประเมินนั้นไม่ควรกระทำโดยใช้แต่แบบทดสอบเพียงประการเดียว แต่ควรมีมาตรการอื่นประกอบด้วย แนวทางการประเมินเพิ่มเติมไว้อีก 4 แนวทาง คือ

1. การศึกษากระบวนการ (Process Studies) ได้แก่ การศึกษาภาวะการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เช่น การที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดไม่ถูกต้อง การสังเกตผลการใช้สื่อการสอน นักเรียนขณะดำเนินการสอนหรือขณะให้ทำกิจกรรมต่างๆ ภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้สามารถจะนำมาเป็นข้อมูลที่ใช้เพื่อการพัฒนาหรือปรับปรุงรายวิชาได้เป็นอย่างดี
2. การวัดศักยภาพของผู้เรียน (Proficiency Measurement) ครอนบาคได้ให้ความสำคัญต่อคะแนนรายข้อมากกว่าคะแนนจากแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยให้ทัศนะว่าคะแนนจากแต่ละข้อสามารถชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้แล้ว และสิ่งที่พัฒนาต่อไป ด้วยเหตุนี้

ครอนบาคจึงให้ความสำคัญต่อการสอบ เพื่อวัดสมรรถภาพของผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอนว่า มีความสำคัญมากกว่าการสอนประจำปลายภาคเรียนหรือการสอบปลายปี

3. การวัดทัศนคติ (Attitude Measurement) ครอนบาคให้ทัศนะว่า การวัดทัศนคติเป็นผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนส่วนหนึ่งซึ่งมีความสำคัญเช่นกัน การวัดทัศนคติอาจทำได้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม และอื่นๆ

4. การติดตามผล (Follow-up Studies) เป็นการติดตามผลการทำงาน หรือภาวะการณ์เลือกการศึกษาต่อในสาขาต่างๆ รวมทั้งการให้บุคคลที่เรียนในระดับชั้นพื้นฐานที่ผ่านมาแล้วได้ประเมินถึงข้อดีและข้อจำกัดของวิชาต่างๆ ว่าควรมีการปรับปรุงเพิ่มเติมอย่างไรเพื่อช่วยในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายวิชาเหล่านั้นต่อไป

จะเห็นได้ว่าการประเมินตามแนวคิดของครอนบาคเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียน และการประเมินผลสรุปผลการเรียน ครอนบาคเชื่อว่า การประเมินผลไม่ใช่การทดลองก่อนการสิ้นสุดโครงการแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ควรตรวจสอบผลข้างเคียงของโครงการด้วย และหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของการประเมินโครงการ ก็คือ การค้นหาข้อบกพร่องของโครงการ เพื่อจะหาทางปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. รูปแบบและแนวคิด โมเดลการประเมินของสคริฟเวน (Scriven's Evaluation Ideologist and model)

การสรุปของเยาวตี ราชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542, หน้า 35-38) ที่นำแนวคิดของสคริฟเวน (Scriven) ได้จำแนกประเภท และบทบาทของการประเมินเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) เป็นบทบาทของการประเมินงาน กิจกรรม หรือโครงการใดๆ ที่บ่งชี้ถึงข้อดีและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานนั้นๆ ผลจากการประเมินดังกล่าวนี้ สามารถจะนำไปใช้เพื่อพัฒนางานดังกล่าวได้ดีขึ้น จึงอาจเรียกการประเมินประเภทนี้ว่า เป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุง

2. การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) เป็นบทบาทของการประเมินเมื่อ กิจกรรมหรือโครงการใดๆ สิ้นสุดลง เพื่อเป็น ตัวบ่งชี้ถึงคุณค่าความสำเร็จของโครงการนั้นๆ รวมทั้งนำเอาความสำเร็จหรือแนวทางที่ดีไปใช้กับงานหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในโอกาสต่อไป จึงอาจเรียกการประเมินประเภทนี้ว่า เป็นการประเมินสรุปผล

นอกจากนี้ สคริฟเวนยังได้เสนอสิ่งที่ต้องประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การประเมินเกณฑ์ภายใน (Intrinsic Evaluation) เป็นการประเมินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของเครื่องมือใดๆ ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลรวมทั้งคุณภาพของคุณลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ เช่น เป้าหมาย โครงสร้าง วิธีการตลอดจนทัศนคติ

ของบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินโครงการ ความเชื่อถือจากสาธารณชนและข้อมูลอื่นๆ ในอดีตที่เกี่ยวข้องกับโครงการนั้นๆ การประเมินในส่วนนี้ถือว่ามีความสำคัญมาก ข้อที่น่าสังเกตก็คือการประเมินเกณฑ์ภายในจะไม่สนใจถึงผลผลิตหรือผลกระทบที่มีต่อผู้รับบริการของโครงการตัวอย่างเกณฑ์ภายในของโครงการ เช่นโครงการพัฒนาหลักสูตรก็จะเกี่ยวข้องกับเป้าหมายของหลักสูตร ความเหมาะสมของเนื้อหา ระบบการจัดการเรียนการสอน วิธีการให้คะแนน ทักษะคิดของผู้บริหารและครูที่มีต่อโครงการ เป็นต้น

2. การประเมินความคุ้มค่า (Pay - off Evaluation) เป็นการประเมินในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของโครงการ ทฤษฎี หรือสิ่งอื่นๆ ของโครงการ แต่เป็นการประเมินในส่วนซึ่งเป็นผลที่มีต่อผู้รับบริการจากการดำเนินโครงการ เช่น ผลที่ได้จากคะแนนสอบ หรือ ผลการปฏิบัติงานของผู้รับบริการจากการดำเนินโครงการ หรือผลกระทบต่อด้านสุขภาพ อนามัยของผู้รับบริการ ฯลฯ การประเมินความคุ้มค่า ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับผลของโครงการที่ให้แก่ผู้รับบริการ จึงจัดว่าเป็นการตัดสินคุณค่าของโครงการโดยอิงเกณฑ์ภายนอก (Extrinsic criteria)

เยาวตี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542, หน้า 38) สรุปแนวคิดของสคริฟเวน (Scriven) ว่า การประเมินที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักนั้น ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีการประเมินที่เกิดจากวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นๆ แต่มีความหมายว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการ หรือกิจกรรมใดๆ นั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของผลอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นด้วย แนวคิดดังกล่าวนี้ได้รับคำวิจารณ์ทั้งในทางสนับสนุนและไม่สนับสนุน ในทางสนับสนุนมีความเห็นว่า แนวคิดการประเมินในลักษณะนี้ทำให้นักประเมินมองผลงานในทัศนะที่กว้าง สามารถทราบผลต่างๆ ส่วนที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมหรือโครงการใดๆ ซึ่งย่อมจะส่งผลดีในการทำงานหรือในการวางแผนต่างๆ ส่วนในทางที่ไม่สนับสนุนนั้นจะมีจุดโต้แย้งหนักไปในด้านวิธีการ คือ มีความเห็นว่าในทางปฏิบัติคงยากที่จะติดตามผลการประเมินใดๆ ที่เกิดขึ้นให้ครบทั้งหมด นอกจากนั้น มาตรการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ให้ครอบคลุมผลต่างๆ ด้านที่เกิดขึ้น ก็ย่อมยากที่จะกำหนด หรือระบุแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินให้บรรลุหลักการดังกล่าวได้

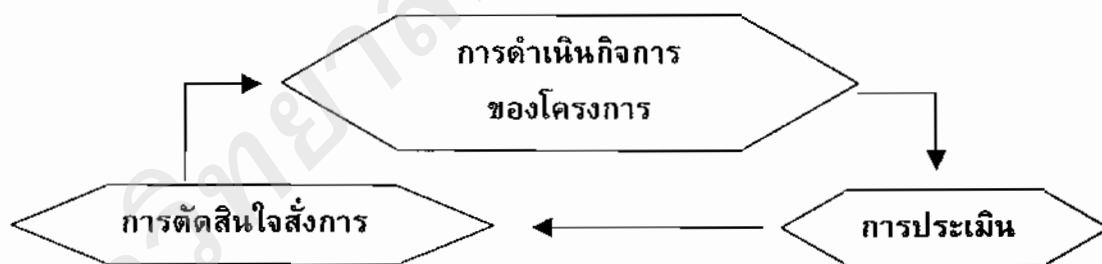
ในแนวคิดที่สนับสนุนได้มีการนำวิธีการประเมินที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักไปประยุกต์ใช้กับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีการประเมินโครงการประเภทให้บริการสังคมได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งมักจะเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับชุมชน มีความซับซ้อนในการดำเนินโครงการ มีองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อโครงการ เช่น ทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งสภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการประเมินแนวนี้ควรออกแบบการประเมินให้ยืดหยุ่นได้ เพื่อเป็นการรวบรวมสารสนเทศที่มีคุณค่าซึ่งจะช่วยให้การประเมินโครงการมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ และสามารถให้ข้อมูลข่าวสารที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้ดี กว่าประเมินที่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก

อย่างไรก็ดี การประเมินที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก มิได้หมายความว่า การประเมินจะไม่มีวัตถุประสงค์ แต่การประเมินนั้นนอกจากพิจารณาวัตถุประสงค์แล้ว ยังต้องมีการคัดเลือกข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงการ โดยอาศัยพื้นฐานของการตัดสินใจคุณค่าอย่างมีคุณธรรม รวมทั้งมีการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ด้วย โดยนักประเมินต้องมีอิสระในการเลือกเกณฑ์มาตรฐานเอง ดังนั้น มโนทัศน์การประเมินที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก จึงจำเป็นต้องมีการออกแบบการประเมินให้สามารถรวบรวมสารสนเทศทั้งผลิตโดยตรงและผลกระทบอื่นๆที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการทั้งหมดที่มีคุณค่าต่อการตัดสินใจโครงการนั้นๆ

จากแนวคิดของสตริฟเวนเป็นการประเมินระหว่างดำเนินการ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงโครงการ การประเมินผลรวมเป็นแนวทางที่ดีกับโครงการอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และการประเมิน โดยไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก ทำให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวางขึ้น

4. รูปแบบและแนวคิดโมเดลชิปปี้ในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

วอร์ทเทน, และแซนเดอร์ (Worthen, & Sanders, 1973, p. 134) ได้นำเสนอโมเดลการประเมินของสตัฟเฟิลบีม ปรากฏดังภาพ 3

ภาพ 3 โมเดลพื้นฐานของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

ที่มา : (Worthen, & Sanders, 1973, p. 134)

การประเมินตามโมเดลของสตัฟเฟิลบีมสามารถสรุปการประเมินเป็น 3 ข้อ คือ

1. กำหนด หรือระบุและป่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ
2. จัดเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์และจัดสารสนเทศ เพื่อนำเสนอฝ่ายบริการ

สตัฟเฟิลบีมและคณะ ได้แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context : C) เป็นการประเมินก่อนที่จะลงมือดำเนินโครงการใดๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดหลักการ และเหตุผลรวมทั้งเพื่อพิจารณาความจำเป็นจะต้องจัดทำโครงการดังกล่าว การชี้ประเด็นปัญหา ตลอดจนการพิจารณาความเหมาะสมของเป้าหมายของโครงการ

2. การประเมินตัวป้อนเข้า (Input : I) การประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนเทคโนโลยีและแผนของการดำเนินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process : P) เป็นการประเมินเพื่อ

3.1 หาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ เพื่อทำการแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อบกพร่องนั้นๆ

3.2 หาข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่จะสั่งการเพื่อการพัฒนางานต่างๆ

3.3 บันทึกภาวะของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

การจัดประเภทของการประเมินดังกล่าวแสดงถึงการประเมินที่พยายามให้ครอบคลุมกระบวนการทำงานในทุกๆ ขั้นตอน ตามแนวคิดที่รู้จักกันดีในนามว่า "CIPP"

สิ่งที่ควบคู่กับการประเมินทั้ง 4 ประเภทข้างต้น ได้แก่ การตัดสินใจ เพื่อดำเนินการใดๆ ซึ่งสามารถจะแบ่งออกได้อีก 4 ประเภท เช่นกัน คือ

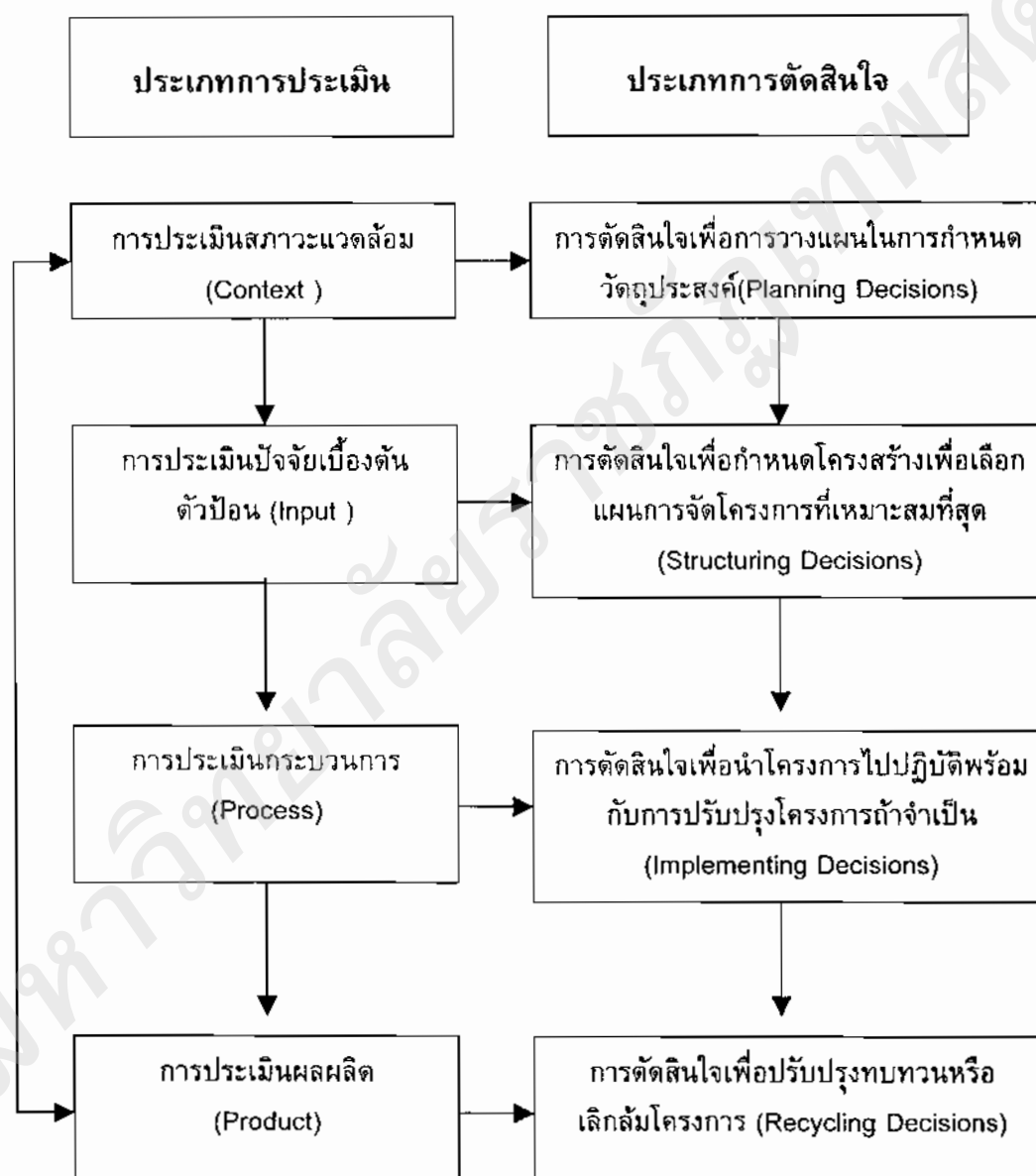
1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินสภาวะแวดล้อมมีบทบาทสำคัญคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนในการดำเนินงาน

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินตัวป้อน มีบทบาทสำคัญคือ การกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนการทำงานต่างๆ ของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินกระบวนการ มีบทบาทสำคัญคือ ควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด และเพื่อปรับปรุงแก้ไขแนวทางการทำงานให้ได้ผลดีที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อการทบทวนโครงการ เป็นการตัดสินใจที่อาศัยผลจากการประเมินที่เกิดขึ้น มีบทบาทหลักคือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการยุติ ล้มเลิก หรือขยายโครงการใน

ช่วงเวลาต่อไป จากแนวคิดและเป้าหมายของการประเมินตามที่สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ได้เสนอมาแล้วนั้นก็เพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการดำเนินโครงการแต่ละประเภทจะเห็นได้ชัดว่า การประเมินแต่ละประเภทดังกล่าว จะต้องเอื้ออำนวยต่อการนำไปตัดสินใจ รูปแบบความสัมพันธ์ ปรากฏดังภาพ 4

ภาพ 4 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจและประเภทของการประเมินตามโมเดลของสตัฟเฟิลบีม
ที่มา : (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2542, หน้า 61)

จากภาพจะเห็นแนวคิด และรูปแบบการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) นับว่าเป็นต้นแบบของการประเมินอย่างมีระบบ ดังจะพิจารณาได้จากโมเดล การประเมินที่แสดงถึงการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีการปรับปรุงตัดสินผลทุกขั้นตอน เป็นกระบวนการประเมินที่มีประสิทธิภาพ

การประเมินตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีมเป็นการประเมินเพื่อการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เริ่มตั้งแต่ ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อม นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อการวางแผน การประเมินปัจจัยเบื้องต้น นำไปสู่การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงการ การประเมินกระบวนการ นำไปสู่การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงการปฏิบัติ การประเมินผลผลิต นำไปสู่การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นหน้าที่หลักของสถาบันศาสนาในประเทศไทย จึงสอดคล้องกับนโยบายของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี ซึ่งมีพระเดชพระคุณ พระธรรมปิฎก เจ้าคณะจังหวัดสระบุรี เจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร เป็นผู้บริหารสูงสุดในระบบการปกครองคณะสงฆ์ระดับจังหวัด และผู้วิจิตรในฐานะเป็นผู้เกี่ยวข้องในระบบการปกครองโดยตรง ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งในการปกครองระดับอำเภอ จึงได้วิเคราะห์ความเป็นอยู่ของชุมชนในอำเภอเสาไห้ โดยมุ่งเน้นงานเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นสำคัญ จึงได้จัดทำโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ซึ่งเป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในอำเภอเสาไห้ โดยให้นักเรียน ซึ่งเป็นเยาวชนของอำเภอเสาไห้ และเป็นทรัพยากรบุคคลของประเทศชาติได้มีโอกาสเข้าวัดปฏิบัติธรรมจริงๆ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเป็นคนมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบในหน้าที่ รู้จักการรักษาศีล 5 และปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่วัย พัฒนาระดับจิตใจให้มั่นคงขึ้น นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้อง โดยมีโรงเรียนที่ได้ตอบรับขอเข้าร่วมโครงการของคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี โดยได้ดำเนินการมาแล้วในปี 2548 จำนวน 6 รุ่น นักเรียน จำนวน 1,414 คน ครู 107 คน

ฉะนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นชอบในโครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จึงได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารแนวคิดทฤษฎี หลักการประเมินผลโครงการ เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารปกครองคณะสงฆ์อำเภอเสาไห้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับชุมชนในเขตปกครอง ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์มากต่อคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี ทำให้ทราบปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินโครงการ และได้ข้อมูลนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และขยายผลในการดำเนินงานต่อไป ซึ่งโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ครั้งนี้เป็นโครงการต่อเนื่อง ในปีการศึกษา 2549 โดยมีรายละเอียดโครงการ ดังนี้

โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

1. หลักการและเหตุผล
2. วัตถุประสงค์
3. เป้าหมาย
4. ขั้นตอนการดำเนินงาน
5. ระยะเวลาดำเนินงาน
6. ผู้รับผิดชอบโครงการ
7. งบประมาณ
8. สถานที่จัดโครงการ
9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันนี้ สังคมมีความเจริญก้าวหน้าด้วยวิทยาการสมัยใหม่ คนส่วนใหญ่จึงยึดติดอยู่กับความสำเร็จทางวัตถุกันมาก จนขาดความเอาใจใส่ในเรื่องศีลธรรมคุณธรรม ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะปัญหาเยาวชน ส่วนหนึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขด้วยศีลธรรม และคุณธรรมหากเยาวชนได้รับการเรียนรู้และอบรมสั่งสอนในเรื่องศีลธรรมและคุณธรรมด้วยความสมบูรณ์แล้ว เยาวชนก็จะสามารถเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ “เก่ง ดี และมีสุข” ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ปัญหาก็ไม่ถูกสร้างขึ้นแก่สังคม เท่ากับเป็นการลดปัญหาอีกทางหนึ่ง

พระพุทธศาสนาเป็นแหล่งแห่งวัฒนธรรมความดีงามคู่ชาติไทยมาแต่โบราณ ระบบพุทธธรรมได้มีบทบาทช่วยจรรโลงจิตใจชาวไทยมาช้านาน คำสอนทางพระพุทธศาสนาจึงมีความหมายมากในการที่บัณฑิตชนทั้งหลายจะน้อมนำมาเป็นแสงสว่างช่วยนำทางชีวิต นำมาช่วยแก้ไขสังคม ข้อปฏิบัติในการฝึกตนเบื้องต้นที่พระพุทธเจ้าทรงเน้น อันได้แก่ การรู้จักใช้ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ให้เป็น เช่น ดูเป็น ฟังเป็น รู้จักกินพอดี โดยกินด้วยปัญญา เป็นต้น ซึ่งเมื่อมีสองสิ่งนี้เป็นรากฐานแล้ว การดำเนินชีวิตทั่วไปก็จะอยู่ในขอบเขตที่งามพอดี เกื้อหนุนต่อการบำเพ็ญกิจให้สูงขึ้น และเมื่อต่อเติมด้วยการทำตนให้เป็นคนดีด้วยอยู่เสมอ ไม่เห็นแก่กลับแก่นอน ให้เวลาเป็นประโยชน์ในการทำกิจหน้าที่ของตน ปฏิบัติตนอยู่บนทางแห่งความพอดี มีระบบดำเนินชีวิตที่ดีงาม ย่อมได้ประโยชน์และมีความสุข

การฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดขึ้นในตัวเยาวชนนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องสร้างสรรคให้เกิดขึ้นตลอดเวลา อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง และไม่ตัดขาดออกจากการให้ความรู้ทางวิชาการของกลุ่มสาระเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่สามารถเริ่มต้นจัดทำเพื่อสร้างความศรัทธาความตระหนัก และมุ่งมั่นที่จะ

กระทำความดี แก่เยาวชนในวัยเรียนได้ดี วิธีหนึ่ง คือ การเข้าค่ายฝึกอบรมศีลธรรม “ค่ายคุณธรรม จริยธรรม”

การจัดค่ายฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม “เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต” ของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ ณ วัดสูง อำเภอเสนาให้ ระยะเวลา 2 คืน 3 วัน ได้นำหลักสูตรต้นแบบมาจากวัดพระพุทธบาท และเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ สถานที่ ซึ่งประยุกต์และปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของอำเภอเสนาให้ บนพื้นฐานของการเรียนรู้จากชีวิต พระ ที่ได้ปณิธานการดำเนินชีวิตไว้ว่า “อยู่อย่างเรียบง่าย ปฏิบัติอย่างผู้รู้” อยู่อย่างเรียบง่าย หมายถึงลักษณะของการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อสร้างนิสัยให้คุ้นเคยกับ ธรรมชาติ ด้วยการใช้วิถีปฏิบัติของพระพุทธเจ้า ในเรื่องของการอยู่ง่าย เลี้ยงง่าย และปรับให้เป็นรูปธรรม ในการอยู่ร่วมกัน ปฏิบัติอย่างผู้รู้ หมายถึง ลักษณะการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยการสร้างลักษณะนิสัย 6 ประการ ได้แก่ 1) ตรงต่อเวลา 2) วาจาไพเราะ 3) สงเคราะห์ช่วยเหลือ 4) ทำความเชื่อให้ตรง 5) ดำรงตนให้น่ารัก 6) รู้จักละวางเพื่ออนาคต ทั้งนี้ หลักสูตรจะครอบคลุมเนื้อหาสาระ 3 ส่วน ได้แก่ วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม และกิจกรรม จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้ การเข้าค่ายฝึกอบรมคุณธรรม “ค่ายคุณธรรม” และ “ค่ายพุทธบุตร” เป็นส่วนหนึ่งของสาระวิชา พระพุทธศาสนา ที่ต้องใช้กับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ

คณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี โดยการนำของ พระเดชพระคุณ พระธรรมปิฎก เจ้าคณะจังหวัดสระบุรี ได้จัดส่งคณะสงฆ์ผู้เป็นครูอาจารย์เข้าไปสอน วิชาพระพุทธศาสนาและ ธรรมศึกษา ในโรงเรียนใกล้เคียงในเขตจังหวัดสระบุรี และเห็นความสำคัญ ในส่วนของ การพัฒนา ด้านจิตใจ และพฤติกรรมให้กับเยาวชน โดยสอดคล้องกับนโยบายคณะสงฆ์จังหวัด สระบุรี ดังนั้นคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จึงได้จัดให้มีการฝึกอบรมศีลธรรม “ค่ายคุณธรรมจริยธรรม” เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการรวมตัวกันของสถานศึกษาในเขตอำเภอเสนาให้ และ อำเภอใกล้เคียง ให้เป็นเอกภาพ ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องจากปี 2548 มีการดำเนินงานโครงการ เสร็จสิ้นแล้ว และสรุปผลรายงานโครงการ นำส่งเจ้าคณะจังหวัดสระบุรี โดยมีผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ จากจำนวนสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 18 โรงเรียนในเขตอำเภอเสนาให้ โดยมีนักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 1,414 คน รวม 6 รุ่น เริ่ม วันที่ 29 เดือนกรกฎาคม ถึง วันที่ 11 เดือนกันยายน พ.ศ. 2548 กำหนด วันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ จึงเป็นโครงการต่อเนื่อง เพื่อให้ให้นักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติได้มีโอกาสศึกษา และปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ วัย รู้ซึ่งถึงหลักธรรมคำสอนที่ดั่งาม มีศรัทธาใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาพัฒนาดนเองพร้อมยก ระดับจิตใจให้มั่นคงมีศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานในการดำเนินชีวิต และเพื่อเป็นการ เจริญ พระเกียรติ ถวายพระราชกุศล ถวายพระพรชัยมงคล แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

พระบรมราชินีนาถ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ในปีพุทธศักราช 2549 ดังนี้ และเป็นการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีของพสกนิกรทุกหมู่เหล่า ที่ถือปฏิบัติมาอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

2 วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้ามาใช้ชีวิตร่วมกัน ในการอยู่ค่ายฝึกรบธรรมศิลป์ โดยสัมผัสบรรยากาศภายในวัด ศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ได้ยินได้ฟังเรื่องราวดี ๆ ในทางพระพุทธศาสนา

2.2 เพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อพระพุทธศาสนา โดยมุ่งเน้น ความกตัญญู กตเวทิต์ และเรียนรู้ความเป็นอยู่ กฎเกณฑ์ ของพระสงฆ์ซึ่งเป็นสังคมในอุดมคติที่ยังเหลืออยู่ในโลก เข้าใจเรื่องราวของพระพุทธศาสนาได้ชัดเจนขึ้น

2.3 เพื่อให้นักเรียนรู้หลักธรรมพื้นฐานในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนได้อย่างถูกต้อง แล้วประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตจริงของตนเองได้

2.4 เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้เด็กและเยาวชนรู้จักนำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นจริยธรรมประจำชีวิต ไม่ตกเป็นทาสของความไม่ดีทั้งปวง มีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัยและสงบเย็น

2.5 เพื่อให้นักเรียนสามารถวางตนได้เหมาะสมตามบทบาทของ ความเป็นลูกที่ดี มีความกตัญญูกตเวทิต์ต่อ พ่อแม่ และผู้มีพระคุณ เป็นศิษย์ที่ดีของครู – อาจารย์ เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ เป็นศาสนิกที่ดีของศาสนา มีชีวิตที่สมบูรณ์ด้วยระบบศีลธรรมในทางพระพุทธศาสนา

2.6 เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ ถวายพระราชกุศล และถวายพระพรชัยมงคล แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในมหามงคลวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2549

2.7 เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ ถวายพระราชกุศล และถวายพระพรชัยมงคล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในมหามงคลวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2549

2.8 เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ ถวายพระราชกุศล และถวายพระพรชัยมงคล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ในปีพุทธศักราช 2549

2.9 เพื่อให้เยาวชนผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในการสืบอายุพระพุทธศาสนา และประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ จรรโลงสถาบันชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์สืบไป

3. เป้าหมาย

ด้านปริมาณ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาฝึกอบรม ศิลธรรม ในรูปแบบของการอยู่ค่ายปฏิบัติธรรม เป็นเวลา 2 คืน 3 วัน จำนวน ไม่เกิน 250 คน

ด้านคุณภาพ เป็นคนมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบในหน้าที่มากขึ้น ได้ สมาทานและรักษาศีล 5 ปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่วัย และพัฒนาระดับจิตใจให้มั่นคงขึ้น นำ ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้อง

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 4.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มสถานศึกษาที่นำนักเรียนมาเข้าค่าย
- 4.2 เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ
- 4.3 ประชุมชี้แจงคณะครู เพื่อวางแผนการดำเนินงาน
- 4.4 ประสานงานติดต่อพระวิทยากร และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
- 4.5 ออกหนังสือแจ้งให้โรงเรียนต่าง ๆ และผู้ปกครองนักเรียนทราบ
- 4.6 จัดทำเอกสารคู่มือประกอบการอบรมและรายละเอียดต่าง ๆ
- 4.7 เตรียมจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน / จัดสถานที่และสิ่งจำเป็นในการอบรม
- 4.8 ติดต่อเชิญประธานในพิธีเปิดและปิด
- 4.9 ดำเนินการฝึกอบรมตามกำหนดการ
- 4.10 ประเมินผลและสรุปการดำเนินการโครงการ

5. ระยะเวลาดำเนินงาน

ระยะเวลาที่เข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรมทุกค่าย กำหนดให้เป็น 2 คืน 3 วัน (เดือน มิถุนายน-เดือนกันยายน) กำหนดวันพฤหัสบดี ศุกร์ และเสาร์ ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 กำหนดการเข้าค่ายฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม

รุ่นที่	จำนวน / คน	อบรมระหว่างวัน	เดือน	ปี
1	200	1 - 3	มิถุนายน	2549
2	200	15 - 17	มิถุนายน	2549
3	230	29 - 1	มิถุนายน/กรกฎาคม	2549
4	200	6 - 8	กรกฎาคม	2549
5	216	13 - 15	กรกฎาคม	2549
6	216	20 - 22	กรกฎาคม	2549

ตาราง 1 (ต่อ)

วันที่	จำนวน / คน	อบรมระหว่างวัน	เดือน	ปี
7	216	27 - 29	กรกฎาคม	2549
8	200	3 - 5	สิงหาคม	2549
*9	270	6 - 8	สิงหาคม	2549
10	200	17 - 19	สิงหาคม	2549
11	200	24 - 26	สิงหาคม	2549
12	233	31 - 2	สิงหาคม/กันยายน	2549
13	215	7 - 9	กันยายน	2549
14	219	14 - 16	กันยายน	2549
รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 3,016 คน /โดยประมาณ				

*หมายเหตุ : วันที่ 9 วันอาทิตย์ จันทร์ และอังคาร

6. ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะสงฆ์วัดพระพุทธบาทและคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ คณะครูอาจารย์ของสถานศึกษาที่ได้นำนักเรียนมาเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม

7. งบประมาณ

วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณตลอดโครงการ

8. สถานที่จัดโครงการ

วัดสูง ตำบลเสนาให้ อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของพระพุทธศาสนา พร้อมเข้าใจหลักธรรม

9.2 นักเรียนได้รับการปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรมพื้นฐาน เพื่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง

9.3 ทำให้มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบในหน้าที่ มีค่านิยมที่เหมาะสม

9.4 ทำให้มีความสำนึกในบุญคุณของผู้มีพระคุณ และตอบแทนคุณ

9.5 ได้แสดงออกถึงซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยร่วมกันปฏิบัติธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถประมวล ได้ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527, หน้า 54) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมและได้ตอบคำถามว่าอะไรคือสาเหตุให้คนบางคนทำความดีละเว้นความชั่ว ดังนี้ ว่า การกระทำของมนุษย์มีสาเหตุจากสภาพแวดล้อม และสาเหตุทางจิตใจ โดยสภาพแวดล้อมและจิตใจมีอิทธิพลต่อการกระทำของมนุษย์ในสัดส่วนที่แตกต่างกัน ถ้าเราสร้างและฝึกฝนบุคคลให้มีจิตใจดี และแข็งแกร่งสภาพแวดล้อมก็จะมี อิทธิพลต่อการกระทำของบุคคลเหล่านี้น้อยลงเป็นลำดับ ความสามารถต้านทานสิ่งชั่วร้ายภายนอก จึงเป็นคุณสมบัติทางจิตใจอันสำคัญของผู้ที่มีแต่การกระทำที่ดีงามและละเว้นความชั่วอย่างสม่ำเสมอ

งามตา วณิชทานนท์ (2536, หน้า 1-4) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิณฑามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูจากกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย บิดาหรือมารดาของเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 8-15 ปี จำนวนบิดาและมารดามีทั้งสิ้น 545 คน เป็น บิดา 233 คน มารดา 289 คน และจาก ผู้ปกครองอื่นๆ อีก 23 คน (ร้อยละ 43.3, 53.7, และ 2.9 ตามลำดับ) บิณฑามารดาเหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็น ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติธรรม ณ สถานที่ปฏิบัติธรรมหลายแห่งในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง และอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนจากโรงเรียนในกรุงเทพฯ บิณฑามารดากลุ่มนี้มีอายุโดยเฉลี่ย 41.22 ปี แบ่งเป็นกลุ่มอายุน้อยร้อยละ 56.9 และกลุ่มอายุมากร้อยละ 43.1 มีการศึกษาคิดเป็นจำนวนปีที่ศึกษาโดยเฉลี่ย 15 ปี จัดเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับปานกลาง ร้อยละ 31.8 และผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงร้อยละ 68.2 จากรายงานการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาของบิณฑามารดา สามารถจัดแบ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ทางพุทธสูง ร้อยละ 50.2 และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางพุทธต่ำร้อยละ 49.8 จากการวิจัยลักษณะของบิณฑามารดาที่เกี่ยวข้องกับการ อบรมเลี้ยงดูบุตร เพื่อถ่ายทอดลักษณะทางพุทธศาสนา ทำให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนว่าบิณฑามารดาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรเพื่อส่งเสริมให้เป็นคนดีมีคุณธรรมตามแนวพุทธศาสนานั้นเป็นบิณฑามารดาที่มีลักษณะทางพุทธสูง(โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการดำเนินชีวิตประจำวันตามวิถีทางแบบพุทธที่สำคัญคือยึดมั่นในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมขั้นพื้นฐาน อันได้แก่ การบริจาทาน รักษาศีลห้า และหมั่นปฏิบัติสมาธิภาวนา) เป็นผู้มีความสุขจิตใจดี และให้การปฏิสัมพันธ์กับบุตรอย่างใกล้ชิดและมีคุณภาพด้วยนอกจากนี้ผลการวิจัยยังให้ภาพโดยรวมว่าฝ่ายบิดาที่มี คุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นในปริมาณสูง สามารถปฏิบัติบทบาทหน้าที่ด้าน

การอบรมสั่งสอนบุตรวัยรุ่นเพื่อปลูกฝังหลักคุณธรรมตามแนวพุทธศาสนาได้เด่นชัดกว่าฝ่ายมารดาด้วย ดังนั้น ผู้ปกครองฝ่ายบิดา จึงควรได้รับการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางพุทธศาสนาและลักษณะทางพุทธ และให้มีการตระหนักถึง ความสำคัญในบทบาทของตนด้านการถ่ายทอดทางพุทธศาสนา

โกศล ฐนธรรมทัศน์ (2537, หน้า 109-110) ทำการศึกษา ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ผลการศึกษาพบว่า

1. จุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปัญหามากต่อการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดศรัทธาซาบซึ้งและซาบซึ้งในความสำคัญของพระพุทธศาสนา และคุณของพระรัตนตรัย การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจสามารถคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและหลักพุทธธรรมอย่างถูกต้อง

2. เนื้อหาวิชาของหลักสูตรพระพุทธศาสนา ส่วนใหญ่เป็นลักษณะนามธรรม ครูผู้สอนไม่สามารถสอนให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดได้ เนื้อหาวิชามีคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนามากอ่านแล้วเข้าใจยาก ทำให้นักเรียนขาดความสนใจเฉพาะเรื่องพระไตรปิฎก พุทธศาสนสุภาษิต ภาษาบาลีและคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนา

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่เป็นปัญหามากสำหรับครูผู้สอนคือ นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ครูขาดประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และไม่สามารถจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนที่กำหนดไว้ ตลอดจนมีปัญหา และอุปสรรคในการใช้แหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

4. การใช้สื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิชาการที่มีปัญหามากสำหรับครูผู้สอนวิชา พระพุทธศาสนา คือ โรงเรียนขาดอุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา สื่อการเรียนการสอนในด้านโสตทัศนศึกษา เช่น แผ่นภาพ สไลด์ และวีดิทัศน์ เป็นต้น มีไม่เพียงพอครูขาดความรู้และทักษะในการสร้างสื่อการเรียนการสอน และโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

5. การวัดและประเมินผลสิ่งที่เป็นปัญหามากต่อการวัดและประเมินของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา คือ การวัดและประเมินผลการเรียนให้บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละบทเรียนการประเมินความสามารถในการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการติดตามผลพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ชัยณรงค์ คำพิพงษ์ (2540,

หน้า 107-110) ได้ทำการศึกษาการประเมินหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนพระปริยัติธรรมในภาคคณะสงฆ์ 9 ได้พบว่า 1) การประเมินด้านบริบท จากผลวิจัยพบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หลักสูตรมีความชัดเจนทางด้านภาษาและเข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงระบุดุชนสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาได้ มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคมปัจจุบัน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมด้านพุทธิ พิลัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ด้านโครงสร้างหลักสูตร พบว่า ครู ผู้สอนและนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความเห็นตรงกันว่า โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และผู้สำเร็จการศึกษา มีความเห็นสอดคล้องกันในรายวิชา บังคับสามารถช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้เหมาะสม ส่วนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกัน เนื้อหาวิชาในรายวิชาบังคับสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้นั้น ผู้บริหารครูผู้สอนและผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางและผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่าโรงเรียนให้งบประมาณการจัดซื้อเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนวิชาต่างๆ เพียงพอ มีความเหมาะสมในระดับมาก 3) การประเมินกระบวนการ ด้านสภาพการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้สำเร็จการศึกษา เห็นว่า สภาพการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เห็นว่า สภาพการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านการวัดผล และการประเมินผล จากการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนเห็นว่า การวัดผลประเมินผลมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า การวัดผลประเมิน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง 4) การประเมินผลด้านผลผลิต จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู ผู้สอนเห็นว่าคุณภาพของนักเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของพุทธศาสนา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำแนวทางและวิธีการใหม่ๆ ไปใช้พัฒนาสังคม มีความสำคัญในการเป็นคนไทยมีความรักชาติศาสนาและพระมหากษัตริย์สามารถปฏิบัติตนเป็นศาสนทายาทที่ดี

พระมหาสุทนต์ วงศ์แดง (2540 , บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสอนวิชาพุทธศาสนา จำนวน 86 คน หัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 28 คน และนักเรียนจำนวน 212 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539

จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 28 โรงเรียน ผลการศึกษาได้ พบว่า

1. ความคิดเห็น / การปฏิบัติของหัวหน้าหมวดวิชาและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร วิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายย่อยพบว่า หัวหน้าหมวดวิชา และครูมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ด้านจุดประสงค์ อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็น การปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรด้านเนื้อหาวิชาการดำเนินการเรียนการสอน การบริหารและ บริการหลักสูตร การสนับสนุน และส่งเสริมการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านปัจจัยนำเข้า และกระบวนการโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายย่อย พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นการใช้หลักสูตรด้านจุดประสงค์ อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็น การปฏิบัติต่อการใช้หลักสูตรด้านเนื้อหาวิชาการดำเนินการเรียนการสอนการบริหาร และการ บริการหลักสูตรตลอดจนการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลผลิต (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน) ของหลักสูตร วิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางหรือพอใช้

3. ความคิดเห็น/การปฏิบัติของหัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาด โรงเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านปัจจัยนำเข้า และกระบวนการโดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณา เป็นรายย่อยก็พบว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน ส่วนความคิดเห็นการปฏิบัติของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ด้านปัจจัยนำเข้าและ กระบวนการ โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณา เป็นรายย่อย พบว่า จุดประสงค์ของหลักสูตรและการดำเนินการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลผลิต (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน) ของหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กมลพรรณ พงศ์นุรักษ์ (2541, หน้า 83) ได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินโครงการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียน สังกัด กรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 ได้พบว่า โดยภาพรวม ครู-อาจารย์ มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินโครงการพัฒนาจริยธรรม อยู่ในระดับมีปัญหาน้อย และเมื่อแยก

พิจารณา จริยธรรมด้านบุคลากร อยู่ในระดับมีปัญหาน้อยด้านวิธีการดำเนินการ อยู่ในระดับมีปัญหาพอสมควร และด้านสภาวะแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมีปัญหาน้อย เช่นกันและได้พบว่า ครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินโครงการพัฒนาจริยธรรมในด้านต่าง ๆ โดยเรียงความสำคัญตามลำดับดังนี้ 1) ปัญหาด้านวิธีการดำเนินการ 2) ปัญหาด้านบุคลากร 3) ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

เนติ เกลียววเรศ (2541, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินอภิมานการใช้แบบจำลองชิปในการประเมินโครงการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์รูปแบบ การนำแบบจำลองชิปมาใช้ในการประเมินกลุ่มประชากร คือ วิทยานิพนธ์และผู้ที่ทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา ที่ใช้แบบจำลองชิป ในการประเมินจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลวิเคราะห์รูปแบบการนำแบบจำลองชิปมาใช้ในการประเมิน พบว่า มีทั้งหมด 5 รูปแบบ รูปแบบที่นิยมใช้มากที่สุด ได้แก่ การใช้แบบจำลองชิป ประเมินขณะที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ จนกระทั่งโครงการสิ้นสุด โดยประเมินสภาวะแวดล้อมและปัจจัยเบื้องต้นย้อนหลังแล้วจึงประเมินกระบวนการและผลผลิต แต่ผลประเมินแต่ละส่วน ไม่มีผลต่อการตัดสินใจดำเนินการในขั้นต่อมา ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจ ผู้ประเมินส่วนใหญ่ไม่ได้นำผลการประเมินเสนอผู้บริหารในการตัดสินใจ ทั้งระหว่างดำเนินโครงการและสิ้นสุดโครงการ คุณภาพงานประเมินโดยใช้แบบจำลองชิปค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีงานประเมินที่ใช้รูปแบบจำลองชิปต่างกัน มีคุณภาพงานประเมินต่างกัน

ประติษฐ์ ชันธศิริ (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตร "นักบริหารมืออาชีพ" รุ่นที่ 1 จัดโดยศูนย์ฝึกอบรมสหกรณ์ที่ 4 จังหวัดขอนแก่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด 60 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีระดับความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง และผู้ผ่านการฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความเหมาะสมของการจัดฝึกอบรมอยู่ในระดับสูงทั้งในด้านหมวดวิชาที่จัดฝึกอบรมและปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ดำเนินการฝึกอบรม
3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดฝึกอบรม จากการศึกษา พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมที่มีตำแหน่งผู้จัดการสหกรณ์ได้รับความรู้ความเข้าใจในการฝึกอบรมมากกว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีตำแหน่งผู้ช่วยผู้จัดการ

นิมิต มั่นจันทร์ (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตรนักเรียนตำรวจ : ศึกษากรณีโรงเรียนพลตำรวจภูธร 7 จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ผ่านการอบรมนำความรู้ในหลักสูตรไปใช้ได้ค่อนข้างน้อย ในขณะที่ความสำคัญของแต่ละวิชาในหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาทัศนะของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ คือ สารวัตรใหญ่ และสารวัตร ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตำรวจผู้ผ่านการอบรมพบว่า ข้าราชการตำรวจที่ผ่านการอบรมจากหลักสูตร มีคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติพอที่จะทำงานในหน้าที่ได้ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้ให้ทัศนะว่ายังไม่พึงพอใจ ในคุณภาพของผู้ที่ผ่านการอบรมจากหลักสูตรนักเรียนตำรวจ

พระมหาสิงห์ สวัสดิ์ผล (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตร “พัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข” ผลการศึกษา พบว่า

1. ในด้านปัจจัยนำเข้า ปรากฏว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานภาพโสด บุคลิกภาพร่าเริง แจ่มใสเกือบทั้งหมด ไม่เคยเข้าอบรมตามหลักสูตรนี้มาก่อนเลย ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้เข้าอบรมครั้งนี้คือ อยากทำจิตใจให้สงบและอยากศึกษาศรัสมะเพิ่มเติม

2. ในด้านกระบวนการ ปรากฏว่า ในเรื่องของสถานที่ ผู้เข้าอบรมเห็นว่ามีความพร้อมอยู่แล้วแต่ควรปรับปรุงในส่วนของห้องน้ำ ห้องสุขา ที่ควรมีกฎระเบียบในการใช้ร่วมกัน ด้านวิทยากร ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เห็นว่า มีความรู้และได้เตรียมการบรรยายมาเป็นอย่างดี ทั้งให้ความเป็นกันเองกับผู้เข้าอบรม สำหรับเนื้อหาที่บรรยายเป็นความรู้ที่ทันสมัย และมีความเหมาะสมกับระยะเวลาที่บรรยาย ส่วนระยะเวลาในการอบรม ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เห็นว่า มีความเหมาะสมพอดีไม่สั้นเกินไป และไม่สั้นเกินไป

3. ในด้านผลผลิต ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีความรู้สึกปลื้มปิติยินดี และภาคภูมิใจที่ได้เข้าอบรมครั้งนี้ อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นแล้วยังทำให้มีสติจิตใจสงบมากขึ้นเกิดความเมตตาปรารถนาดีต่อผู้อื่น ตลอดจนทำให้ลดความยึดมั่นตัวเองมีความเข้าใจในศาสนามากขึ้น ไม่เชื่ออย่างงมงาย นอกจากนี้แล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมหรือความคิดที่จะกระทำผิดศีลห้า และการเสพสิ่งเสพติดเป็นต้นว่า บุหรี่ ภัยยา ยาบ้า ก่อนการอบรมและหลังการอบรม ปรากฏว่าผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความคิดที่จะกระทำผิดหรือล่วงละเมิดศีลห้าอยู่ในระดับน้อย หรือแทบจะไม่มีความคิดที่จะกระทำ

แอนนา อาษา (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตร วิทยากรฝึกอบรม รุ่นที่ 321 ของสำนักฝึกอบรม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจที่เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตร วิทยากรฝึกอบรม รุ่นที่ 32 จำนวน 27 คน ผลการศึกษา พบว่า 1) ลักษณะและภูมิหลังของ

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จากการศึกษา พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 39-40 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาที่จบมากที่สุดคือ สาขาวิชานิติศาสตรบัณฑิต และบริหารธุรกิจ ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันมีระดับตำแหน่งอยู่ระหว่าง ซี 5-ซี 6 และมีอายุงานส่วนใหญ่ 1-5 ปี งานที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ จะไม่เคยผ่านการฝึกอบรมลักษณะนี้มาก่อน 2) ประสิทธิภาพด้านผลที่ได้จากการฝึกอบรม พบว่า โดยรวมมีประสิทธิภาพค่อนข้างมากคือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ค่อนข้างมาก และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน 1) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ด้านเนื้อหาวิชา หมวดวิชาการฝึกปฏิบัติทำหน้าที่วิทยากรฝึกอบรม จากการศึกษาพบว่ามีเหมาะสมมาก ส่วนเนื้อหาวิชา หมวดวิชาหลักและเทคนิคในการฝึกอบรม และหมวดวิชาเตรียมการสอน มีความเหมาะสมค่อนข้างมาก ด้านเอกสารประกอบการบรรยาย ส่วนใหญ่ทุกวิชามีความเหมาะสมค่อนข้างมาก ยกเว้นวิชาประเภทของเทคนิคการฝึกอบรมและการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับหลักสูตรมีความเหมาะสมมากด้านความสามารถและความเหมาะสมของวิทยากร ในหมวดวิชาหลักและเทคนิคในการฝึกอบรม วิทยากรโดยรวมมีความสามารถและความเหมาะสมมาก ส่วนหมวดวิชาการเตรียมการสอนและหมวดวิชาการฝึกปฏิบัติทำหน้าที่วิทยากรฝึกอบรม วิทยากร โดยรวมมีความสามารถและเหมาะสมค่อนข้างมาก ด้านเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องมีการประสานงานบุคลากรให้บริการเหมาะสมมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ เจ้าหน้าที่โสตทัศนูปกรณ์และเจ้าหน้าที่จัดเลี้ยง ด้านสถานที่และระยะเวลาในการจัดอบรมห้อง อบรม มีแสงสว่าง การถ่ายเทอากาศและความสะอาดอยู่ในระดับเหมาะสมค่อนข้างสูง ส่วนระยะเวลาในการจัดอบรมคือ 12 วันทำการ มีความเหมาะสมค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน 1) ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้และการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า หมวดวิชาหลักและเทคนิคในการฝึกอบรมอยู่ 5 วิชา พบว่า ได้รับความรู้มากกว่าการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ส่วนหมวดวิชาการเตรียมการสอน และหมวดวิชาฝึกปฏิบัติทำหน้าที่วิทยากรฝึกอบรม พบว่า การได้รับความรู้และการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน 2) ความคิดเห็นทั่วไปของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อหลักสูตร ผู้เข้ารับการฝึก อบรมมีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้มีความมั่นใจในการทำงานมากถึงร้อยละ 88.9 และมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาวิทยากรฝึกอบรม จำเป็นต้องมีการ อบรมโดยเฉพาะ ร้อยละ 85.2 และมีความคิดเห็นว่าการเข้ารับการฝึกอบรมครั้งนี้สามารถช่วยให้การปฏิบัติงานดีขึ้นมากร้อยละ 74.1 และสามารถนำความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงานได้มาก ร้อยละ 70.7 และมีความคิดเห็นว่าการเข้ารับการฝึกอบรมครั้งนี้มีโอกาสดได้ แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์การทำงานกับเพื่อนร่วมงานมาก และมีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมจะช่วยลดความผิดพลาดในการทำงานได้มาก ร้อยละ 59.3

อรรณพ ดวงจันทร์ (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความสำเร็จของโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการให้การปรึกษาผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย สำหรับวิทยากรสังกัดกรมสุขภาพจิต ผลการศึกษาพบว่าผู้เข้ารับการอบรมมากกว่า 3 ใน 4 เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประมาณครึ่งเป็นพยาบาลกลุ่มงานการพยาบาล มีอายุราชการมากกว่า 20 ปี เคยผ่านการอบรมหลักสูตรการให้การปรึกษารายบุคคลและหลักสูตรที่เกี่ยวกับการให้การปรึกษาผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายมาก่อนและมีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรหลักสูตรการให้การปรึกษาในรูปแบบต่างๆ ภาพรวมของความสำเร็จของโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการให้การปรึกษาผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย ประสบผลสำเร็จใน 2 ด้าน ค่อนข้างสูง คือ ด้านที่หนึ่ง การนำความรู้ไปใช้ในการขยายผลเป็นวิทยากร ด้านที่สอง การนำคู่มือฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ในงานวิทยากร ส่วนด้านที่สาม ความเหมาะสมของเนื้อหาในแต่ละแผนการสอนของคู่มือฝึกอบรม ประสบความสำเร็จ ระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ พระมหาดอนลาร์ เสนา (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การประเมินผลโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมเยาวชนค่ายพุทธบุตรศึกษาเฉพาะกรณี เยาวชนที่เข้ารับการอบรม ณ ศูนย์พัฒนาจิตเฉลิมพระเกียรติ วัดวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก” ผลการศึกษา พบว่า ด้านการประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้า ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 19 ปี นับถือศาสนาพุทธผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ รายได้ผู้ปกครองต่อเดือนเฉลี่ย 24,094 บาท ปัจจุบันส่วนใหญ่พักอยู่หอพัก การศึกษาของผู้ปกครองอยู่ในระดับปริญญาตรี และเคยเข้ารับการอบรมมาก่อน การประเมินผลด้านกระบวนการ พบว่า ภาพรวมทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีความเห็นว่า โครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสถานที่ มีความเห็นว่าสถานที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ด้านเวลา มีความเห็นว่าเวลาเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านพระวิทยากรมีความเห็นว่าพระวิทยากรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ด้านกิจกรรม มีความเห็นว่ากิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี การประเมินผลด้านผลลัพธ์ พบว่า ประโยชน์ที่ได้รับหลังจากการฝึกอบรม ภาพรวมมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักธรรมว่าด้วย หน้าที่ในสังคม ตามหลักพุทธศาสนาภาพรวมเยาวชนผู้เข้ารับการอบรม มีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก สามารถตอบคำถามได้คะแนน 21-30 ข้อ ร้อยละ 100

พระมหาสิริชัย เสรีไตรรัตน์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานพบว่า องค์การต่าง ๆ ชุมชน สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาร่วมกันจัดการศึกษา โดยการ

พัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนรู้ในชุมชนของคนในขอบข่ายที่สอดคล้องกับบริบทในชุมชนท้องถิ่น และจุดเน้นของหลักสูตรฝึกอบรม มุ่งให้การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมสถาบันพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของประเทศชาติ ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร โดยมีเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับบริบท นำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ ผู้เรียนเกิดความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม และส่งเสริมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนให้เป็นคนเก่ง เป็นคนดี และอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข โดยรูปแบบการฝึกอบรมเน้นให้ความรู้พร้อมกับฝึกปฏิบัติจริง 2) การพัฒนาหลักสูตร (ฉบับร่าง) ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายหลักสูตร เนื้อหาสาระ วิธีการฝึกอบรม สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ และการวัดประเมินผล โดยเนื้อหาของหลักสูตรแบ่งเป็น ภาค ทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และกิจกรรม ซึ่งมีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 11 แผน ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องและเหมาะสม 3) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี จำนวน 2 คี้น 3 วัน โดยการบรรยาย สาธิต และฝึกปฏิบัติจริง ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความสนใจ และตั้งใจ สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของกระบวนการฝึกอบรม ได้เป็นอย่างดี 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีทักษะปฏิบัติได้เป็นที่น่าพอใจ และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและเหมาะสมที่จะนำไปใช้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

แอนเน (Anne, 1981, p. 2) ได้ศึกษาการประเมินระบบ กรณีศึกษาศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนของประเทศไทย พบว่าข้อมูลด้านการศึกษาทั้งปวงถูกส่งมาจากส่วนกลาง คือกรมการศึกษานอกโรงเรียนในรูปของโครงการต่างๆ เพื่อที่จะกระจายการพัฒนาไปสู่ท้องถิ่น ผ่านทางศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร โดยใช้งบประมาณสนับสนุนจากธนาคารโลกเป็นโครงการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะช่วยให้ผู้เรียนซึ่งขาดโอกาสทางการศึกษาได้รับความรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยมีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้ด้านการศึกษาดังท้องถิ่น

บราวน์ (Brown, 1997, Abstract) ได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์เชิงบรรยาย รูปแบบการประเมินการศึกษาทางไกลโดยใช้โทรทัศน์เป็นสื่อซึ่งการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินการศึกษาทางไกลกับทักษะการอ่านของนักศึกษาผู้ใหญ่ในสถาบันการศึกษาที่อยู่ห่างไกลการพัฒนา และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาแล้วจากการวิจัย พบว่า

พื้นฐานการพัฒนาทักษะการอ่านจากรูปแบบการประเมินทางไกลจะประสบผลสำเร็จเมื่อเปิดโอกาสให้แต่ละเชื้อชาติได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนี้ด้วย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ และใช้เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ โดยใช้ในรูปแบบของ สตัพเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นแนวทางในการประเมินโครงการครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context : C) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input : I) 3) ด้านกระบวนการ (Process : P) และ 4) ด้านผลผลิต (Product : P) ดังนั้น การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ถ่ายทอดธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสม เพราะเป็นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมมีแนวคิดที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ดำเนินโครงการ มีการประเมินที่เป็นระบบอย่างครบวงจร และมีความสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมของโครงการ สำหรับผู้ที่จะให้ข้อมูลในการประเมินได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน พระวิทยากร นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการดังกล่าวให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน โดยผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ให้ข้อมูลในการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน เป็นการประเมินโครงการฝึกอบรมใน รุ่นที่ 14 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ 8 โรงเรียน ดังนี้ 1) โรงเรียนวัดพระยาทต 2) โรงเรียนบ้านซ่ง 3) โรงเรียนวัดบ้านยาง 4) โรงเรียนบ้านสันประดู่ 5) โรงเรียนบ้านเขาหินใต้ 6) โรงเรียนวัดห้วยหวาย 7) โรงเรียนวัดโพธิ์ 8) โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 477 คน ได้แก่

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 8 คน

1.2 ครูผู้สอนในโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 16 คน

1.3 พระวิทยากร ที่ให้การฝึกอบรม รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 รูป

1.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 219 คน

1.5 ผู้ปกครองของนักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 219 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน พระวิทยากร นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 239 คน ได้มาจากการ

รูปแบบแบ่งชั้นซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามวิธีของเคริชชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 8 คน
- 2.2 ครูผู้สอนทั้ง จำนวน 16 คน
- 2.3 พระวิทยากร จำนวน 15 รูป
- 2.4 นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 100 คน
- 2.5 ผู้ปกครองของนักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการและแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ผ่านการอบรม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างด้วยตนเอง ดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อโครงการเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการเป็นแบบปลายเปิด
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับโครงการ มีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม
 - 1.2 สร้างแบบสอบถามตามกรอบที่กำหนดไว้
 - 1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความครอบคลุมเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจนด้านภาษา
 - 1.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อคำถามแล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 เป็นต้นไป มาเป็นข้อคำถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อ อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นได้นำไปทดลองใช้

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try – out) กับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน พระวิทยากร ที่เข้าร่วมโครงการในรุ่นที่ 13 เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91

1.6 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน พระวิทยากร นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 239 คน

2. การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีต่อผู้ปกครอง และครูผู้สอนของนักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรม มีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถามตามกรอบที่กำหนดขึ้น

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความครอบคลุมเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจนด้านภาษา

2.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการสอบถาม แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 เป็นต้นไป มาเป็นข้อคำถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นได้นำไปทดลองใช้

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try – out) กับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ที่เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการในรุ่นที่ 13 เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87

2.6 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน พระวิทยากร นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 239 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถาม และรับแบบสอบถามคืน ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาดำเนินการตรวจสอบและคัดเลือกความสมบูรณ์ของการตอบข้อคำถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบโดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น ต่อโครงการฝึกอบรม โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยการสรุปและนำเสนอในรูปความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการบรรยายข้อมูล ดังนี้

$$1.1 \text{ ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่ที่สนใจนับได้} \times 100}{\text{จำนวนทั้งหมด}}$$

$$1.2 \text{ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง } (\bar{X})$$

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i x_i}{n}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } f &= \text{ความถี่} \\ X_i &= \text{คะแนนแต่ละข้อที่ } i \\ i &= 1, 2, \dots, k \\ n &= \text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด} \end{aligned}$$

$$1.3 \text{ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง (S.D)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum_{i=1}^k f_i x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^k f_i x_i \right)^2}{n^2}}$$

$$\text{เมื่อ } i = 1, 2, \dots, k$$

S.D.	=	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
k	=	จำนวนกลุ่ม
f	=	ความถี่
x_i	=	คะแนนแต่ละข้อที่ i
$\sum_{i=1}^k f_i x_i$	=	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
n	=	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC)

(สุวิมล ติรภานัน, 2543, หน้า 129) เพื่อวัดความตรง (Validity)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา
$\sum R$	แทน	ผลคูณของคะแนนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในแต่ละระดับความสอดคล้อง
n	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2530, หน้า 125)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

เมื่อ α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
s_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
s^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. การแปลความหมายข้อมูลใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

การกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายผลการประเมินโครงการฝึกอบรม ใช้
เกณฑ์ตามแนวทางที่เสนอไว้ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2538, หน้า 77)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งประเมินในด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบสอบถาม ผู้บริหาร ครูผู้สอน พระวิทยากร ฉบับที่ 2 แบบสอบถาม นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับด้านผลผลิต (Product) ผู้วิจัยนำเสนอผล การวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมายการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลประเมินโครงการด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ จัดลำดับความสำคัญโดยแจกแจงความถี่

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยขอกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	เฉลี่ยระดับการประเมิน
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แสดงผลจำนวน และร้อยละ

สถานสภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	8	100
เพศ		
ชาย	6	75.00
หญิง	2	25.00
อายุ		
ระหว่าง 41 – 50 ปี	1	12.50
ระหว่าง 51 – 60 ปี	7	87.50
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	7	87.50
ปริญญาโท	1	12.50
ครูผู้สอน		
เพศ		
ชาย	4	25.00
หญิง	12	75.00
อายุ		
ระหว่าง 20 – 30 ปี	2	12.50
ระหว่าง 31 – 40 ปี	2	12.50
ระหว่าง 41 – 50 ปี	3	18.75
ระหว่าง 51 – 60 ปี	9	56.25
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	16	100
พระวิทยากร	15	100
อายุ		
ระหว่าง 20 – 30 ปี	11	73.34
ระหว่าง 31 – 40 ปี	2	13.33
ระหว่าง 41 – 50 ปี	2	13.33

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานสภาพ		จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา			
ผู้ปกครอง	มัธยมศึกษาปีที่ 6	5	33.35
	ปริญญาตรี	10	66.65
		78	100
เพศ			
อายุ	ชาย	49	62.82
	หญิง	29	37.18
ระหว่าง 20 – 30 ปี		2	02.56
	ระหว่าง 31 – 40 ปี	28	35.99
	ระหว่าง 41 – 50 ปี	41	52.49
	ระหว่าง 51 – 60 ปี	4	05.12
	61 ปีขึ้นไป	3	03.84
นักเรียน		100	100
เพศ			
อาชีพของผู้ปกครอง	ชาย	33	33.00
	หญิง	67	67.00
อาชีพของผู้ปกครอง			
รับจ้างทั่วไป		32	32.00
	เกษตรกร , ชาวนา	8	08.00
	ค้าขาย	16	16.00
	พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม	24	24.00
	รับราชการ	3	03.00
	ทำธุรกิจส่วนตัว	4	04.00
	อื่น ๆ เช่น แม่บ้าน	13	13.00

จากตาราง 2 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามสภาพพบว่า เป็นผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จบการศึกษาปริญญาตรี เป็นครูผู้สอน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จบการศึกษาปริญญาตรี เป็นพระวิทยากร ซึ่งส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี จบการศึกษาปริญญาตรี เป็นผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี นอกจากนั้น เป็นนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และอาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่ คือ รับจ้างทั่วไป

ตอนที่ 2 ในการประเมินโครงการ ศึกษาจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน พระวิทยากร นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ประเมินโครงการ 4 ด้าน คือ ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิตของโครงการ (Product) ได้ผลการประเมิน ดังนี้

1. ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 ด้าน คือ ความต้องการจำเป็นของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้ผลการประเมิน ปรากฏดังตาราง 3 – 6

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความต้องการจำเป็น	4.14	1.12	มาก
2. ความเป็นไปได้ของโครงการ	4.17	0.67	มาก
3. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	4.25	0.69	มาก
รวม	4.18	0.83	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ในภาพรวมผลการประเมินโครงการด้านสภาวะแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบย่อยที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.69) รองลงมา ได้แก่ ความเป็นไปได้

ของโครงการ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.67) และ ความต้องการจำเป็น ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 1.12) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านความต้องการจำเป็นของโครงการตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และ พระวิทยากร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.05	0.69	มาก
2. กิจกรรมในโครงการช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	4.15	0.67	มาก
3. กิจกรรมในโครงการช่วยลดปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	4.18	0.68	มาก
4. โครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	4.28	0.65	มาก
รวม	4.17	0.67	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ในภาพรวม ผลการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ โครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.65) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมในโครงการช่วยลดปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.68) และกิจกรรมในโครงการช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้าน
ความเป็นไปได้ของโครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และ
พระวิทยากร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. กิจกรรมโครงการนำไปปฏิบัติจริงได้	4.08	0.53	มาก
2. ช่วงเวลาจัดกิจกรรมในโครงการมีความ เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	3.97	0.67	มาก
3. โครงการสามารถนำไปใช้กับนักเรียนที่กำลัง ศึกษาอยู่ ช่วงชั้นการศึกษาที่ 2 ,3 , และ 4	4.21	0.57	มาก
4. วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับสภาพ ความต้องการของโรงเรียน	4.23	0.63	มาก
5. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับ สภาพปัญหาของ เยาวชนในปัจจุบัน	4.23	0.74	มาก
6. วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน	4.10	0.68	มาก
รวม	4.14	1.12	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ในภาพรวม ผลการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 1.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกรายข้อ โดยข้อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของเยาวชนในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.74) และวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับสภาพความต้องการของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.63) รองลงมา ได้แก่ โครงการสามารถนำไปใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ ช่วงชั้นการศึกษาที่ 2 ,3 , และ 4 ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.57) และวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อยด้าน
ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของโครงการ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน
ครูผู้สอน และพระวิทยากร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าวัดปฏิบัติธรรม ทางพระพุทธศาสนา ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน	4.28	0.65	มาก
2. มุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน เพื่อ ปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนา	4.21	0.70	มาก
3. มุ่งเน้นให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อพระพุทธศาสนา	4.28	0.66	มาก
4. มุ่งเน้นให้นักเรียนศึกษาหลักธรรมเพื่อการดำเนิน ชีวิตประจำวัน	4.17	0.68	มาก
5. มุ่งเน้นความสอดคล้องกับสภาพชุมชนและความ เป็นอยู่ของนักเรียน	4.05	0.60	มาก
6. มุ่งเน้นเพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กและเยาวชนรู้ จักนำหลักธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จน เกิดเป็นจริยธรรมประจำชีวิต ไม่ตกเป็นทาส ความไม่ดี	4.31	0.69	มาก
7. มุ่งเน้นให้นักเรียน วางตนได้เหมาะสมตามบทบาท ของความเป็นลูกที่ดี มีความกตัญญูทวดเทีต่อพ่อ แม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครู – อาจารย์ เป็นเพื่อนที่ดี ของเพื่อน เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ เป็นศาสนิกที่ ดี ของศาสนา มีชีวิตที่สมบูรณ์ด้วยระบบศีลธรรม ใน ทางพระพุทธศาสนา	4.33	0.66	มาก
8. มุ่งเน้นปลูกฝังให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความจงรัก ภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์โดยร่วมกัน ปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่วัย เพื่อเป็นการเฉลิม พระเกียรติ ถวายพระราชกุศล และถวายพระพร ชัยมงคล แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ตามวาระอันสมควร	4.28	0.65	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9. มุ่งเน้นปลูกฝังให้เยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการ สืบอายุพระพุทธรศาสนาและประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ จรรโลงสถาบันชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์	4.31	0.69	มาก
รวม	4.25	0.69	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ในภาพรวม ผลการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของโครงการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ มุ่งเน้นให้นักเรียน วางตนได้เหมาะสมตามบทบาทของความเป็นลูกที่ดี มีความกตัญญูกตเวทิต์ต่อพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครู – อาจารย์ เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ เป็น ศาสนิกที่ดีของศาสนามีชีวิตที่สมบูรณ์ด้วยระบบศีลธรรมในทางพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.66) รองลงมา ได้แก่ มุ่งเน้นเพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กและเยาวชนรู้จักนำหลักธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นจริยธรรมประจำชีวิต ไม่ตกเป็นทาสความไม่ดีทั้งปวง และมุ่งเน้นปลูกฝังให้เยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการ สืบอายุพระพุทธรศาสนาและประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาติจรรโลงสถาบันชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.69) และมุ่งเน้นให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรการฝึกอบรม และด้านวัสดุอุปกรณ์ ของโครงการได้ผลการประเมินปรากฏดังตาราง 7 – 11

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ของ
โครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านบุคลากร	4.18	0.73	มาก
2. ด้านอาคารสถานที่	4.08	0.79	มาก
3. ด้านหลักสูตรฝึกอบรม	4.12	0.77	มาก
4. ด้านวัสดุอุปกรณ์	4.13	0.78	มาก
รวม	4.13	0.77	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ในภาพรวมผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบย่อยที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.73) รองลงมา ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.78) และด้านหลักสูตรฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อยด้าน
บุคลากร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความรู้เนื้อหาการฝึกอบรมของพระวิทยากร	4.21	0.73	มาก
2. ความสามารถในการจัดกิจกรรมของพระวิทยากร	4.15	0.71	มาก
3. ความเหมาะสมของพระวิทยากรต่อจำนวน ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.18	0.72	มาก
4. วิธีการฝึกอบรมเหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เข้า รับการฝึกอบรม	4.18	0.76	มาก
รวม	4.18	0.73	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ในภาพรวมผลการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในการฝึกอบรมของพระวิทยากร ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.73) รองลงมา ได้แก่ วิธีการฝึกอบรมเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.73) และความเหมาะสมของพระวิทยากรต่อจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านอาคารสถานที่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความเหมาะสมของสถานที่พัก	4.21	0.80	มาก
2. ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม	4.23	0.71	มาก
3. ความเหมาะสมของสถานที่รับประทานอาหาร	4.08	0.77	มาก
4. ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกปฏิบัติ	4.15	0.67	มาก
5. ความเพียงพอของสถานที่อาบน้ำ	3.92	0.93	มาก
6. ความเพียงพอของห้องสุขา	3.90	0.85	มาก
รวม	4.08	0.79	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ในภาพรวมผลการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านอาคาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.71) รองลงมา ได้แก่ ความเหมาะสมของสถานที่พัก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.80) และความเหมาะสมของสถานที่ฝึกปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย
ด้านหลักสูตรการฝึกอบรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และ
พระวิทยากร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เนื้อหาสาระฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของโครงการ	4.15	0.78	มาก
2. กิจกรรมในการฝึกอบรม ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของการฝึกอบรม	4.08	0.81	มาก
3. เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เข้า รับการฝึกอบรม	4.18	0.76	มาก
4. การลำดับเนื้อหาในการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมเข้าใจได้ง่าย	4.19	0.80	มาก
5. ตารางการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.13	0.70	มาก
6. เนื้อหาในการฝึกอบรมช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของการฝึกอบรม	4.05	0.76	มาก
รวม	4.12	0.77	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ในภาพรวม ผลการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.76) รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาสาระฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.78) การลำดับเนื้อหาในการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจได้ง่าย ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.80) และตารางการฝึกอบรมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้าน วัสดุอุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เอกสารที่ใช้ประกอบการฝึกอบรมช่วยให้เข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้ดี	4.18	0.77	มาก
2. เอกสารที่ใช้ในโครงการฝึกอบรมศีลธรรมมีความทันสมัย	4.00	0.86	มาก
3. เอกสารการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	4.03	0.78	มาก
4. เอกสารการฝึกอบรมมีเพียงพอต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.05	0.72	มาก
5. เอกสารที่ใช้ในโครงการฝึกอบรมศีลธรรมมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.40	0.79	มาก
รวม	4.13	0.78	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ในภาพรวมผลการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ เอกสารที่ใช้ในโครงการฝึกอบรมศีลธรรมมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.79) รองลงมา ได้แก่ เอกสารที่ใช้ประกอบการฝึกอบรมช่วยให้เข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้ดี ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.76) และเอกสารการฝึกอบรมมีเพียงพอต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

3. ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมในการฝึกอบรม ด้านการประเมินผลการฝึกอบรม ของโครงการได้ผลการประเมินโครงการในภาพรวมแต่ละด้าน ผลปรากฏดังตาราง 12 – 14

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านกระบวนการของโครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านกิจกรรมในการฝึกอบรม	4.16	0.74	มาก
2. ด้านการประเมินผลการฝึกอบรม	4.15	0.72	มาก
รวม	4.16	0.73	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ในภาพรวมผลการประเมินองค์ประกอบ ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบย่อยที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านกิจกรรมในการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.74) และรองลงมา ได้แก่ ด้านการประเมินผลการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านกิจกรรมในการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดกิจกรรมของพระวิทยากรมีความเหมาะสมกับเนื้อหาในการฝึกอบรม	4.05	0.72	มาก
2. กิจกรรมการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้สึกซาบซึ้งต่อผู้มีพระคุณ	4.40	0.79	มาก
3. กิจกรรมการฝึกอบรมช่วยให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.13	0.70	มาก
4. รูปแบบการจัดกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการฝึกอบรม	4.05	0.76	มาก
รวม	4.158	0.741	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ในภาพรวม พบว่า ผลการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบย่อยที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้สึกซาบซึ้งต่อผู้มีพระคุณ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.79) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมการฝึกอบรมช่วยให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.70) และรองลงมา ได้แก่ รูปแบบการจัดกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.759) ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านการประเมินผลการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. วิธีการประเมินกิจกรรมในการฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.08	0.81	มาก
2. มีการประเมินระหว่างการฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมในการฝึกอบรม	4.18	0.76	มาก
3. มีการนำผลการประเมินของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงวิธีการฝึกอบรม	4.05	0.60	มาก
4. มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการประเมินของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.31	0.69	มาก
รวม	4.16	0.74	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ในภาพรวม พบว่า ผลการประเมินองค์ประกอบย่อย ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการประเมินของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.69) รองลงมา ได้แก่ มีการประเมินระหว่างการฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมในการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.18$,

S.D. = 0.76) และวิธีการประเมินกิจกรรมในการฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.08 , S.D. = 0.81) ตามลำดับ

4. ด้านผลผลิตของโครงการ (Product) การนำความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตามความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ได้ผลการประเมินโครงการ ปรากฏผลดังตาราง 15 - 28

ตาราง 16 การเปรียบเทียบการนำศีล 5 และหลักธรรม หน้าที่ 6 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนผ่านการอบรม หลังการฝึกอบรม ตามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนผ่านการอบรม

รายการ	หลังการฝึกอบรม									
	นักเรียน					ผู้ปกครองนักเรียน				
	ระดับปฏิบัติ		ปฏิบัติ		ร้อยละ	ระดับปฏิบัติ		ปฏิบัติ		ร้อยละ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	
การไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 1	1.95	1.20	น้อย	427	61.00	1.13	0.60	น้อยที่สุด	258	36.85
การไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 2	2.32	0.83	น้อย	474	67.71	1.49	0.25	น้อยที่สุด	451	64.42
การไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 3	1.25	0.17	น้อยที่สุด	419	83.80	-	-	-	390	78.00
การไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 4	1.61	0.74	น้อย	464	66.28	1.60	0.40	น้อย	404	57.71
การไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 5	1.25	0.05	น้อยที่สุด	344	86.00	2.27	0.44	น้อย	222	55.50
การปฏิบัติตามหลักธรรมหน้าที่ 6	4.06	0.46	มาก	8	0.88	4.17	0.82	มาก	2	0.22

จากตาราง 16 เมื่อพิจารณาหลังการอบรม การนำศีล 5 และหลักธรรมหน้าที่ 6 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนและตามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองผ่านการอบรม พบว่า โดยภาพรวมมีความเห็นสอดคล้องกัน คือ การไม่ปฏิบัติตามศีลข้อ 4 และการไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมหน้าที่ 6 อยู่ในระดับน้อยและมาก ตามลำดับ สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 5 พบว่า นักเรียนเห็นว่าการไม่ปฏิบัติสูงกว่าความเห็นของผู้ปกครองทุกข้อ ยกเว้น ศีลข้อที่ 5 นักเรียนเห็นว่าการไม่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.25$, S.D. = 0.05) ในขณะที่ผู้ปกครองเห็นว่าย่อยในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.27$, S.D. = 0.44)

ตาราง 17 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 1 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรม ตามความถี่เห็นของนักเรียนผ่านการอบรม

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม					หลังการฝึกอบรม				
	ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ		ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
1. ทำคนหรือสัตว์ได้รับบาดเจ็บ พิกัดหรือตาย	3.73	1.88	มาก	2	02.00	1.30	1.88	น้อยที่สุด	-	-
2. จับสัตว์มาขังเพื่อหวังจะทรมานเล่น	4.60	0.50	มากที่สุด	20	20.00	1.80	0.69	น้อย	80	80.00
3. จับสัตว์ขังพบนั่นเพื่อความสนุก	4.60	0.54	มากที่สุด	80	80.00	1.00	0.00	น้อยที่สุด	95	95.00
4. ข่มเหงรังแกเพื่อน ๆ	4.51	0.50	มากที่สุด	51	05.00	2.24	0.43	น้อย	43	43.00
5. ทะเลาะวิวาทกับพวกเพื่อน ๆ	1.05	0.23	น้อยที่สุด	39	39.00	1.00	0.00	น้อยที่สุด	82	82.00
6. ยกพวกตีกัน	-	-	-	100	100	-	-	-	100	100
7. อดอาหารเพื่อนำเงินมาซื้อขนม และของเล่น	3.61	1.45	มาก	7	07.00	1.31	0.46	น้อยที่สุด	27	27.00
รวม	3.87	1.44	มาก	299	32.71	1.95	1.20	น้อย	427	61.00

จากตาราง 17 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับการไม่นำศีลข้อที่ 1 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนผ่านการอบรมก่อนและหลังการอบรม อยู่ในระดับมากและน้อย ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 1.44) และ ($\bar{X} = 1.95$, S.D. = 1.20) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า จำนวนนักเรียนผ่านการอบรมจะนำศีลข้อที่ 1 ไปปฏิบัติหลังสูงกว่าก่อนการอบรมทุกรายการ ยกเว้น การยกพวกตีกันนักเรียนไม่ปฏิบัติทั้งก่อนและหลังการอบรม เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติแต่ละรายการ พบว่า ระดับการไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 1 ก่อนสูงกว่าหลังการอบรมทุกรายการ ซึ่งแสดงว่านักเรียนคิดว่า จะนำศีลข้อที่ 1 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันหลังสูงกว่าก่อนการอบรม

ตาราง 18 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 2 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรม ตามความคิดเห็นของนักเรียนผ่านการอบรม

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม					หลังการฝึกอบรม				
	ระดับปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ			ระดับปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
1. คิดอยากได้สิ่งของที่ไม่ใช่เป็นของ ๆ เรา	4.51	0.96	มากที่สุด	45	45.00	1.82	0.75	น้อย	61	61.00
2. หยิบเงินพ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยไม่ได้รับอนุญาต	4.81	0.50	มากที่สุด	57	57.00	2.06	1.75	น้อย	44	44.00
3. สับเปลี่ยนของคนที่ไม่ได้ให้กับคนอื่น	3.16	1.38	ปานกลาง	22	22.00	1.38	0.89	น้อยที่สุด	64	64.00
4. นำสิ่งของคนอื่นมาเป็นของตน	3.29	0.67	ปานกลาง	56	56.00	1.79	0.80	น้อย	66	66.00
5. ชักชวนหรือแนะนำให้เพื่อนนำสิ่งของคนอื่นมาเป็นของตน	3.00	0.00	ปานกลาง	45	45.00	1.30	0.48	น้อยที่สุด	87	87.00
6. ลอกการบ้านเพื่อน	3.89	0.95	มาก	24	24.00	2.91	1.16	ปานกลาง	52	52.00
7. นำผลงานของเพื่อนมาเป็นของตน	-	-	-	100	100	-	-	-	100	100
รวม	3.95	0.63	มาก	349	49.85	2.32	0.83	น้อย	474	67.71

จากตาราง 18 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับการนำศีลข้อที่ 2 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนผ่านการอบรมก่อนและหลังการอบรมอยู่ในระดับมากและน้อย ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.63) และ ($\bar{X} = 2.32$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า จำนวนนักเรียนผู้ผ่านการอบรมจะนำศีลข้อที่ 2 ไปปฏิบัติหลังสูงกว่าก่อนการอบรมทุกรายการ ยกเว้น การนำผลงานของเพื่อนมาเป็นของตนนักเรียนไม่ปฏิบัติทั้งก่อนและหลังการอบรม เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติแต่ละรายการ พบว่า ระดับการไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 2 ก่อนสูงกว่าหลังการอบรมทุกรายการ ซึ่งแสดงว่านักเรียนคิดว่า จะนำศีลข้อที่ 2 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันหลังสูงกว่าก่อนการอบรม

ตาราง 19 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 3 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรม ตามความคิดเห็นของนักเรียนผ่านการอบรม

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม					หลังการฝึกอบรม				
	ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ		ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
1. คิดล่วงเกินเพศตรงข้าม	-	-	-	100	100	-	-	-	100	100
2. จับหรือถูกเนื้อต้องตัวเพศตรงข้ามเพื่อล่วงเกิน	3.86	0.93	มาก	40	40.00	1.25	0.43	น้อยที่สุด	64	64.00
3. คบหาเพศตรงข้ามโดยปิดบังผู้ปกครองมุงหวัง ความสัมพันธ์ทางเพศ	1.75	0.81	น้อย	34	34.00	-	-	-	100	100
4. คบเพศตรงข้ามเพื่อความต้องการมีเพศ สัมพันธ์หรือความสัมพันธ์ทางเพศ	-	-	-	100	100	-	-	-	100	100
5. ชวนเพศตรงข้ามไปดูสื่อลามก	2.25	0.89	น้อย	56	56.00	1.25	0.43	น้อยที่สุด	55	55.00
รวม	2.62	0.52	ปานกลาง	330	66.00	1.25	0.17	น้อยที่สุด	419	83.80

จากตาราง 19 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับการนำศีลข้อที่ 3 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนผ่านการอบรมก่อนและหลังการอบรม อยู่ในระดับปานกลางและน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.62$, S.D. = 0.52) และ ($\bar{X} = 1.25$, S.D. = 0.17) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า จำนวนนักเรียนผู้ผ่านการอบรมจะนำศีลข้อที่ 3 ไปปฏิบัติหลังสูงกว่าก่อนการอบรมทุกรายการ ยกเว้น การคิดล่วงเกินเพศตรงข้าม และคบเพศตรงข้ามเพื่อความต้องการมีเพศสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์ทางเพศ นักเรียนไม่ปฏิบัติทั้งก่อนและหลังการอบรม เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติแต่ละรายการ พบว่า ระดับการไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 3 ก่อนสูงกว่าหลังการอบรมทุกรายการ ซึ่งแสดงว่านักเรียนคิดว่า จะนำศีลข้อที่ 3 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันหลังสูงกว่าก่อนการอบรม

ตาราง 20 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 4 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรม ตามความคิดเห็นของนักเรียนผ่านการอบรม

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม					หลังการฝึกอบรม				
	ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ		ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
1. พูดโกหกหลอกลวงต่อผู้อื่น	1.74	1.02	น้อย	10	10.00	1.40	0.65	น้อยที่สุด	34	34.00
2. พูดหรือใช้วาจาสุภาพต่อผู้อื่น	4.58	0.49	มากที่สุด	13	13.00	3.85	0.82	มาก	59	59.00
3. พูดคุยกับผู้อื่นทะเลาะกัน	2.50	0.52	ปานกลาง	62	62.00	1.25	0.45	น้อยที่สุด	88	88.00
4. ใช้วาจาถูกเหยียดหยามผู้อื่นที่ด้อยกว่าตน	-	-	-	100	100	-	-	-	100	100
5. พูดเพื่อเอื้อใจไร้สาระ	4.00	0.00	มาก	26	26.00	2.10	1.53	น้อย	51	51.00
6. นินทาเพื่อน ๆ	3.60	0.83	มาก	-	-	2.70	1.79	ปานกลาง	32	32.00
7. ยกย่องเพื่อนมากเกินไปจนจริง	-	-	-	100	100	-	-	-	100	100
รวม	2.34	0.40	น้อย	311	44.42	1.61	0.74	น้อย	464	66.28

จากตาราง 20 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับการนำศีลข้อที่ 4 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนผ่านการอบรมก่อนและหลังการอบรม อยู่ในระดับน้อยและน้อย ($\bar{X} = 2.34$, S.D. = 0.40) และ ($\bar{X} = 1.61$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า จำนวนนักเรียนผ่านการอบรมจะนำศีลข้อที่ 4 ไปปฏิบัติหลังสูงกว่าก่อนการอบรมทุกรายการ ยกเว้น การใช้วาจาถูกเหยียดหยามผู้อื่นที่ด้อยกว่าตน และยกย่องเพื่อนมากเกินไปจนจริง นักเรียนไม่ปฏิบัติทั้งก่อนและหลังการอบรม เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติแต่ละรายการ พบว่า ระดับการไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 4 ก่อนสูงกว่าหลังการอบรมทุกรายการ ซึ่งแสดงว่านักเรียนคิดว่า จะนำศีลข้อที่ 4 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันหลังสูงกว่าก่อนการอบรม

ตาราง 21 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 5 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรม ตามความคิดเห็นของนักเรียนผ่านการอบรม

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม					หลังการฝึกอบรม				
	ระดับปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ			ระดับปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
1. ดื่มสุรา หรือของมีเมา	2.87	0.35	ปานกลาง	68	68.00	1.00	0.00	น้อยที่สุด	92	92.00
2. ชักชวนเพื่อนหรือผู้อื่นเสพสิ่งเสพติด	1.83	0.85	น้อย	82	82.00	-	-	-	100	100
3. เสพสิ่งเสพติดที่เพื่อนหรือผู้อื่นแนะนำ	-	-	-	100	100	-	-	-	100	100
4. แจ้งครูเมื่อเพื่อนเสพสิ่งเสพติด	1.60	0.76	น้อย	47	47.00	4.00	0.74	มาก	52	52.00
รวม	1.57	0.49	น้อย	297	74.25	1.25	0.05	น้อยที่สุด	344	86.00

จากตาราง 21 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับการนำศีลข้อที่ 5 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนผ่านการอบรมก่อนและหลังการอบรม อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.57$, S.D. = 0.49) และ ($\bar{X} = 1.25$, S.D. = 0.05) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า จำนวนนักเรียนผ่านการอบรมจะนำศีลข้อที่ 5 ไปปฏิบัติหลังสูงกว่าก่อนการอบรมทุกรายการ ยกเว้น การเสพสิ่งเสพติดที่เพื่อนหรือผู้อื่นแนะนำ นักเรียนไม่ปฏิบัติทั้งก่อนและหลังการอบรม เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติแต่ละรายการ พบว่า ระดับการไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 5 ก่อนสูงกว่าหลังการอบรมทุกรายการ ซึ่งแสดงว่านักเรียนคิดว่า จะนำศีลข้อที่ 5 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันหลังสูงกว่าก่อนการอบรม

ตาราง 22 การเปรียบเทียบการนำหลักทฤษฎีหน้าที่ 6 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ผ่านการฝึกอบรม

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม					หลังการฝึกอบรม				
	ระดับปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ			ระดับปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
1. ปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง	4.32	1.04	มาก	-	-	4.88	0.32	มากที่สุด	-	-
2. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง	3.98	1.13	มาก	21	21.00	5.00	0.00	มากที่สุด	-	-
3. ช่วยเหลืองานของครูเมื่อมีโอกาส	2.15	1.56	น้อย	3	03.00	4.47	0.76	มาก	-	-
4. ช่วยรักษาทรัพย์สินส่วนตัวของผู้ปกครอง	4.69	0.67	มากที่สุด	-	-	4.66	0.62	มากที่สุด	-	-
5. ปฏิบัติตนให้พ่อแม่ หรือผู้ปกครองเสียใจ	2.00	0.87	น้อย	23	23.00	5.00	0.00	มากที่สุด	-	-
6. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนตามคำสั่งสอนของครู	4.28	0.88	มาก	-	-	4.45	0.88	มาก	-	-
7. ช่วยแนะนำเพื่อนเกี่ยวกับบทเรียน	2.57	1.30	ปานกลาง	58	58.00	4.76	0.43	มากที่สุด	8	0.88
8. ชักชวนเพื่อนให้ประพฤติปฏิบัติแต่ความดี	2.33	0.50	น้อย	77	77.00	5.00	0.00	มากที่สุด	-	-
9. มีความศรัทธาและเคารพในพระสงฆ์	4.17	1.24	มาก	-	-	4.78	0.41	มากที่สุด	-	-
รวม	3.38	0.92	ปานกลาง	182	20.22	4.06	0.46	มาก	8	0.88

จากตาราง 22 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับการนำหลักทฤษฎีหน้าที่ 6 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของผู้ผ่านการอบรมก่อนและหลังการอบรม อยู่ในระดับปานกลางและมาก ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.92) และ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.46) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า จำนวนนักเรียนผ่านการอบรมจะนำหลักทฤษฎีหน้าที่ 6 ไปปฏิบัติหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมทุกรายการ ยกเว้น การช่วยรักษาทรัพย์สินส่วนตัวของผู้ปกครอง นักเรียนปฏิบัติทั้งก่อนและหลังการอบรม มากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.67) และ ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.62)

ตาราง 23 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 1 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรม ตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียน ผ่านการฝึกอบรม

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม						หลังการฝึกอบรม					
	ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ			ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	
1. ทำคนหรือสัตว์ได้รับบาดเจ็บ พิกการหรือตาย	4.47	0.85	มาก	6	06.00		1.47	0.60	น้อยที่สุด	6	06.00	
2. จับสัตว์มาขังเพื่อหวังจะทรมานเล่น	3.30	1.67	ปานกลาง	29	29.00		1.45	0.73	น้อยที่สุด	18	18.00	
3. จับสัตว์ขังขังเพื่อนเพื่อความสนุก	2.50	1.03	ปานกลาง	21	21.00		1.62	0.71	น้อย	45	45.00	
4. ข่มขู่รังแกเพื่อน ๆ	2.92	1.41	ปานกลาง	18	18.00		1.72	0.67	น้อย	43	43.00	
5. ทะเลาะวิวาทกับพวกเพื่อน ๆ	2.83	1.60	ปานกลาง	5	05.00		1.54	0.76	น้อย	41	41.00	
6. ยกพวกตีกัน	-	-	-	78	100		-	-	-	78	100	
7. อดอาหารเพื่อนำเงินมาซื้อขนม และของเล่น	3.02	1.58	ปานกลาง	5	05.00		1.52	0.75	น้อย	27	27.00	
รวม	2.72	1.16	ปานกลาง	162	23.14		1.13	0.60	น้อยที่สุด	258	36.85	

จากตาราง 23 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับการไม่นำศีลข้อที่ 1 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนผ่านการอบรมก่อนและหลังการอบรม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางและน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.72$, S.D. = 1.16) และ ($\bar{X} = 1.13$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าจำนวนนักเรียนผ่านการอบรมจะนำศีลข้อที่ 1 ไปปฏิบัติหลังสูงกว่าก่อนการอบรมทุกรายการ ยกเว้น การยกพวกตีกัน นักเรียนไม่ปฏิบัติทั้งก่อนและหลังการอบรม เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติแต่ละรายการ พบว่า ระดับการไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 1 ก่อนสูงกว่าหลังการอบรมทุกรายการ ซึ่งแสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนผ่านการอบรมเห็นว่านักเรียนจะนำศีลข้อที่ 1 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันหลังสูงกว่าก่อนการอบรม

ตาราง 24 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 2 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ผู้ผ่านการฝึกอบรม

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม					หลังการฝึกอบรม				
	ระดับปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ			ระดับปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
1. คิดอยากได้สิ่งของที่ไม่ใช่เป็นของ ๆ เรา	3.00	0.00	ปานกลาง	5	05.00	1.50	0.52	น้อย	27	27.00
2. หยิบเงินพ่อแม่หรือผู้ปกครองโดยไม่ได้รับอนุญาต	4.43	1.26	มาก	7	07.00	1.37	0.50	น้อยที่สุด	66	66.00
3. สับเปลี่ยนของของตนที่ไม่ได้ให้กับคนอื่น	1.78	0.99	น้อย	49	49.00	-	-	-	78	100
4. นำสิ่งของคนอื่นมาเป็นของตน	2.08	0.95	น้อย	20	20.00	-	-	-	78	100
5. ชักชวนหรือแนะนำให้เพื่อนนำสิ่งของคนอื่นมาเป็นของตน	1.23	0.57	น้อยที่สุด	22	22.00	-	-	-	78	100
6. ลอกการบ้านเพื่อน	2.00	0.70	น้อย	21	21.00	1.61	0.76	น้อย	46	46.00
7. นำผลงานของเพื่อนมาเป็นของตน	-	-	-	78	100	-	-	-	78	100
รวม	2.42	0.63	น้อย	202	28.85	1.49	0.25	น้อยที่สุด	451	64.42

จากตาราง 24 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับการนำศีลข้อที่ 2 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของผู้ผ่านการอบรมก่อนและหลังการอบรม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.42$, S.D. = 0.63) และ ($\bar{X} = 1.49$, S.D. = 0.25) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าจำนวนนักเรียนผู้ผ่านการอบรมจะนำศีลข้อที่ 2 ไปปฏิบัติหลังสูงกว่าก่อนการอบรมทุกรายการ ยกเว้น การนำผลงานของเพื่อนมาเป็นของตน นักเรียนไม่ปฏิบัติทั้งก่อนและหลังการอบรม เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติแต่ละรายการ พบว่า ระดับการไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 2 ก่อนสูงกว่าหลังการอบรมทุกรายการ ซึ่งแสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนผู้ผ่านการอบรมเห็นว่านักเรียนจะนำศีลข้อที่ 2 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันหลังสูงกว่าก่อนการอบรม

ตาราง 25 การเปรียบเทียบการนำสื่อข้อที่ 3 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรม ตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียน ผู้ผ่านการฝึกอบรม

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม					หลังการฝึกอบรม				
	ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ		ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
1. คิดล่วงหน้าเพื่อตรงข้าม	-	-	-	78	100	-	-	-	78	100
2. จับหรือถูกเนื้อต้องตัวเพศตรงข้ามเพื่อล่วงเกิน	1.52	0.76	น้อย	20	20.00	-	-	-	78	100
3. คบหาเพศตรงข้ามโดยบังคับขู่ข่มผู้ปกครอง มุ่งหวังความสัมพันธ์ทางเพศ	1.44	0.70	น้อยที่สุด	78	100	-	-	-	78	100
4. คบเพศตรงข้ามเพื่อความต้องการมีเพศสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์ทางเพศ	-	-	-	78	100	-	-	-	78	100
5. ชวนเพศตรงข้ามไปดู สื่อ ลามก	1.32	0.74	น้อยที่สุด	8	08.00	-	-	-	78	100
รวม	1.65	0.59	น้อย	626	52.40	-	-	-	390	78.00

จากตาราง 25 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับการนำสื่อข้อที่ 3 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของผู้ปกครองก่อนและหลังการอบรม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับน้อยและไม่ปฏิบัติเลย ($\bar{X} = 1.65$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าจำนวนนักเรียนผู้ผ่านการอบรมจะนำสื่อข้อที่ 3 ไปปฏิบัติหลังสูงกว่าก่อนการอบรมทุกรายการ ยกเว้น คิดล่วงเกินเพศตรงข้ามเพื่อความต้องการมีเพศสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์ทางเพศ นักเรียนไม่ปฏิบัติทั้งก่อนและหลังการอบรม เมื่อพิจารณาการปฏิบัติตามสื่อข้อที่ 3 ไปปฏิบัติตามสื่อข้อที่ 3 ก่อนสูงกว่าหลังการอบรมทุกรายการ ซึ่งแสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนผ่านการอบรมเห็นว่าการอบรมมีผลในชีวิตประจำวันหลังสูงกว่าก่อนการอบรม

ตาราง 26 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 4 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ผู้ผ่านการฝึกอบรม

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม					หลังการฝึกอบรม				
	ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ		ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
1. พูดโกหกหลอกลวงต่อผู้อื่น	3.96	1.46	มาก	12	12.00	1.59	0.71	น้อย	13	13.00
2. พูดหรือใช้วาจาไม่สุภาพต่อผู้อื่น	3.54	1.75	มาก	34	34.00	1.85	0.80	น้อย	39	39.00
3. พูดยุยงให้ผู้อื่นทะเลาะกัน	1.80	0.94	น้อย	45	45.00	1.26	0.45	น้อยที่สุด	61	61.00
4. ใช้วาจาดูถูกเหยียดหยามผู้อื่นที่ด้อยกว่าตน	-	-	-	78	100	-	-	-	78	100
5. พูดเพื่อเจ้าไร้สาระ	2.55	0.75	ปานกลาง	2	02.00	1.70	0.86	น้อย	57	57.00
6. นินทาเพื่อน ๆ	2.01	0.86	น้อย	12	12.00	-	-	-	78	100
7. ยกย่องเพื่อนมากเกินไปจนจริง	-	-	-	78	100	-	-	-	78	100
รวม	2.77	0.82	ปานกลาง	261	37.28	1.60	0.40	น้อย	404	57.71

จากตาราง 26 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับการนำศีลข้อที่ 4 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนผ่านการอบรมก่อนและหลังการอบรม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางและน้อย ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.82) และ ($\bar{X} = 1.60$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าจำนวนนักเรียนผ่านการอบรมจะนำศีลข้อที่ 4 ไปปฏิบัติหลังสูงกว่าก่อนการอบรมทุกรายการ ยกเว้น การใช้วาจาดูถูกเหยียดหยามผู้อื่นที่ด้อยกว่าตน และยกย่องเพื่อนมากเกินไปจนจริง นักเรียนไม่ปฏิบัติทั้งก่อนและหลังการอบรม เมื่อพิจารณาการปฏิบัติแต่ละรายการ พบว่าระดับการไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 4 ก่อนสูงกว่าหลังการอบรมทุกรายการ ซึ่งแสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนผ่านการอบรมเห็นว่านักเรียนจะนำศีลข้อที่ 4 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันหลังสูงกว่าก่อนการอบรม

ตาราง 27 การเปรียบเทียบการนำศีลข้อที่ 5 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรม ตามความถี่ของผู้ครองนักเรียน ผ่านการฝึกอบรม

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม					หลังการฝึกอบรม				
	ระดับปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ			ระดับปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
1. ตีมนุสร หรือของมีนเมา	2.12	0.64	น้อย	18	18.00	1.00	0.00	น้อยที่สุด	66	66.00
2. ชักชวนเพื่อนหรือผู้สนใจเสพยาเสพติด	1.77	0.87	น้อย	41	41.00	-	-	-	78	100
3. เสพสิ่งเสพติดที่เพื่อนหรือผู้สนใจแนะนำให้	2.93	1.68	ปานกลาง	26	33.33	-	-	-	78	100
4. แจกจ่ายเมื่อเพื่อนเสพยาเสพติด	2.90	1.57	ปานกลาง	25	32.05	3.54	1.27	มาก	-	-
รวม	2.43	1.19	น้อย	110	27.50	2.27	0.44	น้อย	222	55.50

จากตาราง 27 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับการนำศีลข้อที่ 5 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของผู้ครองนักเรียนก่อนและหลังการอบรม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับน้อยและน้อย ($\bar{X} = 2.43$, S.D. = 1.19) และ ($\bar{X} = 2.27$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าจำนวนนักเรียนผ่านการอบรมจะนำศีลข้อที่ 5 ไปปฏิบัติหลังจากผ่านการอบรมทุกรายการ เมื่อพิจารณาการปฏิบัติตามศีลข้อที่ 5 พบว่า ระดับการไม่ปฏิบัติตามศีลข้อที่ 5 ก่อนสูงกว่าหลังการอบรมทุกรายการ ซึ่งแสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนผ่านการอบรมเห็นว่านักเรียนจะนำศีลข้อที่ 5 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันหลังสูงกว่าก่อนการอบรม

ตาราง 28 การเปรียบเทียบการนำหลักธรรมหน้าที่ 6 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลังการฝึกอบรมของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนผู้ผ่านการฝึกอบรม

รายการ	ก่อนการฝึกอบรม					หลังการฝึกอบรม				
	ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ		ระดับปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	จำนวน	ร้อยละ
1. ปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง	3.92	1.82	มาก	22	28.20	4.70	0.60	มากที่สุด	-	-
2. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากพ่อแม่ผู้ปกครอง	2.35	1.99	น้อย	13	16.70	4.37	0.95	มาก	-	-
3. ช่วยเหลืองานของครูเมื่อมีโอกาส	3.26	2.18	ปานกลาง	21	26.90	4.07	0.99	มาก	2	0.22
4. ช่วยรักษาทรัพย์สินของบุคคล	3.16	2.12	ปานกลาง	20	25.60	4.35	0.92	มาก	-	-
5. ปฏิบัติตนให้พ่อแม่ หรือผู้ปกครองเสียใจ	4.71	0.64	มากที่สุด	22	28.20	3.23	2.14	ปานกลาง	-	-
6. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนตามคำสั่งสอนของครู	2.35	1.99	น้อย	13	16.70	4.75	0.51	มากที่สุด	-	-
7. ช่วยแนะนำเพื่อนเกี่ยวกับการเรียน	2.30	1.94	น้อย	12	15.40	3.56	0.97	มาก	-	-
8. ซักชวนเพื่อนให้ประพฤติปฏิบัติแต่ความดี	3.26	2.18	ปานกลาง	21	26.90	4.01	0.97	มาก	-	-
9. มีความศรัทธาและเคารพในพระสงฆ์	3.51	1.09	มาก	-	-	4.51	0.86	มากที่สุด	-	-
รวม	3.20	1.93	ปานกลาง	144	16.00	4.17	0.82	มาก	2	0.22

จากตาราง 28 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับการนำหลักธรรมหน้าที่ 6 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียนผู้ผ่านการอบรมก่อนและหลังการอบรม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน อยู่ในระดับปานกลางและมาก ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 1.93) และ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าจำนวนนักเรียนผ่านการอบรมจะนำหลักธรรมหน้าที่ 6 ไปปฏิบัติหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมทุกรายการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน พระวิทยากร นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน พอสรุปได้ ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน 1) ควรมีการประสานงานผู้เกี่ยวข้องเพื่อติดตามผลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง 2) ควรให้มีการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น เพราะเนื้อหาการเรียนด้านอื่น มีการเรียนการสอนอยู่ในโรงเรียน ปัจจุบันมีครูพระสอนศีลธรรมและพระพุทธศาสนาประจำโรงเรียนอยู่แล้ว 3) ควรมีการจัดสับเปลี่ยนรุ่นของโรงเรียนที่เข้ารับการอบรม 4) ควรประสานงานครู ดูแลและควบคุมนักเรียน ให้ชัดเจนมากกว่านี้ 5) ไม่ควรนำเด็กเข้า 2 ครั้ง กิจกรรมเหมือนเดิมเด็กจะสนใจน้อยลง 6) ควรชี้แจงเวลาให้ชัดเจนในขณะการจัดการเรียนการสอนแต่ละช่วงของกิจกรรม

ครูผู้สอน 1) โครงการนี้ถือว่ามีประโยชน์มาก เพราะเน้นเรื่องการปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ทั้งด้านความรู้ และด้านปฏิบัติ จากการสังเกตนักเรียนเมื่อผ่านการอบรมไปเรียนหนังสือมีความสงบเสงี่ยมมากขึ้น รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน และมีสมาธิในการเรียนการสอนอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งน่าจะเกิดจากการ อบรมด้านจิตใจ เช่น การสวดมนต์ทำวัตร นั่งสมาธิ ส่วนการเดินทางกรมควรเดิน 3 รอบ เพื่อจะได้มีสมาธิมากขึ้น 2) ทำโทษนักเรียนที่ไม่ตั้งใจปฏิบัติโดยให้เดินจงกรมใหม่ 3) พระวิทยากรใช้สื่อทันสมัย แต่ตอนนำเสนอพระคุณแม่เวลากลางคืน มีน้อยไป เมื่อมีเสียงเพลงแล้วควรมีภาพด้วย เกี่ยวกับความทุกข์ และความลำบากเหน็ดเหนื่อยของแม่ 4) ด้านสภาวะแวดล้อมที่ควรปรับปรุง คือ นักเรียนผู้เข้ารับการอบรมมาจากต่างโรงเรียน พระวิทยากรควรเน้นเรื่องการมีระเบียบวินัยมากกว่านี้ เช่นการถอดรองเท้าให้เป็นระเบียบก่อนเข้ารับการฝึกอบรม การเดินแถว ควรมีเสียงตามสายประกาศ โดยครูที่รับผิดชอบแต่ละโรงเรียนควรช่วยพระวิทยากรในส่วนนี้ด้วย 5) ควรมีการฝึกอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมแบบนี้ ทุก ๆ ปีการศึกษา ปีละ 2 ครั้ง 6) ควรแจกเอกสารในการสอนทุกชั่วโมง เช่น ใบความรู้ ใบงาน อุปกรณ์เครื่องเขียน มีการสรุปความรู้ในแต่ละวันของการฝึกอบรม เพื่อจะได้นำไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน 7) การแบ่งฐานความรู้ ครูควรมีการเตรียมการสอนมาจากโรงเรียน ให้เพียงพอ ควรมีผู้ดูแลรักษาความปลอดภัย ให้กับนักเรียนเวลานอนหลับพักผ่อน และทรัพย์สินส่วนตัวของคณะครูเช่น รถยนต์ และอื่น ๆ เพื่อความสบายใจ

พระวิทยากร 1) เนื้อหาสาระและกิจกรรมมีความชัดเจนดี 2) ควรจำกัดระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการ เพราะมีระยะยาวนาน ทำให้พระวิทยากรบางรูปเหนื่อย ซึ่งแต่ละรูปมีภาระหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ด้วย 3) ควรจัดหาหน้ะรับ - ส่ง พระวิทยากรทุกท่าน 4) ควรจัดห้องน้ำเฉพาะให้พระวิทยากรและนิมนต์พระสงฆ์ในอำเภออื่น ๆ มาร่วมด้วยเพื่อเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

นักเรียน 1) อยากให้จัดทุก ๆ ปี และมีปีละ 2 ครั้ง เพื่อจะได้ให้น้อง ๆ ได้รับความรู้จากพระวิทยากร 2) ได้รู้เรื่องศาสนิกชนที่ดีของศาสนา 3) ได้รับความรู้มากในเรื่องความกตัญญู

กตเวที และได้รู้เรื่องหลักธรรมมากขึ้น สนุกสนานในการเรียน มีเกมต่าง ๆ คลายเครียด 4) อาหารอร่อยมากอยากให้น้อง ๆ ประถมศึกษาปีที่ 4 มาด้วย 5) ฝึกให้มีความอดทน มีระเบียบวินัยมากขึ้น มีสมาธิ สามารถนำไปปฏิบัติที่บ้านได้จริง เช่น สวดมนต์ก่อนเข้านอน 6) ครูควรมาคุมให้มากเพราะเวลาอบรมมีการเล่นกันรบกวนสมาธิ 7) เวลานั่งสมาธิควรนั่งนานกว่านี้ 8) เวลานอนควรปิดพัดลมเพราะอาจจะเป็นหวัดไม่สบายได้ 9) อยากให้มีห้องแอร์ หรือมีพัดลมเย็น ๆ ตอนนอน 10) จัดระเบียบการอาบน้ำ 11) จัดสถานที่พักชายใหม่ 12) ให้ครูเข้มงวดนักเรียนคือ 13) จะนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติตามพ่อ แม่ ครู อาจารย์ และตอบแทนคุณท่าน ที่พระอาจารย์สอนไว้ และเป็นคนดีของสังคม

ผู้ปกครองนักเรียน 1) เป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์มาก เพราะสมัยนี้เด็กและเยาวชนไม่มีคุณธรรมจริยธรรม จากข่าวหนังสือพิมพ์และทีวี อยากให้จัดทุก ๆ ปี และมีปีละ 2 ครั้ง 2) เด็กมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปมากช่วยเหลืองานบ้าน จากการไม่เคยปฏิบัติ อ่อนน้อม ถ่อมตน กราบพระไหว้พระก่อนนอน กล่าวพูดคำว่า รักพ่อ รักแม่ และเข้ามากอด จากไม่เคยพูดสงบนิ่ง ไม่เกรี้ยวกราด มีความประพฤติที่ดีขึ้น 3) ควรปรับปรุงด้านระยะเวลา เป็นจัดโครงการตอนเปิดเทอมใหม่ ๆ เพราะอยู่ในเดือนพฤษภาคม จะไม่มีผลกระทบด้านฝนตก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน เป็นการวิจัยเชิงประเมินภายใต้กรอบแนวคิดรูปแบบการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ใน 4 ด้าน ต่อไปนี้

1. เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการ
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตของโครงการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน เป็นการประเมินโครงการฝึกอบรมใน รุ่นที่ 14 มีโรงเรียนเข้าร่วม โครงการ 8 โรงเรียน ดังนี้ 1) โรงเรียนวัดพระยาทต 2) โรงเรียนวัดบ้านซุง 3) โรงเรียนวัดบ้านยาง 4) โรงเรียนบ้านสันประดู่ 5) โรงเรียนบ้านเขาหินใต้ 6) โรงเรียนวัดห้วยหวาย 7) โรงเรียนวัดโพธิ์ 8) โรงเรียนบ้านม่วงฝ้าย ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 477 คน ได้แก่

- 1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 8 คน
- 1.2 ครูผู้สอนในโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 16 คน

1.3 พระวิทยากร ที่ให้การฝึกอบรม รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 รูป

1.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 219 คน

1.5 ผู้ปกครองของนักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 219 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน พระวิทยากร นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 239 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามวิธีของเคริชซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละชั้น โดยการใช้เทียบสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 8 คน

2.2 ครูผู้สอนทั้ง จำนวน 16 คน

2.3 พระวิทยากร จำนวน 15 รูป

2.4 นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 100 คน

2.5 ผู้ปกครองของนักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบสอบถาม ผู้บริหาร ครูผู้สอน และพระวิทยากร เกี่ยวกับด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ฉบับที่ 2 แบบสอบถาม นักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับด้านผลผลิต (Product)

ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา IOC (Index of item – Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 แล้ว นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try - out) กับ ผู้บริหาร ครูผู้สอน พระวิทยากร นักเรียน และผู้ปกครอง ที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน รุ่นที่ 13 จำนวนทั้งสิ้น 204 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน 8 โรงเรียน จำนวน 8 คน ครูผู้สอน จำนวน 16 คน นักเรียนและผู้ปกครอง จำนวน 180 คน แล้วนำข้อมูลผลการตอบแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟ่า (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) แบบสอบถามฉบับของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน พระวิทยากร ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.91 และแบบสอบถามฉบับของผู้ปกครอง และ

นักเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.87 แสดงว่า แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับนี้ เป็นเครื่องมือที่มีความเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือจากสำนักงานเจ้าคณะอำเภอเสนาให้ ขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียน 8 โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และพระวิทยากร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ถ่ายทอดธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 239 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมารวมทั้งสิ้น จำนวน 217 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.79 จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมดไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จากแบบสอบถาม ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และประสิทธิภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ นำเสนอผลข้อมูลในรูปแบบของตาราง ประกอบการบรรยายแบบความเรียง
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการ โดยหาค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตาราง ประกอบการบรรยายแบบความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ หรือความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยการสรุป และนำเสนอในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ถ่ายทอดธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตาร์เฟลป์ม (Stufflebeam) ซึ่งประเมินในด้าน สภาพแวดล้อม (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ปรากฏผลการประเมิน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 (8 คน) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 75.00 (6 คน) มีอายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 87.50 (7 คน) และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 87.50 (7 คน) มีข้อนาสังเกตคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมี วุฒิสถที่สุดทางการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน

1.2 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 100 (16 คน) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.00 (12 คน) มีอายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.25

(9 คน) รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.75 (3 คน) และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 100 (16 คน) มีข้อนำสังเกต คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมี วุฒิสุงที่สุดทางการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน

1.3 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นพระวิทยากร คิดเป็นร้อยละ 100 (15 รูป) ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 73.34 (11 รูป) และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.65 (10 รูป) มีข้อนำสังเกต คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมี วุฒิสุงที่สุดทางการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 รูป

1.4 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ปกครองนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 78.00 (78 คน) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62.82 (49 คน) มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.99 (28 คน) มีข้อนำสังเกต คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมี อายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 2 คน

1.5 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 (100 คน) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 67.00 (67 คน) และส่วนใหญ่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 32.00 (32 คน) รองลงมา เป็นพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 24.00 (24 คน) และค้าขายค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 16.00 (16 คน) มีข้อนำสังเกต คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมี ผู้ปกครองรับราชการ จำนวน 3 คน

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย ในการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน พบว่า

2.1 การประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร พบว่า โดยภาพรวม ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.82)

2.1.1 ความต้องการจำเป็นของโครงการ พบว่า โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน มีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 4 โครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รองลงมาเป็นข้อที่ 3 กิจกรรมในโครงการช่วยลดปัญหาขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และข้อที่ 2 กิจกรรมในโครงการช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่วนในข้อที่ 1 การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.1.2 ความเป็นไปได้ของโครงการ พบว่า โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 5 วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของเยาวชนใน

ปัจจุบัน รองลงมาเป็นข้อที่ 4 วัดอุปประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของโรงเรียน และข้อที่ 3 โครงการสามารถนำไปใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ ช่วงชั้นการศึกษาที่ 2,3,4 ส่วนในข้อที่ 2 ช่วงเวลาการจัดกิจกรรมในโครงการมีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.1.3 วัดอุปประสงค์ของโครงการ พบว่า โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัดอุปประสงค์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 7 มุ่งเน้นให้นักเรียนวางตนได้เหมาะสมตามบทบาทของความเป็นลูกที่ดี มีความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครู – อาจารย์ เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ เป็นศาสนิกที่ดีของศาสนา มีชีวิตที่สมบูรณ์ด้วยระบบศีลธรรมในทางพระพุทธศาสนา รองลงมาเป็นข้อที่ 9 มุ่งเน้นปลูกฝังให้เยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการสืบอายุพระศาสนาและปีเพณีสืบวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ จรรโลงสถาบันชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ และข้อที่ 3 มุ่งเน้นให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อพระพุทธศาสนา ส่วนในข้อที่ 5 มุ่งเน้นความสอดคล้องกับสภาพชุมชนและความเป็นอยู่ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร พบว่า โดยภาพรวม ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.76)

2.2.1 ด้านบุคลากร พบว่า โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน มีความพร้อมด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 1 ความรู้เนื้อหาการฝึกอบรมของพระวิทยากร รองลงมาเป็นข้อที่ 4 วิธีการฝึกอบรมเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และข้อที่ 3 ความเหมาะสมของพระวิทยากรต่อจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนในข้อที่ 2 ความสามารถในการจัดกิจกรรมของพระวิทยากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.2.2 ด้านอาคารสถานที่ พบว่า โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 2 ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม รองลงมาเป็นข้อที่ 1 ความเหมาะสมของสถานที่พัก และข้อที่ 4 ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกปฏิบัติ ส่วนในข้อที่ 6 ความเพียงพอของห้องสุขา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.2.3 ด้านหลักสูตรการฝึกอบรม พบว่า โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน มีด้านหลักสูตรการฝึกอบรม เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 3 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาเป็นข้อที่ 1 เนื้อหาสาระฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และข้อที่ 4 การลำดับเนื้อหาในการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจได้ง่าย ส่วนในข้อที่ 6 เนื้อหาในการฝึกอบรมช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.2.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน มีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 5 เอกสารที่ใช้ในโครงการฝึกอบรมศีลธรรมความเหมาะสมกับวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาเป็นข้อที่ 1 เอกสารที่ใช้ประกอบการฝึกอบรมช่วยให้เข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และข้อที่ 4 เอกสารการฝึกอบรมมีเพียงพอต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนในข้อที่ 2 เอกสารที่ใช้ในโครงการฝึกอบรมศีลธรรมมีความทันสมัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.3 การประเมินด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพระวิทยากร พบว่า โดยภาพรวม ผลการประเมิน อยู่ในระดับมากทุก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.72)

2.3.1 ด้านกิจกรรมในการฝึกอบรม พบว่า โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน มีความพร้อมด้านกิจกรรมในการฝึกอบรม เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 2 กิจกรรมการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้สึกซาบซึ้งต่อผู้มีพระคุณ รองลงมาเป็นข้อที่ 3 กิจกรรมการฝึกอบรมช่วยให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ และข้อที่ 4 รูปแบบการจัดกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการฝึกอบรม ส่วนในข้อที่ 1 การจัดกิจกรรมของพระวิทยากรมีความเหมาะสมกับเนื้อหาในการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.3.2 ด้านการประเมินผลการฝึกอบรม พบว่า โครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน มีความด้านการประเมินผลการฝึกอบรม เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 4 มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการประเมินของผู้เข้ารับการฝึกอบรม รองลงมาเป็น ข้อที่ 2 มีปการประเมินระหว่างการฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมในการฝึกอบรม และข้อที่ 1 วิธีการประเมินกิจกรรมในการฝึกอบรมสอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนในข้อที่ 3 มีการนำผลการประเมินของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงวิธีการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.4 การประเมินด้านผลผลิต จากการประเมินการนำความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนผู้ผ่านการอบรม ตามความคิดเห็นของนักเรียนผู้ผ่านการอบรม และผู้ปกครองนักเรียนผู้ผ่านการอบรม โดยภาพรวม พบว่า จำนวนนักเรียนผู้ผ่านการอบรมที่นำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันหลังสูงกว่าก่อนการอบรม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมศีลธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน พระวิทยากร นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน พอสรุปได้ ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน 1) ควรมีการประสานงานผู้เกี่ยวข้องเพื่อติดตามผลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง 2) ควรให้มีการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น เพราะเนื้อหาการเรียนด้านอื่น มีการเรียนการสอนอยู่ในโรงเรียน ปัจจุบันมีครูพระสอนศีลธรรมและพระพุทธศาสนาประจำโรงเรียนอยู่แล้ว 3) ควรมีการจัดสับเปลี่ยนรุ่นของโรงเรียนที่เข้ารับการอบรม 4) ควรประสานงานครูดูแลและควบคุมนักเรียน ให้ชัดเจนมากกว่านี้ 5) ไม่ควรนำเด็กเข้า 2 ครั้ง กิจกรรมเหมือนเดิมเด็กจะสนใจน้อยลง 6) ควรชี้แจงเวลาให้ชัดเจนในขณะการจัดการเรียนการสอนแต่ละช่วงของกิจกรรม

ครูผู้สอน 1) โครงการนี้ถือว่ามีประโยชน์มาก เพราะเน้นเรื่องการปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ทั้งด้านความรู้ และด้านปฏิบัติ จากการสังเกตนักเรียนเมื่อผ่านการอบรมไปเรียนหนังสือมีความสงบเสงี่ยมมากขึ้น รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน และมีสมาธิในการเรียนการสอนอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งน่าจะเกิดจากการ อบรมด้านจิตใจ เช่น การสวดมนต์ทำวัตร นั่งสมาธิ ส่วนการเดินจงกรมควรเดิน 3 รอบ เพื่อจะได้มีสมาธิมากขึ้น 2) ทำโทษนักเรียนที่ไม่ตั้งใจปฏิบัติโดยให้เดินจงกรมใหม่ 3) พระวิทยากรใช้สื่อทันสมัย แต่ตอนนำเสนอพระคุณแม่เวลากลางคืน มีน้อยไป เมื่อมีเสียงเพลงแล้วควรมีภาพด้วย เกี่ยวกับความทุกข์ และความลำบากเหน็ดเหนื่อยของแม่ 4) ด้านสภาวะแวดล้อมที่ควรปรับปรุง คือ นักเรียนผู้เข้ารับการอบรมมาจากต่าง โรงเรียน พระวิทยากรควรเน้น เรื่องการมีระเบียบวินัยมากกว่านี้ เช่นการถอดรองเท้าให้เป็นระเบียบก่อนเข้ารับการฝึกอบรม การเดินแถว ควรมีเสียงตามสายประกาศ โดยครูที่รับผิดชอบแต่ละโรงเรียนควรช่วยพระวิทยากรในส่วนนี้ด้วย 5) ควรมีการฝึกอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมแบบนี้ ทุก ๆ ปีการศึกษา ปีละ 2 ครั้ง 6) ควรแจกเอกสารในการสอนทุกชั่วโมง เช่น ใบความรู้ ใบงาน อุปกรณ์เครื่องเขียน มีการสรุปความรู้ในแต่ละวันของการฝึกอบรม เพื่อจะได้นำไปอ่านเพิ่มเติมที่บ้าน 7) การแบ่งฐานความรู้ ครูควรมีการเตรียมการสอนมาจากโรงเรียน ให้เพียงพอ ควรมีผู้ดูแลรักษาความปลอดภัย ให้กับนักเรียนเวลานอนหลับพักผ่อน และทรัพย์สินส่วนตัวของคณะครูเช่น รถยนต์ และอื่น ๆ เพื่อความสบายใจ

พระวิทยากร 1) เนื้อหาสาระและกิจกรรมมีความชัดเจนดี 2) ควรจำกัดระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการ เพราะมีระยะยาวนาน ทำให้พระวิทยากรบางรูปเหนื่อย ซึ่งแต่ละรูป

มีภาระหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ด้วย 3) ควรจัดหาหนะรับ – ส่ง พระวิทยากรทุกท่าน 4) ควรจัดห้องน้ำเฉพาะให้พระวิทยากร และนิมนต์พระสงฆ์ในอำเภออื่นๆ มาร่วมด้วยเพื่อเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

นักเรียน 1) อยากให้จัดทุก ๆ ปี และมีปีละ 2 ครั้ง เพื่อจะได้ให้น้อง ๆ ได้รับความรู้จากพระวิทยากร 2) ได้รู้เรื่องศาสนิกชนที่ดีของศาสนา 3) ได้รับความรู้มาก ในเรื่องความกตัญญูกตเวที และได้รู้เรื่องหลักธรรมมากขึ้น สนุกสนานในการเรียน มีเกมต่าง ๆ คลายเครียด 4) อาหารอร่อยมากอยากให้น้อง ๆ ประถมศึกษาปีที่ 4 มาด้วย 5) ฝึกให้มีความอดทน มีระเบียบวินัยมากขึ้น มีสมาธิ สามารถนำไปปฏิบัติที่บ้านได้จริง เช่น สวดมนต์ก่อนเข้านอน 6) ครูควรมาคุมให้มากเพราะเวลาอบรมมีการเล่นกันรบกวนสมาธิ 7) เวลานั้นสมาธิควรนั่งนานกว่านี้ 8) เวลานอนควรปิดพัดลมเพราะอาจจะนอนไม่สบายได้ 9) อยากให้มีห้องแอร์ หรือมีพัดลมเย็น ๆ ตอนนอน 10) จัดระเบียบการอาบน้ำ 11) จัดสถานที่พักชายใหม่ 12) ให้ครูเข้มงวดนักเรียนดื้อ 13) จะนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติตามพ่อ แม่ ครู อาจารย์ และตอบแทนคุณท่าน ที่พระอาจารย์สอนไว้ และเป็นคนดีของสังคม

ผู้ปกครองนักเรียน 1) เป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์มาก เพราะสมัยนี้เด็กและเยาวชนไม่มีคุณธรรมจริยธรรม จากข่าวหนังสือพิมพ์และทีวี อยากให้จัดทุก ๆ ปี และมีปีละ 2 ครั้ง 2) เด็กมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปมากช่วยเหลืองานบ้าน จากการไม่เคยปฏิบัติ อ่อนน้อม ถ่อมตน กราบพระไหว้พระก่อนนอน กล้าพูดคำว่า รักพ่อ รักแม่ และเข้ามากอด จากไม่เคยพูดสงบนิ่ง ไม่เกรี้ยวกราด มีความประพฤติที่ดีขึ้น 3) ควรปรับปรุงด้านระยะเวลา เป็นจัดโครงการตอนเปิดเทอมใหม่ ๆ เพราะอยู่ในเดือนพฤษภาคม จะไม่มีผลกระทบด้านฝนตก

อภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยทั้ง 3 ด้าน คือ ความเป็นไปได้ของโครงการ ความต้องการจำเป็นของโครงการ และความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุมชน สังคม กล่าวคือ ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยสำรวจความต้องการของชุมชน โรงเรียน และนักเรียน เกี่ยวกับโครงการและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ที่กล่าวว่า ปัญหาเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่สำคัญ โดยเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ อาจเป็นเพราะสภาพครอบครัวที่แตกแยก สื่อลามกอนาจารที่ยั่วยุเยาวชนที่ปัจจุบันที่มีมากมาย หาได้ทั้งจากทางหนังสือ ทีวี และที่น่ากลัวมากที่สุดคือสื่อจาก INTERNET ที่เข้ามาถึงในบ้าน ทำให้เยาวชนอยากรู้ อยากลองมากยิ่งขึ้น กระแสบริโภคนิยม

ตามกระแสโลกาภิวัตน์ สร้างปัญหาให้กับเด็กและเยาวชนมีความก้าวร้าวเก็บกด เครียดและไม่มีสำนึกในผิดถูกชั่วดี เห็นแก่ตัว การแก้ไขปัญหาดังกล่าว เน้นให้ความสนใจกับการดูแลในเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมความสัมพันธ์ความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัว โดยอาศัยหลักธรรม คำสอนของศาสนาทุกศาสนา ซึ่งล้วนแต่ส่งเสริมให้ทุกคนทำความดี (กรมการศาสนา และกระทรวงวัฒนธรรม 2549 ,หน้า 11)

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการ ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านหลักสูตรการฝึกอบรม และด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า วิทยากรเป็นพระภิกษุผู้มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องของหลักธรรม และวิธีการฝึกอบรม สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นพระที่ทำหน้าที่สอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาอยู่แล้ว สำหรับด้านหลักสูตรฝึกอบรมได้พัฒนาขึ้นตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์, เครื่องขยายเสียง , Projector ได้มีการตรวจสอบความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ

3. ด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการ ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยด้านกิจกรรมในการฝึกอบรมมีความสอดคล้องและการประเมินผลการฝึกอบรม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมได้ใช้รูปแบบการวิจัยในการพัฒนาหลักสูตร กล่าวคือ มีการสำรวจความต้องการจำเป็นในการจัดทำหลักสูตรและประเมินหลักสูตรฉบับร่าง ทดลองใช้หลักสูตรแล้วประเมินผลปรับปรุงหลักสูตร จึงทำให้กิจกรรมในการฝึกอบรมสามารถดำเนินการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสิริชัย เสรีไตรรัตน์ (2549, บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศีลธรรม ค่าคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ที่ได้ทำการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง 3) เพื่อทดลองใช้หลักสูตร 4) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีทักษะปฏิบัติได้เป็นที่น่าพอใจ และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและเหมาะสมที่จะนำไปใช้

4. ด้านผลผลิต (Product) ของโครงการ ผลการประเมินการนำหลักธรรม ได้แก่ คีล 5 และหน้าที่ 6 ไปใช้ในชีวิตรประจำวันของนักเรียนผู้ผ่านการอบรม พบว่า นักเรียนผู้ผ่านการอบรมสามารถนำหลักธรรมเรื่อง คีล 5 และหน้าที่ 6 ไปใช้ในชีวิตรประจำวันหลังสูงกว่าก่อนอบรม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนผู้ปกครอง และครูผู้สอน ที่ผ่านการฝึกอบรมที่ว่า นักเรียนผู้ผ่านการอบรมรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนมีสมาธิในการเรียนอย่างเห็นได้ชัด

นักเรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปมาก เช่น ช่วยเหลืองานที่บ้านจากเดิมที่ไม่เคยปฏิบัติเลย พฤติกรรมดีขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการอบรม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำโครงการไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมควรเน้นการใช้ความคิดเพื่อสร้างความตระหนักที่เกี่ยวกับการนำหลักธรรม ศีล 5 หน้าที 6 ไปใช้ในชีวิตประจำวันและการฝึกสมาธิของนักเรียนให้มากขึ้น เพราะความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีเป็นเรื่องที่นักเรียนเรียนรู้ในโรงเรียนอยู่แล้ว
2. ในการเข้าร่วมกิจกรรมอบรมครั้งนี้ นักเรียนขาดระเบียบวินัยในการเข้าร่วมการอบรม จึงควรให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลนักเรียนในเรื่องระเบียบวินัยให้มากขึ้นกว่านี้ รวมทั้งควรจัดโครงการนี้ไม่ควรตรงกับช่วงฤดูฝน เพราะจะทำให้เด็กเป็นหวัดได้ง่าย
3. ในการประเมินโครงการครั้งนี้ เป็นการประเมินความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของโครงการเท่านั้น ดังนั้น จึงควรประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการในเรื่องความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของโครงการด้วย โดยการระดมพลังสมองของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยติดตามผลพฤติกรรมของนักเรียนผู้ผ่านการฝึกอบรม เพื่อศึกษาว่าเมื่อนักเรียนผ่านโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ไปแล้วยังคงนำหลักธรรม ศีล 5 หน้าที 6 ไปใช้ในชีวิตประจำวันในระยะยาวหรือไม่
2. ควรมีการประเมินผลโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ในวัตถุประสงค์อื่น ๆ ของโครงการ เช่น จิตสำนึกที่ดีต่อพระพุทธศาสนา และการสืบประเพณีวัฒนธรรมอันดีของชาติ เพราะในการวิจัยครั้งนี้ประเมินผลผลิตของโครงการเพียงด้านเดียว คือ การนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันเท่านั้น
3. ด้วยการประเมินโครงการครั้งนี้ ประเมินผลผลิตของโครงการโดยใช้แบบสอบถาม นักเรียนเกี่ยวกับการนำศีล 5 หน้าที 6 ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ควรใช้เครื่องมือชนิดอื่น ๆ ได้แก่ แบบทดสอบสถานการณ์ และแบบสัมภาษณ์ ร่วมด้วยจะทำให้ได้สารสนเทศที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา,กระทรวงวัฒนธรรม. (2549). แผนการปฏิบัติการ,โครงการส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรมประชาชนประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๙. กรุงเทพฯ ๕:
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กมลพรรณ พงศ์นุรักษ์. (2541). ปัญหาการดำเนินโครงการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียน
สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่ม 5. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรวีร์ ศรีกิจการ. (2543). เทคนิคการประเมินผลโครงการ. ใน เอกสารประกอบคำสอนวิชา
เทคนิคการประเมินผลโครงการ. (อัครสำเน).
- โกศล ธรรมมัทธน์. (2537). ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูสอนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- งามตา วนินทนนท์. (2536). ลักษณะทางพระพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดา
มารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชัยณรงค์ คำพิพงษ์. (2540). การประเมินผลหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมในภาคคณะสงฆ์ 9.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. (2540). ประเทศไทยในศตวรรษหน้า : วิสัยทัศน์ NIDA การพัฒนา
ประเทศตามกระบวนการทัศน์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์:แนวคิดการจัดการจัด
การพัฒนา. (เอกสารประกอบสัมมนาทางวิชาการเนื่องในวาระครบรอบ 30 ปีแห่งการ
สถาปนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2527). การเสริมสร้างจริยธรรมแก่นักเรียน. วารสารแนะแนว
(มิถุนายน - กรกฎาคม) ฉบับที่ 18, หน้า 11.
- นิมิต มั่นจันทร์. (2542). การประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตรนักเรียนพลตำรวจ :
ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนพลตำรวจภูธร 7 จังหวัดนครปฐม. ภาคนิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- นุช รัตนวิบูลย์. (2542). การประเมินผลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีศึกษาสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อุบลราชธานี.
ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เนติ เณยวาเรศ. (2541). การประเมินอภิมานการใช้แบบจำลองชิปในการประเมินโครงการการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประคอง กรรณสูตร. (2538). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2539). การบริหารโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ประดิษฐ์ ชันศิริ. (2542). การประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตร “นักบริหารมืออาชีพ” รุ่นที่ 1 จัดโดยศูนย์ฝึกอบรมสหกรณ์ที่ 4 จังหวัดขอนแก่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญมี แท่นแก้ว, และอุดมลักษณ์ แท่นแก้ว. (2547). พระสงฆ์. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พระปลัดนอบ รกขิตสีโล. (2536). คู่มือวิทยากรอบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตร. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พระมหาดอนลาร์ เสนา (2544). การประเมินผลโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมเยาวชนค่ายพุทธบุตร : ศึกษาเฉพาะกรณี เยาวชนที่เข้ารับการอบรมเฉลิมพระเกียรติวัดวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พระมหาสิงห์ สวัสดิผล. (2542). การประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและสันติสุข”. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พระมหาสิริชัย เสรีไตรรัตน์. (2549). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พระมหาสุชน วงศ์แดง. (2540). การประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พุทธทาสภิกขุ. (2536). แด่ยุวชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสภา.

- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2542). การประเมินโครงการ แนวคิดและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย สุขสุด. (2544). การประเมินโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). การประเมินโครงการประชุม : หลักการและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาวดี ขอร่ม. (2541). การประเมินผลโครงการวัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุพัฒน์ สุขมลสันต์, และคนอื่นๆ. (2542). "แบบจำลองที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก" กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ตีรกันันท์. (2543). การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทร เกิดแก้ว. (2528). แนวความคิดในการประเมินผลโครงการ : การประเมินผลโครงการในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงาน (2546). เลขาธิการสภาการศึกษา, ชุดฝึกอบรมหลักสูตร การจัดฝึกอบรมคุณธรรม 2 คืน 3 วัน ค่ายบุตรบุตร-ค่ายพุทธธรรม. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำราญ มีแจ้ง. (2543). การประเมินโครงการทางการศึกษา. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อรรพรรณ ดวงจันทร์. (2542). ความสำเร็จของโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการให้การปรึกษาผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย สำหรับวิทยากรสังกัดกรมสุขภาพจิต. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- แอนนา อาษา. (2542). การประเมินโครงการฝึกอบรมหลักสูตรวิทยากรฝึกอบรมรุ่นที่ 32 ของสำนักฝึกอบรม. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Anne, K. Bernard. (1981). **System Evaluation : A Case Study of the Thai Department of Nonformal Evaluation.** Toronto : University of Toronto.
- Brown, Timothy Charles. (1997). A Descriptive Analysis of Evaluation Models for Educational Television : Implications for Evaluating Broadcasts in Literacy Skills for Adults in Marginalized Groups in the DE 9 Countries (Distance Education). **Dissertation Abstracts International** , Thesis (ED.D) Pepperdine University , p. Abstract.

Cronbach, L.J. (1963). **Course Improvement Through Evaluation** Teachers College Record,. อ้างอิงจาก เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2542). **การประเมินโครงการ แนวคิดและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Knox, A.B. (1989). **Evaluation for Continuing Education : A Comprehensive Guide to Success**. San Francisco : Jossey – Bass, . อ้างอิงจาก ประชุม รอดประเสริฐ. (2539). **การบริหารโครงการ** (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.

Worthen, B.R., and Sanders, J.R. (1973). **Educational Evaluation : Theory and Practice**. Ohio : Chales and Joaues. อ้างอิงจาก จำเนียร สุขหลาย และคนอื่น ๆ (2533). “แบบจำลอง CIPP”. ใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. “รวมบทความทางการประเมินโครงการ”. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม
ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงขอให้ท่านประเมินโครงการตามความรู้สึกที่แท้จริง

2. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และพระวิทยากร ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ ฝึกอบรมศีลธรรม ๔ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การดำเนินงานโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน จำแนกได้ 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context) (สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ครู พระวิทยากร)
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input) (สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ครู พระวิทยากร)
3. ด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการ (Process) (สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ครู พระวิทยากร)
4. ด้านผลผลิตการดำเนินงานโครงการ (Product) (สำหรับนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน (สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ครู พระวิทยากร)

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือทางวิชาการและความกรุณาจากท่านด้วยดี

ขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระมหาประโยชน์ ดีะพงษ์)

สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และพระวิทยากร)
คำชี้แจง โปรดเติมคำลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย / ลงในวงเล็บ () ทุกข้อ
 ตามสภาพที่เป็นจริง

1. เพศ

- () ชาย
 () หญิง

2. สถานภาพ

- () ผู้อำนวยการโรงเรียน
 () ครู
 () ผู้ปกครอง
 () พระวิทยากร

3. ปัจจุบันท่านมีอายุ

- () ระหว่าง 20 – 25 ปี () ระหว่าง 30 – 35 ปี
 () ระหว่าง 40 – 45 ปี () ระหว่าง 50 – 55 ปี
 () ระหว่าง 60 – 65 ปี () มากกว่า 65 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

- () ประถมศึกษาปีที่ 6 () มัธยมศึกษาปีที่ 3
 () มัธยมศึกษาปีที่ 6 , ปวช. () ปริญญาตรี
 () ปริญญาโท () อื่นๆโปรดระบุ.....

5. ท่านเคยมีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมศีลธรรม รูปแบบของค่าย

คุณธรรมจริยธรรม

- () เคย 1 - 2 ครั้ง
 () เคย 3 - 4 ครั้ง
 () เคย 5 - 6 ครั้ง
 () ไม่เคยเลย
 () อื่นๆโปรดระบุ.....

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาในการประเมินโครงการ ฯ

ชื่อเรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

ตอนที่ 2 คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบสอบถามความคิดเห็น และให้คะแนนความสอดคล้อง โดยกาเครื่องหมาย (/) ลงในช่องคะแนนของแบบประเมินในแต่ละข้อและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ระดับ 5 หมายถึง สภาพที่ปฏิบัติหรือมีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพที่ปฏิบัติหรือมีความสอดคล้องในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพที่ปฏิบัติหรือมีความสอดคล้องในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพที่ปฏิบัติหรือมีความสอดคล้องในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพที่ปฏิบัติหรือมีความสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านสภาวะแวดล้อม (Context)					
1.1 ความเป็นไปได้ของโครงการ					
1.1.1 กิจกรรมโครงการนำไปปฏิบัติจริงได้					
1.1.2 ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมในโครงการมีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน					
1.1.3 โครงการสามารถนำไปใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ได้					
1.1.4 วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับสภาพความต้องการของโรงเรียน					
1.1.5 วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของเยาวชนในปัจจุบัน					
1.1.6 วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน					
1.2 ความต้องการจำเป็นของโครงการ					
1.2.1 การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน					
1.2.2 กิจกรรมในโครงการช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น					

รายการประเมิน(ต่อ)	ระดับผลการประเมิน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.2.3 กิจกรรมในโครงการช่วยลดปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนได้					
1.2.4 โครงการสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ					
1.2.5 กิจกรรมในโครงการสอดคล้องกับต้องการของผู้ปกครอง และนักเรียน					
1.3 ความชัดเจนของวัตถุประสงค์					
1.3.1 วัตถุประสงค์ของโครงการมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าวัดปฏิบัติจริงในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน					
1.3.2 วัตถุประสงค์ของโครงการมุ่งเน้นให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อพระพุทธศาสนา					
1.3.3 วัตถุประสงค์ของโครงการมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้หลักธรรมการดำเนินชีวิตประจำวันของตน และสามารถประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตจริงของตนเองได้					
1.3.4 วัตถุประสงค์ของโครงการมุ่งเน้นเพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กและเยาวชนรู้จักนำหลักธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นจริยธรรมประจำชีวิต ไม่ตกเป็นทาสความไม่ดีทั้งปวง					
1.3.5 วัตถุประสงค์ของโครงการมุ่งเน้นให้นักเรียนวางตนได้เหมาะสมตามบทบาทของความเป็นลูกที่ดี มีความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครู – อาจารย์ เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ เป็นศาสนิกที่ดีของศาสนา มีชีวิตที่สมบูรณ์ด้วยระบบศีลธรรมในทางพระพุทธศาสนา					
1.3.6 วัตถุประสงค์ของโครงการปลูกฝังให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์โดยร่วมกันปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่วัย เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ ถวายพระราชกุศล และถวายพระพรชัยมงคล แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถตามวาระอันสมควร					

รายการประเมิน(ต่อ)	ระดับผลการประเมิน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.3.7 วัตถุประสงค์ของโครงการมุ่งเน้นปลูกฝังให้เยาวชนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการสืบอายุพระพุทธศาสนาและประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ จรรโลงสถาบันชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์					
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)					
2.1 ด้านบุคลากร					
2.1.1 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในการฝึกอบรมของพระวิทยากร					
2.1.2 ความสามารถในการฝึกอบรมของพระวิทยากร					
2.1.3 ความเพียงพอของพระวิทยากร					
2.1.4 ความเข้าใจวิถีภาวะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม					
2.2 ด้านอาคารสถานที่					
2.2.1 ความเหมาะสมของสถานที่พัก					
2.2.2 ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม บรรยายให้ความรู้					
2.2.3 ความเหมาะสมของสถานที่รับประทานอาหาร					
2.2.4 ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกปฏิบัติ					
2.2.5 ความเพียงพอของสถานที่อาบน้ำ					
2.2.6 ความเพียงพอห้องสุขา					
2.3 ด้านหลักสูตรการฝึกอบรม					
2.3.1 เนื้อหาสาระฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ					
2.3.2 กิจกรรมในการฝึกอบรม ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม					
2.3.3 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน					
2.3.4 การลำดับเนื้อหาในการฝึกอบรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย					
2.3.5 ตารางการฝึกอบรมมีความเหมาะสม					
2.3.6 เนื้อหาในการฝึกอบรมช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม					

รายการประเมิน(ต่อ)	ระดับผลการประเมิน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2.4 ด้านวัตถุประสงค์					
2.4.1 เอกสารที่ใช้ประกอบการฝึกอบรมช่วยให้เข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้ดี					
2.4.2 เอกสารที่ใช้ในโครงการฝึกอบรมมีศีลธรรมมีความทันสมัย					
2.4.3 เอกสารการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม					
2.4.4 เอกสารการฝึกอบรมมีเพียงพอต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม					
2.4.5 เอกสารที่ใช้ในโครงการฝึกอบรมมีศีลธรรมมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรม					
2.4.6 เอกสารประกอบการอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ฝึกอบรม					
3. ด้านกระบวนการ (Process)					
3.1 กิจกรรมในการฝึกอบรม					
3.1.1 กิจกรรมการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม					
3.1.2 กิจกรรมการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้สึกซาบซึ้งต่อผู้มีพระคุณ					
3.1.3 กิจกรรมการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ในเรื่องที่ฝึกอบรม					
3.1.4 กิจกรรมการฝึกอบรมช่วยให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้					
3.1.5 รูปแบบการจัดกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการฝึกอบรม					
3.2 การประเมินผลการฝึกอบรม					
3.2.1 วิธีการประเมินกิจกรรมในการฝึกอบรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
3.2.2 มีการประเมินระหว่างกระบวนการฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมในการฝึกอบรม					
3.2.3 มีการนำผลการประเมินของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงวิธีการฝึกอบรม					

รายการประเมิน(ต่อ)	ระดับผลการประเมิน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3.2.4 มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการประเมินของผู้เข้ารับการฝึกอบรม					
3.2.5 รูปแบบการจัดกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการฝึกอบรม					

ขอเจริญพรขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

4. ด้านผลผลิตของโครงการ (Product) (สำหรับนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกอบรม)

คำชี้แจง โปรดเติมคำลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย / ลงในวงเล็บ () ทุกข้อ

ตามสภาพที่เป็นจริง

ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. สถานภาพ

ที่อยู่.....(เขียนตัวบรรจง)

โรงเรียน.....(เขียนตัวบรรจง)

ผู้ปกครองประกอบอาชีพ.....(เขียนตัวบรรจง)

ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่กับ.....(เขียนตัวบรรจง)

3. ปัจจุบันมีอายุ

() 9 ปี

() 12 ปี

() 10 ปี

() 13 ปี

() 11 ปี

() 14 ปีขึ้นไป () อื่นๆโปรดระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษาปีที่ 4

() มัธยมศึกษาปีที่ 1

() ประถมศึกษาปีที่ 5

() มัธยมศึกษาปีที่ 2

() ประถมศึกษาปีที่ 6

() มัธยมศึกษาปีที่ 3

5. นักเรียนเคยมีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมศิลปกรรม

รูปแบบของค่ายคุณธรรมจริยธรรม

() เคย 1 - 2 ครั้ง

() เคย 3 - 4 ครั้ง

() เคย 5 - 6 ครั้ง

() ไม่เคยเลย

() อื่นๆโปรดระบุ.....

แบบสอบถามพฤติกรรมการฝึกเรียนที่ผ่านการฝึกอบรม

การนำความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาพฤติกรรมการตอบไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ ตามความเป็นจริงมากที่สุด

(สำหรับนักเรียน และผู้ปกครอง)

รายการประเมิน	ระดับปฏิบัติก่อนอบรม					ระดับปฏิบัติหลังอบรม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4.1 การนำ(ศีลข้อที่ 1) ไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน										
4.1.1 ทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บ พิกัดหรือตาย										
4.1.2 จับสัตว์มาขังเพื่อหวังจะทรมานเล่น										
4.1.3 จับสัตว์แข่งขันเพื่อความสนุก										
4.1.4 ข่มเหงรังแกเพื่อน ๆ										
4.1.5 ทะเลาะวิวาทกับพวกเพื่อน ๆ										
4.2 การนำ(ศีลข้อที่ 2) ไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน										
4.2.1 คิดอยากได้สิ่งของที่ไม่ใช่เป็นของ ๆ เรา										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรม
จริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ขอเจริญพรขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่

วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผศ.ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม
ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

ด้วยพระมหาประโชชน์ ตะพงษ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน โดยมี ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ผศ.ดร.เพชรสุดา เพชรใส เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
คุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่

วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุมัติโครงการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผศ.ดร.วิไล ทองแผ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม
ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

ด้วยพระมหาประโยชน์ ตะพงษ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน โดยมี ดร.ทรงศรี ถิ่นทอง เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ผศ.ดร.เพชรสุดา เพชรใส เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
คุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ขอขออนุมัติจากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่

วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุมัติโครงการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผศ.ศิริเพ็ญ มากบุญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม
ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

ด้วยพระมหาประโชชน์ ตะพงษ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน โดยมี ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ผศ.ดร.เพชรสุดา เพชรใส เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
คุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขออนุมัติจากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนไสว)
คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่

วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอลาออกนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผศ.ศรินทร์ทิพย์ ภู่อำลักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม
ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

ด้วยพระมหาประโยชน์ ต๊ะพงษ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน โดยมี ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ผศ.ดร.เพชรสุดา เพชรใส เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
คุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่

วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน อาจารย์บุญยนาถ เจริญหงส์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม
ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน

ด้วยพระมหาประโยชน์ ต๊ะพงษ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมศีลธรรม ค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิต สำหรับนักเรียน โดยมี ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ผศ.ดร.เพชรสุดา เพชรใส เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการ
สร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
คุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนไสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง	ประธานสาขาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไล ทองแผ่	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริเพ็ญ มากบุญ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรินทร์ทิพย์ ภู่อาลี	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. อาจารย์บุญยานุช เจวียงหงส์	ประธานสาขา วิชาการวัดผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ – สกุล

พระมหาประโยชน์ ต๊ะพงษ์

วัน เดือน ปีเกิด

วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2503

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

วัดสูง ตำบลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

วัดสูง ตำบลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2527 นักธรรมชั้นเอก วัดศรีอุทัย อำเภอเสาไห้
จังหวัดสระบุรีพ.ศ. 2535เปรียญธรรม 7 ประโยค วัดศรีอุทัย
อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรีพ.ศ. 2519 จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธรรมมาภิรัตาราม
เขตดุสิต กรุงเทพมหานครพ.ศ. 2546 ครุศาสตรบัณฑิต(พระพุทธศาสนา)
สาขาการศึกษา สถาบันราชภัฏเทพสตรีพ.ศ. 2549 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาลัทธิสัทธรรมและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี